



UMniverzum

Interna revija Univerze v Mariboru



ŠTEVILKA 11 | FEBRUAR 2020



REKTORJEV
DAN

60 LET FAKULTETE
ZA STROJNIŠTVO

JANJA HOJNIK:
SMO
PRIPRAVLJENI
IN BOMO

Ustvari si prihodnost!





KOLOFON

Odgovorna urednica
Vanja Borovac

Uredniški odbor
Jože Furman
Alenka Ribič
Petra Štraus

Lektoriranje
Joanna Tekavc

Fotografije
Mediaspeed.net
Pixabay.com
Arhiv UM

Oblikovanje in grafična priprava
Smiljan Pintarič

Tisk
Tiskarna Koštomaj, d.o.o.

Naklada
2.100 izvodov

Izdajatelj
Univerza v Mariboru
Slomškov trg 15
2000 Maribor

ISSN 2463-9303

Vabimo vas k ustvarjanju prihodnjih števil revije. Predloge zbiramo na e-naslovu: enovice@um.si

NAVODILA za pripravo člankov:

- Prispevek brez fotografij, ki je dolg 2 strani – 12.500 znakov s presledki
- Prispevek brez fotografij, ki je dolg 1 stran – 6250 znakov s presledki
- Za vsako dodano fotografijo odštejte spodaj določeno število znakov:
 - Fotografija širine treh stolpcev – 2700 znakov
 - Fotografija širine dveh stolpcev – 1700 znakov
 - Fotografija širine enega stolpca – 750 znakov
 - Fotografije naj bodo ločljivosti vsaj 300 dpi

Vljudno prosimo, da ima vsak članek, ki nam ga posredujete, tudi naslov in morebitne podnaslove ter 1000 znakov povzetka za prevod v angleški jezik.



UVODNIK

Novo leto smo pričeli kot predsedujoči Slovenski rektorski konferenci. Predsedovanje združenju slovenskih univerz je pomembno, saj obravnava vprašanja v zvezi z visokošolskim študijem in raziskovanjem, finančna vprašanja, urejanje zakonodaje in posreduje skupna stališča pristojnim državnim institucijam in javnostim. Slovenska rektorska konferenca je polnopravna članica Združenja Evropskih univerz.

Tokratna številka je v marsičem »bilančna«. Fakultete so se ob koncu leta zahvalile svojim pedagogom, raziskovalcem, strokovnim sodelavcem in študentom za najboljše dosežke v letu 2019. Seznami potrjujejo, da smo vsak dan boljši, kar dokazujejo tudi nagrajenci ob Rektorjevem dnevu. Dolg je tudi seznam mednarodnih in državnih nagrajencev v minulem letu.

Na tem področju so se izkazali tako raz-

skovalci kot študentje. Težko je nekoga posebej izpostaviti, saj si prav vsi dosežki zaslužijo posebno pozornost.

Dve fakulteti sta praznovali, in sicer Fakulteta za strojništvo 60 let in Medicinska fakulteta 15 let dela.

Slovenščina je naša posebna skrb. Velikokrat je predmet javnih razprav o uporabi na univerzah. Tokrat bomo nanjo pogledali z vidika jezika, ki za govorce ni materni jezik, prav tako pa vam bomo predstavili kaj prinaša program DITKO.

Nabralo se je kar nekaj poročil o raziskovalnih projektih, zabeležili pa smo tudi začetek novega superračunalnika.

Ob koncu starega in v začetku novega leta smo imeli kar tri promocije novih doktorjev znanosti. Prav tako je bilo veliko novih publikacij. Izpostavili smo publikacije Medicinske fakultete in Univerzitetne založbe.

Če velja, da se po jutru dan pozna smo lahko optimistični.

➤ Vanja Borovac



SMO PRIPRAVLJENI IN BOMO4

S SIMBOLNIM PRITISKOM NA GUMB
ZAGNALI PROTOTIPNI SUPERRAČUNALNIK
NA UNIVERZI V MARIBORU6

SLOVENŠČINA KOT DRUGI IN TUJI JEZIK V
IZOBRAŽEVANJU – 3. MEDNARODNA
ZNANSTVENA KONFERENCA SLAVISTIČNI
ZNANSTVENI PREMISLEKI8

DITKO: ALI POZNA MO SPLETNE JEZIKOVNE
PRIROČNIKE ZA SLOVENŠČINO? 10

MOST KOT SIMBOLNI KONSTRUKT
V LITERARNOVEDNIH, JEZIKOVNIH,
DIDAKTIČNIH IN TRANSLATOLOŠKIH
DISKURZIH..... 12

STAROSTI PRIJAZNA UNIVERZA 13

MEDNARODNI CENTER ZA EKOREMEDIACIJE
FF JE PREJEL HORUS 2019 15

POČASTITEV 100. OBLETNICE ROJSTVA
ZASLUŽNEGA PROFESORJA DR. VLADIMIRJA
BRAČIČA NA FILOZOFSKI FAKULTETI
UNIVERZE V MARIBORU 16

25. SLOVENSKI KEMIJSKI DNEVI 18

PONUDBA PRODAJNIH AVTOMATOV
V ZDRAVSTVENIH IN SOCIALNO
VARSTVENIH ZAVODIH V SLOVENIJI 20

REFORMA DOKTORSKEGA ŠTUDIJA
V ČRNI GORI IN ALBANIJI..... 24

NA FILOZOFSKI FAKULTETI UM PREDSTAVILI
ZANIMIVE IN UPORABNE REZULTATE
ŠTUDENTSKIH PROJEKTOV PKP IN ŠIPK 2019..... 26

NA UNIVERZI V MARIBORU JE GOSTOVALA
SEDMA MEDNARODNA ZNANSTVENA
ZDRUŽENA KONFERENCA
SEMCCO 2019 & FANCCO 2019..... 30

SPOZNAVAJTE IN OBČUDUJTE RASTLINE V
BOTANIČNEM VRTU UNIVERZE V MARIBORU ... 32

NA FILOZOFSKI FAKULTETI JE POTEKALA
SLAVNOSTNA INAVGURACIJA DEKANA..... 34

INAVGURACIJA DEKANICE
PRAVNE FAKULTETE..... 35





INAVGURACIJA DEKANA FAKULTETE ZA NARAVOSLOVJE IN MATEMATIKO IZR. PROF. DR. MITJE SLAVINCA.....	36
MEDNARODNA KONFERENCA IN OKROGLA MIZA OB 10. OBLETNICI LISTINE EU O TEMELJNIH PRAVICAH	37
DELEGACIJA PRAVNE FAKULTETE UNIVERZE V MARIBORU OBISKALA RUSIJO IN UZBEKISTAN	38
SLOVESNOST OB DNEVU FAKULTETE ZA VARNOSTNE VEDE UM	40
DAN PRAVNE FAKULTETE UNIVERZE V MARIBORU	41
DAN FAKULTETE ZA KMETIJSTVO IN BIOSISTEMSKE VEDE	42
DAN PEDAGOŠKE FAKULTETE Podelitev priznanj študentom.....	43
DAN FAKULTETE ZA STROJNIŠTVO – 60 LET.....	44
DAN FILOZOFSKE FAKULTETE	46

10 LET FAKULTETE ZA TURIZEM	48
DAN FAKULTETE ZA ELEKTROTEHNIKO, RAČUNALNIŠTVO IN INFORMATIKO 2019.....	49
PODELILI SO PRIZNANJA FAKULTETE ZA LOGISTIKO.....	50
15 LET MEDICINSKE FAKULTETE UM.....	51
OB REKTORJEVEM DNEVU PODELILI PRIZNANJA IN NAGRADE UNIVERZE V MARIBORU	53
NOVI DOKTORJI ZNANOSTI UNIVERZE V MARIBORU	55
PREDSTAVITEV NOVIH PUBLIKACIJ MEDICINSKE FAKULTETE UM	58
KNJIŽNE NOVOSTI	60
DR. KARMEN KOLNIK – PREJEMNICA PRIZNANJA BLAŽA KOCENA ZA ŽIVLJENJSKO DELO	64
ČESTITKE	65
NOVICE.....	66



Janja Hojnik: SMO PRIPRAVLJENI IN BOMO

➤ VANJA BOROVAC

Vse bolj pomembno področje, ne samo letos, ko nas čaka ponovna akreditacija univerze, pač pa vseskozi, saj nas vsako leto ocenjujejo različne lestvice razvrščanj kakovosti univerz, je področje kakovosti. Zanj na Univerzi v Mariboru skrbi prorektorica prof. dr. Janja Hojnik.

Mislim, da lahko trdimo, da ste najmlajša prorektorica UM do zdaj, seveda če izvajamo študentske prorektorje. Prevzeli ste odgovorno področje razvoja kakovosti UM. Glede na to, da poznate tudi rezultate ocenjevanj univerze s strani zunanjih ocenjevalcev, lahko ocenite, kako se v resnici odrežemo pri evalvacijah? Kaj vse še moramo »nujno« naređiti, da se približamo kakovosti evropskih univerz?

Nisem najmlajša prorektorica UM, dr. Urban Bren je pol leta mlajši od mene. Hvala, da niste opazili.

Evalvacije imamo raznolike. Na ravni institucije sta pomembni predvsem tisti, ki ju izvajata NAKVIS in Evropska komisija. V lanskem letu smo imeli slednjo, gre za evalvacijo področja kadrov. Čeprav Evropska komisija nima pristojnosti, da zakonodajno posega na področje visokega šolstva in raziskav, to zelo učinkovito počne preko pogojev financiranja projektov. Tako je certifikat »HR award« potrditev primerne položaja raziskovalcev na univerzi, na podlagi katerega Evropska komisija presoja, da je neka univerza primerna kandidatka na evropskih razpisih. Obenem je danes ta certifikat sprejet tudi kot splošno dokazilo o tem, da so razmere za zaposlene na univerzi primerne za delo.

Evropska komisija zahteva, da imamo mednarodno objavljene razpise delovnih mest, da nadzorujemo etiko pri raziskavah, da raziskovalne rezultate prenašamo na študente in širšo družbo ipd. Na zadnji evalvaciji smo dobili pozitivno oceno, vendar moramo okrepiti transparentnost izbire zaposlenih in mehanizme za nadzor etike v raziskavah. Etični kodeks sicer imamo, a ga moramo bolje udejanjiti v praksi. Več poudarka bomo tudi mo-

rali dati prenosu raziskovalnih dosežkov v izobraževalni proces. Bolje moramo tudi postaviti ravnotežje med raziskovalnim, izobraževalnim in strokovnim delom, predvsem pri habilitacijah. Ustrezno moramo tudi ovrednotiti sodelovanje zaposlenih pri upravljanju članic in univerze, tako da bo ovrednoteno tudi delo v različnih delovnih skupinah in komisijah. Potrebujemo večjo transparentnost pri ocenjevanju delovne uspešnosti zaposlenih na UM, ker je praksa po fakultetah različna, včasih stvari padejo na delovnem sodišču, ker delavca ocenjuje tisti, ki ne ve, kakšno delo je zaposleni opravil ipd.

Posebej zahtevno bo vrednotenje raziskovalne uspešnosti, saj idealnega sistema ni, kritični smo lahko tako do bibliometrike kot do recenzijskega sistema. Z iskanjem optimalnega sistema se ukvarjajo povsod po svetu. Številne države so že opravile nacionalne evalvacije raziskovalnih dosežkov, saj to zahteva javnost, ki financira raziskave. V razvitih državah delež univerzitetnega proračuna, ki prihaja od države in je vezan na pretekle raziskovalne dosežke, stalno raste. To bo pri nas v kratkem zelo pomembno, saj predlagan Zakon o raziskovalni in razvojni dejavnosti predvideva nacionalno evalvacijo raziskovalne uspešnosti najkasneje štiri leta po sprejemu zakona, ki jo bo najbrž opravila Agencija za raziskovalno dejavnost RS. To bo velik izziv tako za agencijo kot za raziskovalne organizacije, saj bo potrebno vzpostaviti ustrezno ravnotežje med kvantiteto in kvaliteto ter ustrezno upoštevati razlike med vedami. Pri nas smo pred poletjem kot prva raziskovalna institucija v Sloveniji sprejeli Deklaracijo iz San Francisca o vrednotenju raziskovalnega dela (DORA) in zaveze iz Leidenskega manifesta. To je bil šele prvi



korak pri uresničevanju zaveze po poštenih merilih vrednotenja raziskovalne uspešnosti, na kateri moramo delati vnaprej na vseh ravneh naših dejavnosti. V mednarodnem okolju je tudi vse bolj pomembno izkazovanje vpliva znanosti na družbo, čemu bomo morale slediti tudi slovenske raziskovalne organizacije. Torej, potrebno bo čimprej opustiti retoriko točk in se usmeriti na to, kaj smo in bomo naredili koristnega za družbo.

Letos nas čaka ponovna akreditacija UM. Smo pripravljeni?

Pripravljeni smo in bomo. Proces ponovne akreditacije smo se lotili zelo strukturirano in predvsem pravočasno. Pomembno je, da v akademski skupnosti aktivnosti, ki potekajo, in ki se bodo najbolj intenzivno izvajale v letu 2021, sprejmemo kot priložnost, da si postavimo ogledalo in naredimo načrt, kako smo lahko na vseh področjih še boljši. Da to naredimo predvsem z namenom nadaljnega razvoja Univerze v Mariboru. Smo kakovostna univerza in ne dvomim, da bo to potrjeno tudi

tekom ponovne akreditacije s strani NAKVIS. Začetek postopka ponovne akreditacije nas res čaka že v letu 2020, saj mora UM, skladno z Zakonom o visokem šolstvu, najkasneje do 30. septembra 2020, oz. eno leto pred potekom akreditacije, oddati vlogo za ponovno institucionalno akreditacijo, skupaj z vso zahtevano dokumentacijo. Priprave na to potekajo že nekaj časa.

V letih 2018 in 2019 je vse fakultete obiskala delovna skupina za pripravo institucionalne samoevalvacije UM. Delovni skupini predseduje prof. dr. Marjan Mernik, ki je sicer tudi član Sveta NAKVIS-a. Vsi člani delovne skupine so zaposleni oz. študenti na UM in imajo bogate izkušnje s področja evalviranja kakovosti v visokem šolstvu. Tekom priprav na obiske fakultet so člani delovne skupine natančno pregledali dokumentacijo in rezultate fakultet. Fakultete so tudi obiskali in vodstvom predstavili svoje ugotovitve ter predloge za izboljšave. Namen aktivnosti je bil fakultete opozoriti na področja, katerim morajo v prihodnje posvetiti več pozornosti, obiski pa so služili tudi kot namenska priprava na proces ponovne akreditacije. V letu 2020 bo delovna skupina obiskala še Univerzitetno knjižnico Maribor in Študentske domove UM, predvsem pa bo delo usmerjeno v pripravo samoevalvacijskega poročila UM, ki je ključna priloga k vlogi za ponovno akreditacijo. Samoevalvacijsko poročilo bodo organi UM obravnavali še pred poletjem.

Po oddaji vloge za ponovno akreditacijo v mesecu septembru bomo s strani NAKVIS obveščeni o imenovanju skupini strokovnjakov, ki bo izvedla evalvacijske obiske. Ti se pričakujejo v letu 2021, pri čemer bomo s članicami in drugimi članicami UM tekom priprav na evalvacijske obiske vse zadeve sproti usklajevali in pripravljali z namenom, da bo celoten proces potekal čim bolj organizirano in mirno.

Pomembno je sicer poudariti, da UM za kakovost svoje dejavnosti skrbi neodvisno od zahtev zunanjih evalvacij oz. akreditacij in z željo po razvoju in napredku, izvaja in razvija notranji sistem spremljanja in zagotavljanja kakovosti. Izpostavila bi dva ključna premika v zadnjem obdobju, in sicer sta to vedno bolj strukturiran proces samoevalvacije in izvajanje lastnega sistema notranjih programskih evalvacij študijskih programov. Konkretni rezultati se že kažejo.

Ena izmed pomembnih bližajočih se aktivnosti, ki je prav tako izrazito povezana z razvo-

jem univerze, je proces priprave in sprejemanja Strategije UM za obdobje 2021–2030, ki bo potekal tekom leta 2020 in v katerem bomo, v različnih fazah, imeli možnost sodelovati vsi zaposleni in študenti UM. Ključnega pomena je, da si univerza začrta razvojno strategijo, s katero se bo akademska skupnost poistovelila in zastavi sistem ukrepov in aktivnosti, s katerimi bo načrtovani razvoj mogoče zagotavljati in spremljati.

Obenem ste zelo aktivni tudi na fakulteti in na mednarodnih konferencah, predvsem s področja gospodarstva EU in človekovih pravic. Spremljamo tudi vaše komentarje v Večeru in v ostalih medijih. Tem vam ne zmanjka.

Odkar sem prorektorica sem žal bistveno manj aktivna na fakulteti kot pred tem. Predvsem trpi raziskovalno delo, ki me sicer izjemno veseli. Moje raziskovalno področje je gospodarsko pravo EU, človekove pravice predvsem v smislu, ko trčijo ob načela svobodne trgovine. Moj izziv je bil in še zmeraj je, da so moje znanstvene objave primerljive tistim, ki jih objavljajo raziskovalci s priznanih pravnih fakultet zahodne Evrope. Dobro se spominjam, kako je ob širitvi EU na vzhod prevladovalo stališče, da se mora vzhod še dolgo učiti evropskega prava, preden bomo lahko kaj pomembnega prispevali v to zakladnico znanja in prišli v najbolj znane revije. Objave v vodilnih revijah za pravo EU in vabila, da svoje članke predstavim na priznanih univerzah v starih članicah, so tako zame zelo pomembne, čeprav za njih ob prorektorskem delu težko najdem dovolj časa.

Drži tudi, da sem v zadnjih letih spletla precej sodelovanja z mediji. Včasih me je motilo, ker sem bila vprašana zelo raznolika vprašanja, ker težko komentiram vse, kar zadeva EU. A pri nas ni specialistov za vsako vprašanje, ki se pojavi v medijih glede EU. In se je potrebno širše zanimati, kot se zanimajo moji kolegi v tujini. A po drugi strani sedaj to jemljem kot pozitivno stvar, ker imam večjo širino v znanju, kot če bi živela v kakšni večji državi članici EU. Je pa pri medijih zame predvsem važno, da znam ljudem, ki se ne spoznajo na tematično, razložiti neko pravno vprašanje na razumljiv način in mislim, da me predvsem zato mediji tudi pogosto kontaktirajo.

Po vseh aktivnostih, ki sva jih omenili ste tudi mlada mamica treh malčkov. Domnevam, da ste zelo organizirana oseba, da vse to zmorete.

Ja, bi se strinjala, da je organizacija zelo pomembna. To je bilo tako že, ko sem vzporedno študirala na pravni in ekonomsko-poslovni fakulteti. Sploh pred poletjem se je vsulo izpitov in samo z dobro organizacijo sem to zmogla. Pri otrocih in možu je težje, saj se jim moram vsak dan posvečati, ne morem otrokov predstaviti v naslednji semester. A obenem mi je družina tudi opora in sreča, ki me notranje izpopolnjuje. Otroci so stari enajst, devet in eno leto, tako da imajo zelo različne potrebe, a vsi me zelo potrebujejo. Ne glede na napore sem srečna, da jih lahko opazujem kako rastejo, kako individualne osebnosti so, pa tudi da poslušam njihove komentarje na moj račun. Glede na to, da sem bila v osnovni šoli denimo zmeraj najmanjša v razredu, je bilo zabavno, ko so otroci z rokami kazali, kako zelo velika je mami. Ogromna. Njihove najbolj zabavne izjave si tudi zapisujem, rada jih fotografiram ipd. Čas je dejansko poleg novega življenja najbolj fascinantna stvar, ki se je zavemo, ko odrastemo, vse se spreminja in poskušam čim bolj izkoristiti čas, ki mi je na voljo.

Ob novem letu delamo načrte kaj bomo vse postorili. Kaj ste si zadali?

Pravzaprav daljnosežnih načrtov več nimam. Trije otroci bodo dovolj. Na univerzi pa se stvari sproti odvijajo, nekatere zadolžitve so v teku, druge prihajajo vsak dan in se poskušamo na to odzivati. Glede na moj prorektorski resor si želim zavezanosti h kakovostnemu delu, ne verjamem v bližnjice, bližnjice lahko najde vsak, trdo delo pa opravijo le redki. Verjamem pa, da ima resnično vrednost le slednje, bližnjice se pa slej ko prej razkrijejo. Univerza je velik voz, ki ga je potrebno previdno usmerjati, graditi in izboljševati. Na koncu pa vse temelji na dobrih medosebnih odnosih, ki narekujejo naše vsakodnevno dobro počutje.

S SIMBOLNIM PRITISKOM NA GUMB ZAGNALI PROTOTIPNI SUPERRAČUNALNIK NA UNIVERZI V MARIBORU



S simbolnim pritiskom na gumb smo slavnostno zagnali prototipni superračunalnik, ki je bil zgrajen v okviru projekta „Nadgradnja nacionalnih raziskovalnih infrastruktur – HPC RIVR“. Slovesnosti so se udeležili predsednik Vlade Republike Slovenije Marjan Šarec, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravko Počivalšek in državni sekretar na Ministrstvu za

izobraževanje, znanost in šport dr. Jernej Štromajer. Prototipni superračunalnik je tako postavljen za namen razvoja in testiranja sistemskih in programskih rešitev za osnovno vozlišče. HPC RIVR @ UM, ki je nameščen v namenskem superračunalniškem zabojniku na Univerzi v Mariboru, je nadgradnja obstoječega HPC CORE @ UM, ki je bil vzpostavljen leta 2013.

Projekt pomembno prispeva k izpolnjevanju ciljev Deklaracije za sodelovanje na področju visoko zmogljivega računalništva (EuroHPC Joint Undertaking), s katero se je Slovenija, kot država podpisnica, zavezala k vzpostavljanju integrirane in dostopne visoko zmogljive računalniške infrastrukture. Projekt financirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (80 %) ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (20 %), v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike 2014–2020. Skupna višina sredstev je 20 milijonov evrov. Prijavitelj in koordinator projekta »HPC RIVR« je Univerza v Mariboru, konzorcijski partnerji so Institut





informativskih znanosti in Fakulteta za informacijske študije v Novem mestu, pogodbeni pa vse javne raziskovalne organizacije, ki so članice konzorcija Slovenskega nacionalnega superračunalniškega omrežja SLING. V okviru projekta je bil najprej zgrajen prototipni superračunalnik HPC RIVR na Univerzi v Mariboru, ki je namenjen za razvojne aktivnosti in testiranje sistemskih in programskih superračunalniških rešitev, ki bodo osnova za gradnjo primarnega superračunalniškega sistema na Institutu informacijskih znanosti. Slednji bo predvidoma pričel delovati konec leta 2020. Predsednik Vlade RS **Marjan Šarec** je ob slovesnem zagonu superračunalnika dejal: »Svet se razvija z neverjetno hitrostjo, vsak dan slišimo za razvoj nove tehnologije, ki naj bi nam v prihodnosti olajšala življenje. Dejstvo, da je Slovenija del skupnega evropskega projekta za visokozmogljivo računalništvo, je izjemen dosežek. S superračunalniškim centrom v Mariboru se Slovenija pridružuje vodilni ekipi, ki gradi in soustvarja razvojni preboj celotne Evropske unije. Zagon superračunalnika je tako tudi priložnost za Maribor, Štajersko in Slovenijo, da pokažemo celotnemu svetu, kako napredni smo in kakšne razvojne potenciale še imamo.«

Zbrane je nagovoril tudi rektor Univerze v Mariboru, **prof. dr. Zdravko Kačič**, ki je dejal: »Pridobitev superračunalništva ustvarja številne priložnosti za razvoj mesta, regije in celotne Slovenije. Še posebej sem pa ponosen, da je Univerza v Mariboru nosilka te uspešne zgodbe.«

HPC RIVR je zasnovan kot nacionalna infrastruktura odprtega dostopa. Temelji na izhodiščih Evropske listine o dostopu do raziskovalnih infrastruktur (European Charter for Access to Research Infrastructures). Odprti dostop do javnih znanstveno-raziskovalnih infrastruktur in infrastruktur, ki so pretežno v uporabi ali upravljanju javnih izobraževalnih in znanstveno-raziskovalnih organizacij, je ključna komponenta evropske strategije promocije odprte znanosti in odprtega inoviranja. V okviru odprtega dostopa so uporabniki in skupine obvezani, da ob objavah in uporabi rezultatov, ki so nastali z uporabo znanstvenoraziskovalne infrastrukture, navedejo, na kakšen način in v kolikšni meri je njihovo delo uporabilo znanstveno-raziskovalno infrastrukturo.

Projekt HPC RIVR prispeva k trajnostnemu razvoju širše regije. Pričakujejo se boljši rezultati pri opravljanju raziskovalne dejavnosti

s pomočjo posodobljene HPC raziskovalne infrastrukture. Le-ti se bodo kazali prek povečanja znanstvenih in strokovnih publikacij, dviga tehnološke ravni eksperimentalno raziskovalnega dela, novih tehnologij in povečane inovacijske dejavnosti. HPC RIVR bo še posebej podprl nova področja raziskav in razvoj novih storitev na področjih, ki pomembno zaznamujejo globalne trende na področju superračunalništva. Prav tako se predvideva nadgradnja obstoječih računskih zmogljivosti HPC raziskovalne infrastrukture v celotni Republiki Sloveniji za najmanj 8-kratnik računskih zmogljivosti, oziroma povečanje HPC zmogljivosti kohezijske regije Vzhodna Slovenija za najmanj 340-kratnik računskih zmogljivosti.

Projekt HPC RIVR bo združil raziskovalno delo, strokovno znanje in infrastrukturne zmogljivosti, ki bodo zagotavljale popolne, interdisciplinarne pristope k skupnim dejavnostim raziskav in inovacij, kar bo vplivalo na dvig kakovosti znanstveno-raziskovalnih dosežkov, izboljšalo se bo podporno okolje za gospodarstvo ter s tem pripomoglo h konkurenčnejšemu gospodarstvu.

Dodatne informacije o projektu so dosegljive na spletni strani <https://www.hpc-rivr.si/>.

SLOVENŠČINA KOT DRUGI IN TUJI JEZIK V IZOBRAŽEVANJU – 3. MEDNARODNA ZNANSTVENA KONFERENCA

SLAVISTIČNI ZNANSTVENI PREMISLEKI

➤ DOC. DR. SIMONA PULKO

➤ IZR. PROF. DR. MELITA ZEMLJAK JONTES

Na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru je potekala 3. mednarodna znanstvena konferenca *Slavistični znanstveni premisleki* z naslovom *Slovenščina kot drugi in tuji jezik v izobraževanju*. Mednarodno znanstveno konferenco sta organizirala Oddelek za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete Univerze v Mariboru in Slavistično društvo Maribor.

Na konferenci smo želeli zaradi aktualnosti in posledično vse večjih potreb po usvajanju slovenščine kot nematernega jezika z vidika najsodobnejših didaktičnih, jezikoslovnih, kulturoloških in literarnovednih pristopov osvetliti pomen in vlogo slovenščine kot drugega in tujega jezika v izobraževanju.

Zakonodaja, ki vključuje tudi člene o učečih se priseljencih, priseljenkah, je splošna in šolska. V skupino splošne zakonodaje sodijo mednarodni dokumenti in splošna slovenska zakonodaja: *Ustava Republike Slovenije* (2006), *Resolucija o migracijski politiki Republike Slovenije* (2002), *Zakon o azilu* (2006) in *Zakon o tujcih* (2009, 2011). V skupino šolske zakonodaje sodijo *Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju* (2011), *Zakon o osnovni šoli* (2006), *Zakon za uravnoteženje javnih financ* (2012) in *Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja* (2013); v to skupino sodijo še *Strategija vključevanja otrok, učencev in dijakov migrantov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji* (2007), *Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah* (2009), *Smernice za vključevanje otrok priseljencev v vrte* (2012), ki pa niso zakonsko obvezujoče. Slovenija je tudi podpisnica dokumenta osmih *Ključnih kompetenc za vseživljenjsko učenje: evropski referenčni okvir* (UL EU 2018/C 189/8).

Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju (2011) je dokument, ki vsebuje načela, cilje in strateške usmeritve vzgoje in izobraževanja, najprej splošna, v nadaljevanju po stopnjah šolanja (vrtec, osnovna šola, srednja šola), v posebnem poglavju se načela, cilji in strategije nanašajo tudi na otroke priseljence ter na otroke, rojene v Sloveniji, katerih materinščina ni slovenščina. Po-

sebej pomembna je uzaveščenost o rabi jezikov v vzgoji in izobraževanju: slovenščina kot prvi in drugi jezik, materinščina in tuji jeziki (prav tam: 33–35). Spoštovanje vseh otrok, katerih materinščina ni slovenščina, se kaže predvsem v načelu spodbujanja medkulturnosti, saj je zavedanje o obči kulturni dediščini temeljni pogoj za sprejemanje in spoštovanje pluralizma kultur.

Tematska področja, s katerimi smo se ukvarjali na *Slavističnih znanstvenih premislekih 2019* in smo jih obravnavali skozi štirideset referatov, so bila:

- Slovenščina kot drugi in tuji jezik v germanškem, južnoslovanskem, romanskem in madžarskem svetu
- Slovenska književnost na slavistikah v germanškem, južnoslovanskem, romanskem in madžarskem svetu
- Slovenščina v primerjavi s tipološko in genetsko (ne)sorodnimi jeziki
- Vloga književnih besedil pri poučevanju slovenščine kot drugega in tujega jezika
- Vloga strokovnih in poljudnoznanstvenih besedil pri poučevanju slovenščine kot drugega in tujega jezika
- Učbeniška gradiva za poučevanje slovenščine kot drugega in tujega jezika skozi čas
- Dvo- in večjezični avtorji ter avtorice pri poučevanju slovenščine kot drugega in tujega jezika
- Sodobni pristopi, metode in nove tehnologije v poučevanju in usvajanju slovenščine kot drugega in tujega jezika (na osnovnih in srednjih šolah ter gimnazijah, na univerzi ipd.)
- Slovenska kulturna dediščina pri poučevanju slovenščine kot drugega in tujega jezika
- Kulturološki in ekološki tematski sklopi pri poučevanju slovenščine kot drugega in tujega jezika
- Vloga arealov pri poučevanju slovenščine kot drugega in tujega jezika

Konferenco, ki se je je udeležilo 47 uveljavljenih domačih in tujih referentov in referentk iz Slovenije ter Avstrije, Hrvaške, Madžarske, Srbije, Makedonije, Češke, Poljske in Ukrajine, smo zaključili ob 18. uri.



Po slovesni otvoritvi konference nas je v konferenčno delo kot plenarni predavatelj navedel akademik red. prof. dr. Marko Jesenšek s predavanjem *Evropske smernice za jezikovno izobraževanje*, v katerem je spregovoril o načrtovanju in izvajanju jezikovnega izobraževanja kot pomembnem delu slovenske jezikovne politike. Poudaril je, da vzgoja in izobraževanje v Republiki Sloveniji morata potekati v slovenščini, jezikovno izobraževanje od vrtca do univerze in vseživljenjsko učenje pa morata biti usklajeni z ustreznimi zakoni (*Zakonom o javni rabi slovenščine*, *Resolucijo o nacionalnem programu za jezikovno politiko* (upoštevajoč tudi *Akcijski načrt za jezikovno izobraževanje* in *Akcijski načrt za jezikovno opremljenost*)) in evropskimi smernicami za jezikovno izobraževanje. Slovenščina se pri tem pojavlja v vlogi tako učnega kot strokovnega jezika, učnega predmeta, drugega in tujega jezika ter jezika Slovencev, ki ne živijo v Republiki Sloveniji. Zaradi neustrezne pripravljenosti Evropske zveze (in Slovenije) na begunski val in prihode številnih tujcev vprašanje izobraževanja in vključevanja otrok beguncev ter priseljencev v redni program izobraževanja po letu 2017 ni sistemsko rešeno. Slovenija si (zasilno) pomaga s *Strategijo vključevanja otrok, učencev in dijakov migrantov v sistem vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji* iz leta 2007 in *Smernicami za izobraževanje otrok priseljencev v vrtcih in šolah* iz leta 2012 ter z dve leti starim dokumentom o vključevanju otrok priseljencev v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem (2017). Plenarni predavatelj je izpostavil, da težave, do katerih prihaja pri poučevanju slovenščine kot drugega in tujega jezika, niso ustrezno rešene, vse prepogosto pa se skrivajo za evropskimi frazami, ki se slabo in/ali neprimerno uresničujejo. V referatu so bila tako analizirana izhodišča za jezikovno politiko Sveta Evrope (*Languages are a fundamental aspect of people's lives and the democratic functioning of society*) in usmeritve Evropske komisije glede jezikovnega izobraževanja v Evropski zvezi, tudi strateški okvir za evropsko



sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju. Pomemben del referata pa je plenarni predavatelj namenil še izpostavitvi ozaveščanja problematike pri študentih, ki bodo kot prihodnji rodovi problematiko izpostavljeno problematiko reševali. Kot primer je navedel predmet Evropske smernice za jezikovno izobraževanje, ki ga plenarni predavatelj predava na Oddelku za slovanske jezike in književnosti FF UM in študentom ponuja raznolika znanja ter razumevanja obravnavanega področja, saj je še kako pomembno, da so študentke in študenti s tovrstnim vedenjem seznanjeni, ga razumejo in so ga zmožni tudi kvalitetno uporabiti (razumevanje in zmožnost uporabe temeljnih pojmov, kot so prvi jezik, drugi jezik, tuji jezik, domači/tuji govorec, enojezičnost : večjezičnost; enokulturnost : večkulturnost; manjšinski : večinski jeziki; poznavanje modelov jezikovne zmožnosti; zavedanje pomena medkulturne komunikacije; poznavanje evropskih smernic v načrtovanju jezikovnega izobraževanja in evropskih (ter slovenskih) institucij, ki te smernice določajo; poznavanje različnih pristopov k jezikovnemu pouku v Sloveniji in zmožnost njihove analize; razumevanje pojma jezika z manj številnimi govorci in zavedanje pomena polne funkcionalnosti jezika (slovenščine); poznavanje in zmožnost uporabe dokumentov za opis ravni jezikovnega znanja v Evropski zve-

zi in Sloveniji; primerjanje jezikovnopolitičnih smernic v jezikovnem izobraževanju, presojanje njihovega uresničevanja v praksi in nadgrajevanje tega).

Bogat celodnevni program, ki je po plenarnem predavanju potekal v dveh sekcijah, znotraj katerih so bile umeščene jezikoslovne, jezikovnodidaktične, književnodidaktične in literarnovedne vsebine, je prinesel veliko zanimivih referatov pa tudi konstruktivnih diskusij ter novih spoznanj in zaključkov, skozi katere smo referentke in referenti osvetlili pomen ter vlogo slovenščine kot drugega in tujega jezika v izobraževanju ter odgovorili na marsikatero odprto vprašanje. Pri tem so bili upoštevani najsoodobnejši didaktični, jezikoslovni, kulturološki in literarnovedni pristopi, pri čemer je bilo večkrat še posebej izpostavljeno spoštovanje vseh, katerih materinščina ni slovenščina, kar se kaže predvsem v načelu spodbujanja medkulturnosti, saj je zavedanje o občini kulturni dediščini temeljni pogoj za sprejemanje in spoštovanje pluralizma kultur. V konferenčnih razpravah v letošnjih znanstvenih premislekih vseh tematskih področij smo, tako smo prepričani, prepletali in prepletali ter ustvarjali in ustvarili med drugim tudi pogoje za tovrstno sprejemanje in spoštovanje pluralizma kultur.



DITKO: ALI POZNA MO SPLETNE JEZIKOVNE PRIROČNIKE ZA SLOVENŠČINO?

➤ ASIST. MAG. PETER ČAKŠ

Inštitut za medijske komunikacije na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (FERI) je zaključil dvoletni promocijski jezikovni projekt. Namen projekta Moj jezik v digitalnem svetu - DITKO, ki ga je financiralo Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije, je bil uporabnikom različnih družbenih skupin, od študentov prek delovno aktivnega prebivalstva do upokojencev, približati spletne jezikovne priročnike. Ti so lahko še posebej uporabni pri šolanju, študiju, delu ali drugih vsakodnevnih opravilih. Znotraj dvoletnega projekta so vzpostavili različne promocijske aktivnosti, kot so spletna stran ditko.si, strani na družbenih omrežjih, pripravljali so praktične delavnice in izvedli raziskavo o seznanjenosti javnosti s temi jezikovnimi priročniki.

Projekt Moj jezik v digitalnem svetu, poimenovan DITKO, je na Inštitutu za medijske komunikacije na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (FERI) Univerze v Mariboru nastal z zavedanjem, da jezikovni priročniki že dolgo niso več le v knjižni obliki, ampak so danes

najširše dostopni prek spleta, na telefonih, tablicah in računalnikih. »Globalno okolje ob obilici prednosti ponuja tudi nevarnosti za materno jezike. Namen projekta Ditko je bil v digitalnem obdobju ponuditi digitalne vsebine slovenščine in jih čim bolj učinkovito približati uporabnikom. Navsezadnje je tudi

uporabna vrednost poznavanja maternega jezika večja, kot se je pogosto uporabniki zavedajo,« razlaga vodja projekta izr. prof. dr. Suzana Žilič Fišer. Projekt se je začel v začetku leta 2018 in se zaključil konec oktobra 2019.





Dostopno kjerkoli in kadarkoli

V sklopu projekta DITKO so vzpostavili enotno spletno stran ditko.si s predstavitvijo vseh spletnih jezikovnih priročnikov, ki so danes na voljo za slovenščino. Komunikacijo so razširili še na družbene medije in tako v času trajanja aktivnosti opozarjali na dostopnost spletnih jezikovnih virov pri reševanju različnih jezikovnih vprašanj: »Uporabniki smo v digitalnem okolju seznanjali, kako poiskati odgovor na jezikovno dilemo, in jim tako predstavljali prednosti uporabe spletnih jezikovnih priročnikov,« pojasnjuje izr. prof. dr. Suzana Žilič Fišer.

Privlačne praktične delavnice

Čeprav marsikdo že pozna spletni dostop do njih, pa so delavnice v okviru projekta DITKO obiskali mnogi, ki spletnih jezikovnih priročnikov niso poznali ali pa so poznali le nekatere izmed njih: »Z uporabniki smo se na praktičnih delavnicah sprehodili skozi konkretne jezikovne zagate in na praktičnih primerih pokazali uporabo jezikovnih priročnikov. Pokazalo se je, da uporabniki poznajo le posamezne slovarske portale, pa še te zelo površinsko. Po drugi strani so bila vprašanja o jezikovnih dilemah pogosto izpostavljena. Na delavnicah smo se z uporabniki sprehodili

skozi spletne jezikovne priročnike v iskanju odgovorov na te dileme in jim pokazali, da so odgovori samo nekaj klikov stran, če le vemo, kje in kako iskati,« razlaga izr. prof. dr. Darinka Verdonik, strokovna vodja projekta.

Raziskava o slovenščini

V sklopu projekta je nastala tudi raziskava o zanimanju različnih ciljnih skupin za skrb za slovenščino: »Raziskava nam je dala pomembne podatke o tem, kako uporabniki gledajo na materni jezik, na njegovo rabo,

kako dobro spoznajo spletne jezikovne priročnike, kakšna se jim zdi njihova uporabnost in uporabniška izkušnja,« razlaga Žilič Fišerjeva in dodaja, da je »vprašanje maternega jezika v primerjavi z jeziki, ki dominirajo v globalnem okolju, pomembno kulturno, pa tudi identitetno vprašanje«. Z zavedanjem o pomenu in načinu rabe jezika avtorji projekta ohranjajo spletno stran ditko.si, ki še naprej ostaja dostopna in tako kot edina v Sloveniji združuje dostop do vseh razpoložljivih spletnih jezikovnih priročnikov iz ene točke.



MOST KOT SIMBOLNI KONSTRUKT V LITERARNOVEDNIH, JEZIKOVNIH, DIDAKTIČNIH IN TRANSLATOLOŠKIH DISKURZIH

➤ IZR. PROF. DR. SAŠA JAZBEC, ➤ IZR. PROF. DR. VLASTA KUČIŠ, ➤ DOC. DR. BRIGITA KACJAN

Medtem ko se izraz most pogovorno pogosto uporablja predvsem v pragmatičnem pomenu, je most kot metafora in simbol zelo zanimiv za poglobljene razprave v literarnovednih, jezikovnih, didaktičnih in translatoških diskurzih. Most povezuje, a hkrati ločuje, pomeni možnost približevanja in združevanja, pa tudi oddaljevanja, zavestne in nezavedno inicirane izolacije.

Ivo Andrič je, kot je v plenarnem predavanju spomnila prof. dr. Neva Šlibar, v svojem znamenem delu *Most na Drini* v eni izmed legend ponazoril, »od kod so mostovi na tem svetu in kako je nastal prvi most«. Pravi, da je bila Zemlja ob nastanku »ravna in gladka, kakor najlepše vrezana ponev«. To je zelo jezilo hudiča, »ki se je prikradel in z nohti izgrebel obraz božje zemlje, kolikor je mogel in čim globlje«. Tako so po legendi nastale reke in prepadi, ki ločijo kraje, ljudi in jih ovirajo pri izvrševanju opravkov in potovanjih. Ko so angeli videli, da ljudje ne morejo čez prepade in globočine, so razprli krila in ljudje so lahko šli po njihovih krilih na drugo stran. »Tako so se ljudje od božjih angelov naučili graditi mostove.« (iz romana *Most na Drini* 2004: 200s)

Most je bil vodilni motiv znanstvenoraziskovalnega dela germanistov, germanistk, prevodoslovcev in prevodoslovk jugovzhodne Evrope na 12. mednarodnem znanstvenem srečanju z naslovom *Germanistika kot jezikovni in kulturni most v jugovzhodni Evropi – včeraj, danes, jutri*. Potekalo je od 6. do 9. novembra 2019 v Hotelu City v Mariboru v organizaciji Oddelka za germanistiko in Oddelka za prevodoslovje Filozofske fakultete Univerze v Mariboru ter pod okriljem in s finančno podporo DAAD (Deutscher akademischer Austauschdienst).

Na znanstvenem posvetu je bilo približno 100 udeležencev in udeleženek, od tega več kot 70 prispevkov iz 10 držav jugovzhodne Evrope. Tema in kraj znanstvenega srečanja sta bila strateško in ciljno izbrana, saj ima most kot arhitekturni objekt in kot simbolni konstrukt tako za Maribor kot za germaniste in germanistke ter prevodoslovce in prevodoslovke iz širše regije velik pomen in raziskovalni potencial. Tovrstnih vsakoletnih mednarodnih srečanj se udeležujejo priznani znanstveniki in znanstvenice z različnih

področij germanistike in prevodoslovja, pa tudi mladi raziskovalci in raziskovalke, doktorandi in doktorandke, ki predstavljajo svoje raziskovalne projekte in disertacije.

Razprave predavateljev in predavateljic na konferenci so zbrane v zborniku povzetkov, ki je izšel pri Univerzitetni založbi Maribor <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/442>.

Pomen in odmevnost znanstvenega srečanja za Univerzo, za Maribor, za germanistiko in za prevodoslovje ter za Združenje germanistov jugovzhodne Evrope sta bila predstavljena tudi širši javnosti v medijih, na spletni strani <http://194.249.2.165/soegv2019/> in na RTV Maribor <https://4d.rtvsl.si/arhiv/tele-m/174649999>.

Germanisti in germanistke ter prevodoslovci in prevodoslovke jugovzhodne Evrope organizirajo letno konferenco vsako leto na eni izmed univerz članic. Tako bo jeseni 2020 potekala 13. znanstvena konferenca SOEGV na Kosovu, na Univerzi v Prištini.



Udeleženci 12. konference SOEGV na plenarnem predavanju ob svečanem odprtju

STAROSTI PRIJAZNA UNIVERZA

7 ZASL. PROF. DR. PETER GLAVIČ

Pred kratkim je UM ustanovila Center za zaslužne profesorje in upokojene visokošolske učitelje UM in s tem postala prva univerza v Sloveniji, ki je poskrbela za aktivnosti upokojenih profesorjev. Ta tema je mogoče pri nas še vedno tabu, vendar na evropskih univerzah rastejo tovrstni centri kot gobice. Na ustanovni seji so za vodjo centra izvolili zasl. prof. dr. Petra Glaviča.

Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) je že leta 2002 pripravila za *Svetovno skupščino Združenih narodov o staranju* političen okvir za dejavno (aktivno) staranje. Priporoča, da vse države sprejmejo ukrepe, s katerimi bi pomagale starejšim ljudem, da bi ostali čim dlje zdravi in dejavni – gre za nujo, potrebo in ne za razkošje. Evropska komisija je leta 2015 opredelila **srebrno ekonomijo** kot »obstoječe in nastajajoče priložnosti, povezane z rastočimi javnimi in potrošniškimi izdatki za starajoče se prebivalstvo ter s posebnimi potrebami prebivalstva nad 50 let starosti.« Starejši so sedaj bolj zdravi, opravično sposobnejši in bolj dejavni kot prej.

Do leta 2060 se bo delež starih nad 65 let povečal od 18 % na 30 %, delež starejših od 80 let pa se bo podvojil. Starejšim je potrebno pomagati, da se bodo starali dejavno, da bodo lahko prispevali k skupnosti. V Nemčiji in na Japonskem predstavljajo starejši od 65 let okoli tretjino delovnega prebivalstva starosti 15–64 let. Kar 110 evropskih regij je izbralo *dejavno in zdravo staranje* za prednostno v pametni specializaciji. Zato se je Univerza v Mariboru vključila v svetovni razvoj staranju prijaznih univerz in ustanovila Center za zaslužne profesorje in upokojene visokošolske učitelje Univerze v Mariboru.

Temeljne aktivnosti Centra opredeljuje 7. člen Akta o ustanovitvi in delovanju:

- promovira in spodbuja interese njenih članov ter spodbuja socialne in intelektualne povezave med člani Centra;
- organizira strokovna posvetovanja in obravnava poročila o udeležbi na strokovnih posvetovanjih;
- sodeluje z organizacijami in enotami istih ali sorodnih področij v okviru univerze in zunaj nje;
- promovira ter spodbuja interese njenih članov in socialne in intelektualne povezave med člani Centra;
- ob izpolnitvi pogojev lahko izvaja tudi programe vseživljenjskega učenja v imenu in za račun Univerze v Mariboru.

Člani imajo pravico do sodelovanja pri aktivnostih Univerze v Mariboru na poziv Univerze v Mariboru. Člani Centra rektorju Univerze v Mariboru predlagajo v sprejem podrobnejša pravila o delovanju znotraj Centra v roku šestih mesecev od dneva vzpostavitve delovanja Centra. Center se pri izvajanju svojih aktivnosti lahko povezuje z drugimi podobnimi organizacijami in zvezami doma in v tujini, v obsegu in na način, kot je določen z akcijskim načrtom in s programom razvoja Univerze v Mariboru.

Na konstitutivni seji Centra je bilo predstavlenih tudi 10 načel starosti prijazne univerze, ki naj bi bila vodilo tudi pri delovanju Centra, in so pogoj za vključitev v svetovno mrežo starosti prijaznih univerz (13 iz EU, 7 iz Kanade, 24 iz ZDA in 3 iz Azije), Age Friendly University, AFU:

1. spodbujati sodelovanje starejših odraslih v vseh temeljnih dejavnostih univerze, vključno z izobraževalnimi in raziskovalnimi programi;
2. spodbujati osebni in karierni razvoj v drugi polovici življe-

nja in podpirati tiste, ki želijo narediti »drugo kariero«;

3. prepoznati vrsto izobraževalnih potreb starejših odraslih: od tistih, ki so predčasno opustili šolanje, do tistih, ki želijo pridobiti magisterij ali doktorat;
4. spodbujati medgeneracijsko učenje, da se olajša vzajemna izmenjava strokovnega znanja in izkušenj med študenti vseh starosti;
5. razširiti dostop do spletnih izobraževalnih možnosti za starejše odrasle, da se zagotovi raznolikost načinov sodelovanja;
6. zagotoviti, da bodo raziskovalni programi univerze upoštevali potrebe starajoče se družbe in spodbujali javno spoznanje o tem, kako lahko visokošolsko izobraževanje bolje odgovori na različne interese in potrebe starejših odraslih;
7. povečati razumevanje študentov o koristih dolgoživosti ter vse večje kompleksnosti in bogastva, ki ga staranje prinaša v našo družbo;
8. izboljšati dostop starejših do univerzitetnih programov o zdravju in dobrem počutju ter umetnostnih in kulturnih dejavnosti na univerzi;
9. zagotoviti aktivno sodelovanje z upokojenci univerze;
10. zagotoviti reden dialog z organizacijami, ki zastopajo interese starajočega se prebivalstva.





11.

AFU temelji na 7 stebrih:

1. raziskovanje in inovacije;
2. poučevanje in učenje;
3. vseživljenjsko učenje;
4. institucionalne spremembe;
5. medgeneracijsko učenje;
6. kariera in podjetništvo po upokojitvi;

Z ustanovitvijo Centra zaslužnih profesorjev in upokojenih visokošolskih učiteljev se tako Univerza v Mariboru pridružuje univerzam v Evropi in svetu, ki so v zadnjih letih okrepile aktivnosti na področju staranju prijaznih institucij. V tem smislu imajo nekatere univerze v ZDA in Kanadi vzpostavljeno posebno enoto zaslužnih profesorjev, denimo Emeritus–Emerita Academic Staff of McGill University, na nekaterih univerzah so vzpostavili zvezo svojih zaslužnih profesorjev, denimo na University of Alberta, na University of Cincinnati in na Washington University in St. Louis, na nekaj univerzah pa imajo druge oblike povezanosti zaslužnih profesorjev Emeritus College – kot na University of British Columbia, na Arizona State University, na Emory University in na Clemson University. Univerza v Bologni je leta 2009 vzpostavila zvezo svojih zaslužnih profesorjev. Vzpostavljena je Evropska zveza zaslužnih profesorjev, European Association of Professors Emeriti. Vzpostavljeno je tudi Omrežje starosti prijaznih univerz, Age-Friendly University Global Network, ki ga koordinira profesorica Christine O’Kelly z Dublin City University, ki je bila lani tudi predavateljica na delavnici na UM, ki je potekala v mesecu aprilu. V omrežju trenutno sodeluje 42 univerz, ki si prizadevajo uresničevati deset načel staranju prijazne univerze.

7. dejavno vključevanje v civilno družbo (od lokalne skupnosti do države).

Pametno staranje se osredotoča na priložnosti, ki temeljijo na inovativnosti, ne na stiske. Izboljšuje zaposlovanje, povečuje izvoz in razvija platforme za ustvarjanje novih poslovnih priložnosti. Dejavno staranje zahteva vsakodnevne duševne in telesne aktivnosti.

Na seji je bil poleg okvirnega programa dela za leto 2020 sprejet tudi srednjeročni in dolgoročni program dela:

- vloga na univerzi in v družbi – aktivna (delo) in pasivna (pomoč in nega);
- vključevanje v evropske zveze zaslužnih profesorjev (European Association of Professors Emeriti, EAPE), mrežo staranju prijaznih univerz in srebrne ekonomije;
- program aktivnosti v raziskovanju in izobraževanju;
- sodelovanje s sorodnimi združenji na drugih univerzah.

Na seji sta bili dani še dve programski pobudi:

- predlagati vladi in Državnemu zboru rešitev obdavčevanja materialnih stroškov projektnega dela zaslužnih profesorjev (npr. potni stroški, nočitve, dnevnice, kotizacije);
- predlagati fakultetam možnost parkiranja članov Centra v večernem času (nekateri fakultete to že izvajajo).

Na konstitutivni seji Centra je bil izvoljen odbor v sestavi zasl. prof. dr. Jože Gričar, izr. prof. dr. Lučka Lorber, zasl. prof. dr. Josu Vukman in prof. dr. Milan Brumen, ki bo skupaj z vodjo po zagotovitvi potrebnih prostorov in opreme za delovanje pripravil vse potrebno za delovanje Centra:

- pridobivanje, spisek in naslove članov;
- videnje, poslanstvo, cilji in pravila o delovanju Centra, predlog morebitnih dopolnitev Akta;
- temeljne aktivnosti Centra v letu 2020 po 7. členu Akta;
- povezovanje s podobnimi organizacijami in zvezami v tujini – poleg zgoraj omenjenih AFU in EAPE še s Svetovno združbo staranja (Global Coalition on Aging, GCA), Mednarodno zvezo staranja (International Federation on Ageing, IFA), Svetovnim posvetovanjem o staranju (Global Conference on Ageing, GCA), Posvetovanjem o srebrni ekonomiji (Silver Economy Fo-

Prof. dr. Janja Hojnik, prorektorica:

»Do ustanovitve centra je prišlo na pobudo bivše prorektorice, izr. prof. dr. Lučke Lorber, h kateri so pristopili zaslužni profesorji. Ti so kasneje predlagali, da organiziramo center za sodelovanje vseh upokojenih profesorjev UM. Poznamo izkušnje s tujih univerz in na njih gradimo. Obenem pa se zavedamo specifičnega okolja v katerem deluje naša univerza in naš center za zaslužne in upokojene visokošolske sodelavce UM. Naš center je namenjen predvsem povezovanju upokojenih profesorjev, da se srečujejo, izmenjujejo svoje interese in tiste, ki jih lahko povežejo. Oblikujejo lahko pobude za razvoj univerze, saj imajo praviloma več desetletij izkušenj z univerzo. Po drugi strani pa center ne posega v delovanje fakultet, v njihovo raziskovalno in izobraževalno delo, ki je še naprej v pristojnosti dekanov in predstojnikov oddelkov. Želimo si, da bi center veljal za dober prvi korak k boljši medgeneracijski povezanosti na univerzi, ki bo vse večji izziv. V času krize nismo zaposlovali, kriza je trajala predolgo in to se bo poznalo pri delovanju univerze v prihodnosti.«

rum, SEF), idr.; naša univerza je že članica Mrež za dejavno staranje (Active Ageing Networks, AAN), ki deluje v okviru eRegije;

- vključevanje v domače aktivnosti in organizacije srebrne ekonomije – mrežo E-seniorji Slovenije, sodelovanje s partnerji projekta Polet o dejavnem in zdravem staranju.

Da nas čaka veliko dela, je očitno iz evropskega indeksa dejavnega staranja – Slovenija je med 28 članicami Evropske unije na 23. mestu, med Bolgarijo in Romunijo; v zadnjem letu je padla za dve mesti. Vodilne so skandinavske države, Estonija in Češka sta na 10. oziroma 11. mestu. 22 kazalnikov AAI je razvrščenih v 4 skupine: zaposlitev (utež 35 %), sodelovanje v družbi (35 %), neodvisnost in spodbudno okolje za dejavno staranje (20 %). Slovenija je najboljša (9.) po neodvisnem življenju in na zadnjem mestu EU po zaposlitvi – v pokoj odhajamo premladi in se kot upokojenci težko zaposlujemo. Dejavno staranje lahko pomaga tako posamezniku kot celotni družbi!

MEDNARODNI CENTER ZA EKOREMEDIACIJE FF JE PREJEL HORUS 2019



Mednarodni center za ekoremediacije Filozofske fakultete UM je prejel prestižno Slovensko nagrado za družbeno odgovornost HORUS 2019, v kategoriji priznanje za projekt. Nagrado je častno prevzela prof. ddr. Ana Vovk Korže, kot vodja ERM centra FF UM. Nagrado podeljuje IRDO – Inštitut za razvoj družbene odgovornosti v sodelovanju s partnerji.

Projekt »Učni vrtovi kot medgeneracijski centri prihodnosti« smo zadnje desetletje zasnovali skupaj z ravnatelji in direktorji javne mreže vrtcev in šol. Mednarodni center za ekoremediacije je pobudnik in ustvarjalec učnih vrtov za medgeneracijsko povezovanje. Projekt vključuje zaposlene v vrtcih in šolah, njihove nadrejene, otroke in starše, babice in dedke ter študente in druge zainteresirane. S široko zasnovano mrežo inte-

gralnega pristopa smo mnogim vrtcem in šolam pripravili načrte za samooskrbne vrtove, vključno z izvedbo in z izobraževanjem učiteljev in vzgojiteljev pa omogočili, da so šolski vrtovi postali učilnice v naravi. Če smo pred desetletjem iskali interes pri šolah in vrtcih, da vzpostavijo samooskrbne vrtove, je danes povsem drugače. Imeti svoj vrt je postalo za izobraževalne ustanove na primarni in sekundarni ravni nujnost. S ponosom lahko pokažemo številne šole in vrtove, ki mladim omogočajo aktivno preživljanje prostega časa na šolskih vrtovih, to pa so tudi terapevtska okolja za otroke, zlasti s posebnimi potrebami, saj lahko z delom na šolskem vrtu uresničujejo svoje potrebe po vključenosti in doseganju rezultatov dela.

Tovrstno povezovanje generacij je pomembno,

ker se v mladosti oblikujejo pomembne vrednote in vzorci obnašanja. S tem, ko so otroci odgovorni za svoje rastline in skrbijo za rodno zemljo, privzgamo mladi generaciji odgovornost in ljubezen do narave in posledično ljudi. Izobražujemo za prilagajanje podnebni krizi, ki se že kaže v številnih oblikah. Vrtovi pa že dolgo niso več samo pridelovalne površine za hrano, ampak so centri stika z naravo, z ljudmi in so prostor, kjer se v ljudeh znova vzpostavi ravnovesje, zato imajo danes šolski vrtovi pomembno mesto pri razvoju socialnih kompetenc. S projektom Učni vrtovi kot medgeneracijski centri prihodnosti navdušujemo mlade za solidarnost do starejših in vzpodbujamo terapevtske kmetije, kjer se pogosto ljudje osebno najdejo in se aktivno starajo, s čimer rešujemo problem prezrtosti starejše generacije v državnih administracijah. Učni vrtovi so že postali medgeneracijski centri in bodo v prihodnosti opravljali pomembno poslanstvo prav z mladimi, ki so danes deležni tovrstnega izobraževanja.

Nagrada Horus je velika potrditev desetletnega dela ERM centra na področju ozaveščanja in krepitev družbene odgovornosti za vse generacije. Je pokazatelj, da smo na pravi poti. Obenem je priznanje pomembna promocija tudi za Filozofsko fakulteto UM.



POČASTITEV 100. OBLETNICE ROJSTVA ZASLUŽNEGA PROFESORJA DR. VLADIMIRJA BRAČIČA NA FILOZOFSKI FAKULTETI UNIVERZE V MARIBORU

➤ DR. EVA KONEČNIK KOTNIK

V oktobru smo sklenili niz praznovanj ob 100-letnici rojstva zaslužnega profesorja dr. Vladimirja Bračiča, prvega rektorja Univerze v Mariboru. Dr. Vladimir Bračič je bil geograf, ustanovni član Oddelka za geografijo Pedagoške akademije, kasneje Pedagoške fakultete ter eden vodilnih raziskovalcev pokrajin Severovzhodne Slovenije. Posledično se mu je Oddelek za geografijo Filozofske fakultete ob jubileju poklonil s tremi velikimi dogodki: izšla je znanstvena monografija *Kulturna pokrajina Haloz*, izveden je bil slavnostni znanstveni simpozij »Kulturna pokrajina Haloz« in odprta priložnostna razstava o dr. Vladimirju Bračiču v avli Filozofske fakultete.

Znanstvena monografija *Kulturna pokrajina Haloz* je posvečena Bračičevim rodnim Halozam. Slednje je tudi sam obravnaval v dveh delih, *Vinorodne Haloze* in *Gozdnate Haloze*. V novi monografiji smo poskušali prikazati Haloze petdeset let po Bračičevem raziskovanju. V prvem delu knjige je predstavljeno izobraževanje dr. Vladimirja Bračiča, njegova profesionalna pot, organizacijsko delo, uredništvo in mednarodno delovanje, pedagoško

delo ter še posebej poudarjeno raziskovalno delo na področju geografije in njegov vpliv na slovensko geografijo. Poleg tega je opisano njegovo družbeno angažirano delovanje, zlasti v povezavi z ustanavljanjem Univerze v Mariboru. Pomemben del monografije predstavlja bibliografija jubilara. V drugem delu knjige so avtorji predstavili rezultate svojega raziskovalnega dela, svoje poglede na geografske prvine Haloz ter razmišljali o razvojnih možnostih te pokrajine. Tako je kulturna pokrajina Haloz prikazana skozi rabo tal in spreminjanje zemljiških kategorij, skozi dinamiko demografskih razmer, kmetijstvo in naravne razmere, ki nanj vplivajo. Identiteta Haloz je osvetljena skozi presek med marginalnostjo in idiličnostjo ter pojasnjena preko akterjev oz. socialnih skupin, ki ustvarjajo kulturno pokrajino.

Slavnostni znanstveni simpozij »Kulturna pokrajina Haloz« je potekal v stavbi na Koroški cesti 160, kjer so sedeži Filozofske fakultete, Pedagoške fakultete ter Fakultete za naravoslovje in matematiko. Tukaj je na predhodnici Pedagoški akademiji oz. Pedagoški fakulteti zaslužni profesor dr. Vladimir Bračič v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja predaval ekonomsko in regionalno geografijo, dva mandata pa kot dekan tudi vodil tedanjo Pedagoško fakulteto. Nenazadnje se je stavba pričela graditi in dogradila tudi po njegovi zaslugi.

Simpozija so se udeležili rektor Univerze v Mariboru, prof. dr. Zdravko Kačič, dekan Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, prof. dr. Darko Friš, drugi predstavniki Univerze v Mariboru ter Univerze v Ljubljani in Univerze na

Dr. Lučka Lorber je leta 2009 zapisala o dr. Vladimirju Bračiču: »Bil je vizionar, ki je imel vizijo ustanoviti Univerzo v Mariboru ... Čas je potrdil, kako daleč je videl in kako velik humanist je bil«.

Primorskem, predstavniki slovenskih oddelkov za geografijo, Zavoda za šolstvo Republike Slovenije ter predstavniki kulturnih institucij v regiji in iz Bračičevih Haloz. Med gosti so bili tudi nekdanji sodelavci dr. Vladimirja Bračiča, zaslužni profesor dr. Borut Belec, dr. Božidar Kert in dr. Mirko Pak ter predstavniki družine dr. Vladimirja Bračiča.

Po pozdravnih govorih rektorja Univerze v Mariboru, dekana Filozofske fakultete ter predstojnika Oddelka za geografijo Filozofske fakultete v Mariboru, dr. Igorja Žiberne, je bila predstavljena monografija *Kulturna pokrajina*



Želimo si, da jubilentova spodbudna želja, namenjena krepitvi Univerze v Mariboru, ostane realna vizija in naš skupni cilj.

na Haloz, ki jo je v imenu urednikov približal dr. Vladimir Drozg. Sledile so predstavitev znanstvenih prispevkov, in sicer v dveh delih. V prvem delu je bil skozi različne perspektive avtoric dr. Karmen Kolnik, dr. Eve Konečnik Kotnik in dr. Vlaste Stavbar predstavljen jubilant. Dr. Uroš Horvat je spregovoril o demografski problematiki Haloz, dr. Igor Žiberna pa o spremembah rabe tal v Halozah skozi čas. V drugem delu je dr. Vladimir Korošec predstavil kmetijstvo Haloz kot dejavnik regionalnega razvoja, dr. Ana Vovk Korže je razmišljala o njegovih perspektivah skozi naravne prvine, ki nanj neposredno vplivajo, s poudarkom na prsti, dr. Dejan Cigale pa je izpostavil Haloze kot turistični in prostočasni prostor. Niz predstavitev je zaokrožil dr. Vladimir Drozg z odgovorom na vprašanje kdo ustvarja kulturno pokrajino Haloz.

Med obema deloma predstavitev je bila odprta priložnostna razstava o zaslužnem profesorju dr. Vladimirju Bračiču v avli Filozofske fakultete. V imenu avtorjev jo je približala prof. dr. Karmen Kolnik. Na razstavi je bil jubilant predstavljen v sliki in besedi na ključnih področjih udejstvovanja, to je na pedagoški poti, mednarodnem sodelovanju in uredniškem delu ter najobsežneje na področju njegovega raziskovalnega dela v okviru geografije. Za ta namen je bila zbrana in razstavljena velika večina jubilentovih raziskovalnih in strokovnih del.

V teku prireditev ob 100. obletnici rojstva dr. Vladimirja Bračiča je bila večkrat izpostavljena misel jubilanta, zapisana v delu Prispevki za zgodovino visokega šolstva v Mariboru (1984): »... izražam iskreno željo, da bi v knjigi zbrano dokumentarno gradivo spodbujalo mlajše člane univerzitetne skupnosti k nesebičnemu prizadevanju za nadaljnjo rast naše univerze. Pri tem naj gojijo pristno tovarištvo, solidarnost in tvorno sodelovanje med seboj in s širšo skupnostjo, predvsem pa z gospodarstvom, kot so to počeli njihovi predhodniki pred 25. leti ob ustanavljanju visokega šolstva v Mariboru«.



25. SLOVENSKI KEMIJSKI DNEVI

V septembru je bila v Mariboru organizirana 25. konferenca Slovenski kemijski dnevi, ki se je je udeležilo okrog 180 raziskovalcev in strokovnjakov. V tridnevnem znanstvenem dogodku so se zvrstila številna predavanja in predstavitve plakatov iz različnih področij kemije, kemijske tehnologije ter kemijske in procesne tehnike. Jubilejno, 25. konferenco je organiziralo Slovensko kemijsko društvo. Na njej je kot uvodni predavatelj spregovoril zasl. prof. dr. Peter Glavič iz Univerze v Mariboru, eden od pobudnikov za ustanovitev konference in vrsto let požrtvovalni organizator dogodka.

Med plenarnimi predavatelji so bili Peter Golitz, zaslužni urednik nemške revije o uporabni kemiji (Angewandte Chemie), Judith Howard iz Univerze v Durhamu in Robert Dominko iz Kemijskega inštituta v Ljubljani. V času konference je potekala tudi tradicionalna razstava laboratorijske, procesne in programske opreme ter literature. Kot je povedal predsednik organizacijskega odbora Albin Pintar, dogodek predstavlja izvrstno priložnost za stike, sodelovanje in izmenjavo izkušenj med kemiki in kemijskimi inženirji iz gospodarstva in negospodarstva, iz znanstvene, pedagoške in upravne sfere.

41 LET KEMIJSKO-TEHNOLOŠKIH POSVETOVANJ IN 25 LET SLOVENSKIH KEMIJSKIH DNI

Prvo srečanje procesnih tehnologov Slovenije je bilo 18. aprila 1978 na Visoki tehniški šoli v Mariboru v organizaciji Visokošolske temeljne organizacije kemijska tehnologija. Finančno sta ga podprla SOZD Kema Maribor in Polikem. Posvetovanja se je udeležilo 73 strokovnjakov, uvodno predavanje je imel prof. dr. Roman Modic, pionir kemijskega inženirstva v Sloveniji, nekdanji rektor Univerze v Ljubljani in bivši predsednik Slovenskega kemijskega društva. Drugo srečanje je bilo organizirano

14.–17. novembra istega leta s temo Domača oprema za kemično in procesne industrije; pokrovitelja sta bila Gospodarska zbornica Slovenije in Jedinstvo iz Zagreba. Organizatorji posvetovanj so bili Peter Glavič kot pobudnik, Vojko Ozim, Bogdan Volavšek, Peter Senčar, Franc Purkelj, Jurij Krobe in drugi sodelavci. Na jesenskem posvetovanju je bila ustanovljena Sekcija za kemijsko in procesne tehnologije (SKPT); predsednik Sekcije je postal prof. dr. Vojko Ozim, tajnik pa prof. dr. Peter Glavič.

V letih 1979–1994 je SKPT organizirala 16 posvetovanj z različnimi temami. Število udeležencev je nihalo med 90 in 190. S kolegi iz



Ljubljanske Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo, Kemijskega inštituta in Inštituta Jožef Stefan so organizirali tudi dva dogodka v Ljubljani in Kranjski gori ter dve mednarodni posvetovanji – 2. Jugoslovansko-italijansko-avstrijsko konferenco o kemijskem inženirstvu in 5. Evropski simpozij o uporabi računalnika v procesni tehniki (ESCAPE 5), obe na Bledu. Leta 1995 je bila v Mariboru organizirana tudi strokovna obsejemska prireditve 1. Mednarodni sejem plastike, gume in kemije, PlaGkem '95, ki se je leta 2003 preselila v Celje. Predsednik interesnega odbora v obdobju 1994–1999 je bil prof. Glavič, ki je bil v obdobju 1992–1999 tudi predsednik Sekcije za kemijsko in procesno tehnologijo Slovenskega kemijskega društva. Februarja 1994 je društvo postalo član Evropske zveze za kemijsko tehniko (EFCE).

Aprila 1994 je predsednik Slovenskega kemijskega društva, prof. Ljubo Golič dal pobudo za skupno srečanje slovenskih kemikov in kemijskih inženirjev. Zamisel so uresničili naslednje leto, ko je bila od 27. do 29. septembra 1995 organizirana konferenca 1. Slovenski kemijski dnevi ob sodelovanju Fakultet za kemijo in kemijsko tehnologijo univerz v Mariboru in Ljubljani. Poleg plenarnih predavanj so predstavitev tekale v dveh sekcijah, kemijski in tehniški. Predsednik organizacijskega odbora v obdobju 1994–2010 je bil prof. Glavič. Vse do vključno leta 2010 so bili Slovenski kemijski dnevi izvedeni v Mariboru, le leta 2007 so bili organizirani skupaj z Avstrijskimi kemijskimi dnevi v Celovcu. Leta 2011 je bilo prvo posvetovanje v Portorožu. Število udeležencev se je gibalo med 150 in 350. Leta 2002 npr. je bilo v 9 sekcijah predstavljenih 155 referatov: 4 plenarna, 28 anorganska kemija, 25 okolje, 21 izobraževanje, 21 analizna kemija, 19 kemijska procesna tehnika, 17 organska kemija, 17 biokemija, farmacija, živilstvo ter 7 fizikalna kemija.

Organizirane so bile okrogle mize, razstave, ustanovljena je bila sekcija za kemijsko izrazje. Ob posvetovanjih so bili tudi občni zbori Slovenskega kemijskega društva in proslave ob 50. in 60.-letnici društva. Prof. Glavič je bil leta 1984 član Komisije za standarde za merske veličine in enote, simbole, faktorje in tabele

za preračunavanje Jugoslovanskega zavoda za standardizacijo, od 1994 do 2017 je bil vodja skupine za veličine, enote in simbole Tehničnega odbora za tehnično risanje, veličine, enote in simbole Urada za standardizacijo in meroslovje oz. Slovenskega inštituta za standardizacijo, od leta 2017 je njegov predsednik ter v obdobju 2002–2006 član Komisije za fizikalno-kemijske simbole, izrazje in enote pri Mednarodni zvezi za čisto in uporabno kemijo (IUPAC). V teh letih so razvijali slovensko izrazje ter redno prevajali mednarodne standarde o veličinah in enotah, ISO 31 oz. ISO 80000 v slovenščino.

Prof. Glavič je bil od leta 2005 predstavnik Slovenije v leto prej ustanovljeni Evropski tehnološki platformi Trajnostna kemija (ETP SusChem). Leta 2006 je bila ustanovljena Slovenska tehnološka kemijska platforma (SiKem), ki je bila leta 2008 preimenovana v Tehnološko platformo SusChem Slovenija in je članica mreže Nacionalnih tehnoloških platform SusChem. Do leta 2018 jo je vodil prof. Glavič. Evropska in nacionalne platforme združujejo kemijsko industrijo, raziskovalce, politike in širšo družbo. Njihova vizija je konkurenčna in inovativna Evropa, v kateri trajnostna kemija in biokemija podajata rešitve za bodoče generacije. Poslanstvo SusChem je sprožati in navdihovati evropske kemijske in biokemijske inovacije, ki bodo učinkovito odgovarjale na družbene izzive z razvijanjem trajnostnih rešitev.

Prof. Glavič je od leta 1987 član Tehniške sekcije Terminološke komisije Inštituta za slovenski jezik ZRC SAZU, od leta 1999 je zunanji sodelavec Tehniške komisije Sekcije za terminološke slovarje Inštituta za slovenski jezik Primoža Ramovša na ZRC SAZU

(Znanstveno raziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti) za prenovo Splošnega tehniškega slovarja; objavljen naj bi bil leta 2021. Leta 2005 je ustanovil Komisijo za slovar kemijske tehnike, ki je pripravila in objavila na spletu prvi slovenski kemijski slovar.

100 LET UNIVERZE V LJUBLJANI IN 60 LET VISOKOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA V MARIBORU

Zasl. prof. dr. Glavič je udeležence spomnil tudi na dva pomembna dogodka iz zgodovine visokošolskega izobraževanja kemije in kemijske tehnologije. Univerza v Ljubljani je bila ustanovljena z zakonom od 22. julija 1919. Študij kemijske tehnologije se je pričel v letu 1919/1920 na kemijskem oddelku Fakultete za tehnologijo, ki je bil ustanovljen novembra 1919. Dr. Maks Samec je bil imenovan za rednega profesorja na tem oddelku 31. avgusta 1919; predavanja so se začela 1. decembra 1919. Študij kemije je bil organiziran na Filozofski fakulteti. Leta 1932 je bila promovirana prva doktorica znanosti na Univerzi v Ljubljani, kemičarka Ana Mayer. Do leta 1945 je končalo študij 12 doktorjev tehnike (dr.-ing.) in 11 doktorjev naravoslovja (filozofije, PhD).

Letos se spominjamo tudi 60-letnice visokošolskega študija v Mariboru. Zakon o ustanovitvi Višje tehniške šole v Mariboru je Slovenski parlament sprejel 26. novembra 1959. Šola je pričela z dvoletnim študijem jeseni 1960; med študenti prve generacije je bilo tudi 74 brucev kemijske tehnologije. Leta 1965 so se preselili v nove prostore A, B in C na Smetanovi ulici 17. 12. junija 1975 je bila ustanovljena Univerza v Mariboru. Istega leta se je s 3. letnikom pričel drugostopenjski študij kemijske tehnologije. Leta 1985 je Visoka tehniška šola postala Tehniška fakulteta in 1. januarja 1995 je bila ustanovljena Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo kot ena od štirih fakultet na področju tehnike.



PONUDBA PRODAJNIH AVTOMATOV V ZDRAVSTVENIH IN SOCIALNO VARSTVENIH ZAVODIH V SLOVENIJI

➤ DR. URŠKA ROZMAN ➤ MAJA STRAUSS ➤ PROF. DR. SONJA ŠOSTAR TURK

Na Univerzi v Mariboru, Fakulteti za zdravstvene vede je 3. decembra 2019 potekala novinarska in strokovna konferenca z naslovom »Za boljše izbire v prodajnih avtomatih«. Novinarske konference se je udeležilo 12 predstavnikov medijev iz vse Slovenije, ki so svoje prispevke objavili v javnosti. Na strokovni konferenci so bili predstavljeni rezultati raziskave z naslovom »Pregled ponudbe prodajnih avtomatov v zdravstvenih in socialno varstvenih zavodih v Sloveniji«, ki je nastala v okviru Nacionalnega programa o prehrani in telesni dejavnosti za zdravje 2015–2025 »Dober tek Slovenija«, potrjenega s strani Državnega zbora Republike Slovenije kot desetletna usmeritev na področju prehrane in telesne dejavnosti. V raziskavi so sodelovali, Pediatrična klinika UKC Ljubljana, Nacionalni inštitut za javno zdravje ter Zveza potrošnikov Slovenije.

Zdravo prehranjevanje je eden izmed ključnih dejavnikov varovanja in krepitev zdravja, ki

prispeva k boljšemu zdravju, večji kakovosti življenja in k vzdržnosti zdravstvenih sistemov. Nezdruvo prehranjevanje in premalo telesne dejavnosti namreč pomembno prispevata k bremenu kroničnih nenalezljivih bolezni ter k stroškom zdravstvenih blagajn. Glede na poročila Svetovne zdravstvene organizacije iz leta 2016 je približno 2 milijardi svetovnega prebivalstva obeh spolov in vseh starosti debelih oz. imajo prekomerno telesno maso, ki predstavlja enega izmed ključnih dejavnikov tveganja za različna bolezenska stanja kot so srčno žilne bolezni, sladkorna bolezen in nekatere vrste rakavih obolenj, le to pa je vzrok za več kot 3 milijone smrtnih primerov letno.

Nezdrave prehranjevalne navade ter okoljski in socialno ekonomski faktorji so glavni dejavniki, ki prispevajo k epidemiji debelosti. Še posebej je potrebno izpostaviti trend prehranjevanja stran od doma »eating outside«, pri čemer vse pogostejše dostopni prodajni avto-

mati predstavljajo pomemben delež dnevnih obrokov. V tem kontekstu lahko prodajne avtomate upoštevamo kot pomemben okoljski dejavnik, ki prispeva k dostopnosti hranilno siromašnih in energijsko bogatih prehranskih izdelkov, medtem ko so bolj zdravi izdelki le redko dostopni ali pa jih v ponudbi sploh ni. Pogosto imajo prigrizki in pijače v prodajnih avtomatih nizko hranilno vrednost ter visoko vsebnost kalorij, maščob, soli in sladkorja. Prodajni avtomati so dostopni v različnih okoljih kot so fakultete, zdravstvene in druge javne ustanove, tako so prigrizki iz prodajnih avtomatov še posebej priljubljeni pri populaciji študentov, zaposlenih z dolgim delovnim časom, pa tudi bolnikih, uslužbencih in obiskovalcih zdravstvenih zavodov. Prodajni avtomati so eden izmed načinov prehranske ponudbe, vendar pogosto spregledan del pri prizadevanju za izboljševanje prehranskih navad, stanje prehranjenosti in prekomerne (ali prenizke) telesne mase prebivalcev.

Namen raziskave je bil ugotoviti, kakšna je ponudba prehranskih izdelkov v avtomatih zdravstvenih in socialno varstvenih zavodih. Popisali smo vsebino prodajnih avtomatov v 188 zdravstvenih in socialno varstvenih zavodih v vseh statističnih regijah v Sloveniji, in sicer 5625 izdelkov. Izsledki raziskave so pokazali, da skoraj polovica domov starejših občanov nima prodajnega avtomata, medtem ko sta brez prodajnih avtomatov samo 2 bolnišnici in 8 zdravstvenih domov.

Izdelki v prodajnih avtomatih

Največji in očitni problem ponudbe prodajnih avtomatov v popisanih zavodih je prevelika ponudba izdelkov, ki bi se jim naj izogibali ali jih uživali le občasno. V prodajnih avtomatih prevladujejo sladki prigrizki (med 31,7–33 %) in pijače z dodanim sladkorjem (med 41,9–47,3 %). Ti izdelki vsebujejo proste sladkorje, le ti pa



spodbujajo povečanje telesne mase in debelost, prav tako pa povečujejo tveganje za zobno gnilobo (karies), povzročijo slabšo oskrbo s hranili, so povezani s povečanim tveganjem za sladkorno bolezen tipa 2, kardiovaskularnim tveganjem, nealkoholno zamaščenostjo jeter in številnimi drugimi neugodnimi zdravstvenimi učinki.

Tudi pogosto poseganje po slanih prigrizkih ne prispeva k zdravim prehranjevalnim navadam, saj so ti vir predvsem soli in maščob. Čezmerno uživanje soli v prehrani je pomemben dejavnik tveganja za nastanek kroničnih nenalezljivih bolezni in pomeni resno grožnjo za zdravje ljudi, zato so takšni izdelki še posebej manj primerni za obiskovalce zdravstvenih zavodov ali prebivalce domov starejših občanov. Previsok vnos soli lahko povzroči zvišanje krvnega tlaka, ta pa poveča tveganje za možgansko kap ter bolezen srca in ožilja, povezan pa je tudi z želodčnim rakom, osteoporozo, astmo, ledvičnimi kamni, z debelostjo in s sladkorno boleznijo.

Izdelki iz kategorij sladki in slani prigrizki pogosto vsebujejo veliko maščob in/ali nasičenih maščob, zato naj bi jih uživali v zmernih količinah. Maščobe so pomemben del uravnotežene prehrane, vendar je zaradi njihove visoke energijske vrednosti skupen vnos maščob potrebno omejevati. Ker med vsemi hranili vsebujejo največ energije, prekomerno uživanje maščob predstavlja večje tveganje za previsoke energijske vnose, kar lahko vodi v povečanje telesne mase oz. debelost, hkrati pa predstavlja dejavnik tveganja pri nastanku bolezni srca in ožilja in sladkorne bolezni. Predvsem želimo omejevati vnos nasičenih maščob, ki jih vsebujejo živalske maščobe kot tudi olja iz rastlin, ki rastejo v toplem podnebju (kokosovo, palmino olje, kakavovo maslo). V sladkih in slanih prigrizkih (drobno pecivo, čokolada, ocvrti izdelki) so prisotna olja, margarine, maslo in različne živalske maščobe, te pa so sestavljene pretežno iz nasičenih maščob. V znanstvenih raziskavah je bilo ugotovljeno, da visoki vnosi nasičenih maščob prispevajo k povečevanju (LDL) holesterola v krvi, kar predstavlja pomembno tveganje za razvoj bolezni srca in ožilja. Prav takšne bolezni so najpogostejši vzrok smrti v razvitem svetu, tudi v Sloveniji.

V veliko manjšem deležu so prisotni suho sadje in oreščki (med 3,6–4,7 %), jogurti pa v še manjšem deležu (med 0,2–2,0 %). Sveže sadje in zelenjava v prodajnih avtomatih po deležu zasedata zadnje mesto glede zastopanosti, in

sicer je v bolnišnicah in zdravstvenih domovih le 0,6 % takšnih izdelkov, medtem ko v domovih starejših občanov v prodajnih avtomatih ne najdemo svežega sadja in zelenjave.

Popisanim izdelkom je bil dodeljen kazalnik kvalitete glede na prehranske vrednosti živil. Analiza je pokazala, da med bolj zdrave izdelke v avtomatih sodijo tekočine (tiste, ki vsebujejo malo ali nič sladkorja), vendar so te v prodajnih avtomatih zastopane le v majhnem deležu (med 7,5–8,7 %). Med zdravijo lahko prištevamo tudi sveže sadje in jogurte, predvsem takšne brez dodanega sladkorja, vendar pa je analiza rezultatov pokazala, da od ponujenih jogurtov le 10 % predstavljajo navadni jogurti in kar 90 % presladki sadni jogurti.

V večini prodajnih avtomatov so v ponudbo vključeni tudi sendviči (med 1,0–3,7 % ponudbe). Večina popisanih sendvičev (71 %), ki se nahajajo v prodajnih avtomatih je iz belega kruha in so v 68 % polnjeni z mesninami (pršut, šunka, salame, barjene klobase). Takšni sendviči predstavljajo nezdravo izbiro, saj vsebujejo preveč maščob/ nasičenih maščob in soli, po drugi strani pa premalo vlaknin. Kot bolj zdravo alternativo proizvajalci tržijo sendviče polnjene z ocvrtim sirom ali piščancem (16 %), sendviče s tuno (11 %) in tudi vegetarijanske sendviče (4 %), vendar pa tudi ti zaradi velike vsebnosti soli ne sodijo med zdrave izbire. Ugotovljene visoke vsebnosti

soli so sicer pričakovane, saj je sol dodana skoraj vsem uporabljenim sestavinam (kruh, mesni izdelki, namazi, ribji izdelki, vložena zelenjava, sir). Ciljna vrednost za vsebnost soli v sendvičih, kot jo za leto 2017 predlaga Food Standards Agency iz Velike Britanije, je v povprečju 0,9 g soli / 100 g izdelka oziroma največ 1,5 g soli / 100 g izdelka. Rezultati popisanih izdelkov v naši raziskavi pa kažejo, da več kot 50 % sendvičev presega najvišjo priporočeno vrednost. Skladno z našimi podatki, bi se ponudba sendvičev morala temeljito preoblikovati v smislu zdravih izbir (npr. uporaba polnozrnatga kruha, manj slanih kruhov/peciva, več sveže zelenjave, začimb, osnovnih namazov – skuta, stročnice).

Kaj si v prihodnje želimo v prodajnih avtomatih?

Glede na zgornje ugotovitve predlagamo, da se za zagotavljanje ponudbe, s katero lažje načrtujemo zdravo prehrano, v prodajnih avtomatih v zdravstvenih in socialnih zavodih v razpisne pogoje vključijo smernice in priporočila za zagotavljanje zdravih prehranskih izbir, ki smo jih izdelali skupaj s partnerji projekta. Predlagamo, da v prodajnih avtomatih prevladujejo voda, napitki z manj oziroma brez sladkorja,



naravni jogurti in drugi naravni mlečni napitki, polnozrnat sendviči in sveže sadje ter zelenjava. Med brezalkoholnimi gaziranimi in negaziranimi osvežilnimi pijačami, naj prevladujejo pijače z nizko energijsko vrednostjo v največ 330 mL embalaži. Sadni in zelenjavni sokovi pa tudi mlečni napitki, naj bodo v 200 do 250 mL embalaži, prav tako naj sladkorji v jogurtih ne presegajo 12 g. Zastopanost sladkih in slanin prigrizkov v prodajnih avtomatih naj bo v manjšem deležu, le ti pa naj bodo v manjšem pakiranju, ne več kot 50 g v porciji. Predlagamo, da se tudi ponudba sendvičev spremeni, na voljo naj bodo predvsem polnozrnat, mesni in ribji z vidno strukturo mesa ali ribe ter sirni in vegetarijanski v manjših porcijah z manj soli (do 1,3 g soli / 100g) in več vlakninami. Ljudi bi bilo smiselno usmerjati k uporabi lastnih steklenic za večkratno uporabo, če le teh nimajo, naj se jim ponudi možnost nakupa le teh na prodajnem avtomatu, saj razpadajoča plastična embalaža živil, v obliki mikroplastike, predstavlja vedno večje breme naravnemu okolju in konča v prehranjevalni verigi morskih in drugih organizmov, tudi človeka. Nenazadnje pa je voda v plastenkah kar 274-krat do 2.695-krat dražja od cene vode iz vodovoda. Zato predlagamo, da se z vidika okolja in zdravja namesto avtomatov omogoči raje pitje neposredno iz pipe ali pitnika, saj je skoraj povsod v Sloveniji odlična kakovost tekoče pitne vode.

Študijska smer PREVENTIVNA IN KLINIČNA PRE- HRANA - Podi- plomski študijski program 2. stopnje Zdravstvena nega

Kot odgovor na naraščanje števila bolezni, ki so posledica neustreznega načina prehranjevanja in tudi povečani potrebi po ustreznem prehranjevanju v različnih življenjskih obdobjih in bolezenskih stanjih, je Fakulteta za zdravstvene vede s študijskim letom 2019/2020 začela z izvajanjem prenovljene študijske smeri Preventivna in klinična prehrana. Način prehranjevanja lahko deluje kot dejavnik tveganja, ki ogroža zdravje posameznika, oziroma kot zaščitni dejavnik, ki krepi zdravje in izboljša kvaliteto življenja. Epidemiološke, biokemijske in molekularno-biološke raziskave so pokazale povezavo med pojavnostjo in potekom določenih kroničnih bolezni in načinom

življenja ter prehranjevanja. Cilj uravnovešene prehranjevanja je ohranjanje in izboljševanje zdravja in s tem kakovosti življenja, kot tudi preprečevanje s hrano pogojenih simptomov pomanjkanja (npr. dermatitis, očne in možganske okvare) in deficitarnih bolezni (npr. pelagra, rahitis, skorbut), kot tudi prekomernega prehranjevanja, ki lahko vodi do nastanka številnih civilizacijskih bolezni.

Namen študijske smeri, ki traja dve leti je izboljšanje prehranjevalnih navad in prehranjevanja ter s tem ohranjanje in krepitev zdravja prebivalcev Slovenije z izobraževanjem in s ciljano promocijo o zdravem načinu prehranjevanja v vseh življenjskih obdobjih. Diplomanti bodo po zaključku študijskega programa pridobili naziv magister / magistrica preventivne in klinične prehrane.

Diplomanti bodo z dodatnim poglobljenim znanjem pridobili sposobnost samostojno oceniti bolnikovo prehrabeno stanje, in sicer skupaj z bolnikovo diagnozo, ob upoštevanju vseh socialnih, ekonomskih in kulturnih dejavnikov okolja, v katerem se bolnik nahaja. Prav tako bo diplomant znal sestaviti pravilno dieto oz. način prehrane, ki je sestavni del celotne obravnave bolnika. Diplomanti bodo zaposljivi v zdravstvenih domovih, preventivnih centrih, zdravstveno vzgojnih centrih, zavodih za zdravstveno varstvo, bolnišnicah, domovih za ostarele, obratih javne prehrane, hotelih in zdraviliščih, vzgojno-izobraževalnih zavodih (vrtci, šole, dijaški domovi), farmacevtski industriji, turizmu, športno-rekreativnih centrih, nevladnih organizacijah ter v živilsko pridelovalni in/ali predelovalni industriji.

Seznam virov

Bleich SN, Vercammen KA. (2018). The negative impact of sugar-sweetened beverages on children's health: an update of the literature. BMC Obes 5:6.

Byrd-Bredbenner, C., Johnson, M., Quick, V. M., Walsh, J., Greene, G. W., Hoerr, S.,...Horacek, T. M. (2012). Sweet and salty. An assessment of the snacks and beverages sold in vending machines on US post-secondary institution campuses. Appetite, 58(3), 1143-1151.

Dingman, D., Schulz, M., Wyrick, D., Bibeau, D., & Gupta, S. (2015). Does providing nutrition information at vending machines reduce calories per item sold? Journal of Public Health Policy, 36(1), 110-122.



- ECHA. (2016). Presence of microplastics and nanoplastics in food, with particular focus on seafood. EFSA Journal, 14(6). <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4501>
- Fidler Mis N, Kobe H, Štimatec M. (2012). Dietary Intake of macro- and micronutrients in Slovenian adolescents: comparison with reference values. *Ann Nutr Metab*;61:305–13.
- Fidler Mis s sod. (2015). Pobuda za zmanjšanje pitja pijač z dodanim sladkorjem pri prebivalcih Slovenije z naborom potencialnih rešitev 2015. http://www.pravicebolnihotrok.si/UserFiles/File/Pobuda_pitje_pijac_z_dod_slad.pdf.
- Fidler Mis N, Braegger C, Bronsky J, et al (2017) Sugar in Infants, Children and Adolescents: A Position Paper of the European Society for Paediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition Committee on Nutrition. *J Pediatr Gastroenterol Nutr* 65:681–696.
- Foodwatch. (2017). How traffic light labeling works - foodwatch - foodwatch. Retrieved September 5, 2018, from <https://www.foodwatch.org/more-information/how-traffic-light-labeling-works/>
- Gleick, P. H., & Cooley, H. S. (2009). Energy implications of bottled water. *Environmental Research Letters*, 4(1), 014009. <https://doi.org/10.1088/1748-9326/4/1/014009>
- Grech, A., & Allman-Farinelli, M. (2015). A systematic literature review of nutrition interventions in vending machines that encourage consumers to make healthier choices. *Obesity Reviews: An Official Journal of the International Association for the Study of Obesity*, 16(12), 1030–1041.
- Hlastan-Ribič C., Poličnik R., Vertnik L., Fajdiga Turk V., Maučec Zakotnik J., Kerstin Petrič V. (2010). Nacionalni Akcijski Načrt za Zmanjševanje Uživanja Soli v Prehrani Prebivalcev Slovenije za Obdobje 2010–2020. Ljubljana. Ministrstvo za zdravje, 2010.
- Hua, S. V., & Ickovics, J. R. (2016). Vending machines: A narrative review of factors influencing items purchased. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, 116(10), 1578–1588.
- Inštitut za nutricionistiko. (2016). Maščobe – Prehrana. maščobe.
- Retrieved from <https://www.prehrana.si/sestavine-zivil/mascobe>.
- Luger M, Lafontan M, Bes-Rastrollo M, et al. (2017). Sugar-Sweetened Beverages and Weight Gain in Children and Adults: A Systematic Review from 2013 to 2015 and a Comparison with Previous Studies. *Obes Facts* 10:674–693.
- Malik VS, Popkin BM, Bray GA, et al. (2010). Sugar-sweetened beverages, obesity, type 2 diabetes mellitus, and cardiovascular disease risk. *Circulation*;121:1356–64.
- Matthews, M. A., & Horacek, T. M. (2015). Vending machine assessment methodology. A systematic review. *Appetite*, 90, 176–186.
- MZ. (2010). Nacionalni program za obvladovanje sladkorne bolezni 2010–2020. Ministrstvo za zdravje, Republika Slovenija.
- MZ. (2015). Resolucija o nacionalnem programu o prehrani in telesni dejavnosti Za zdravje 2015–2025. (Uradni list RS, št. 58/15)
- NCD (2017). Risk Factor Collaboration (NCD-RisC) L, Abdeen ZA, Hamid ZA, et al.: Worldwide trends in body-mass index, underweight, overweight, and obesity from 1975 to 2016: a pooled analysis of 2416 population-based measurement studies in 128.9 million children, adolescents, and adults. *Lancet*; 390:2627–42).
- NIJZ. (2015). Kakovost vode v plastenkah. Retrieved September 18, 2018, from <http://www.nijz.si/sl/kakovost-vode-v-plastenkah-1>.
- PlasticsEurope. (2014). The Compelling Facts about Plastics - 2008 - PVC. Retrieved September 26, 2018, from <http://www.pvc.org/en/p/the-compelling-facts-about-plastics-2008>
- Pravilnik o največji dovoljeni vsebnosti transmaščobnih kislin v živilih. (2018). Uradni list RS, št. 18/2018.
- Snedeker, S. M. (2014). Antimony in Food Contact Materials and Household Plastics: Uses, Exposure, and Health Risk Considerations. In S. M. Snedeker (Ed.), *Toxicants in Food Packaging and Household Plastics: Exposure and Health Risks to Consumers* (pp. 205–230). London. https://doi.org/10.1007/978-1-4471-6500-2_8
- Stöckli, S., Stämpfli, A. E., Messner, C., & Brunner, T. A. (2016). An (un)healthy poster: When environmental cues affect consumers' food choices at vending machines. *Appetite*, 96, 368–374.
- WHO. (2012). Guideline: Sodium intake for adults and children. Spletni vir, dostopno na: http://www.who.int/nutrition/publications/guidelines/sodium_intake_printversion.pdf
- WHO (2013). Global Action Plan for the Prevention and Control of NCDs 2013–2020. Geneva: World Health Organization.
- WHO (2015a). World Health Organization. Guideline: Sugars Intake for Adults and Children. Geneva, Switzerland.
- WHO (2016a). Obesity and overweight. Fact sheet No 311. Geneva: World Health Organization.
- WHO. (2016c). Dioxins and their effects on human health. Retrieved September 27, 2018, from <http://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/dioxins-and-their-effects-on-human-health>.
- Young, L. R., & Nestle, M. (2007). Portion sizes and obesity: Responses of fast-food companies. *Journal of Public Health Policy*, 28(2), 238–248.
- Zveza potrošnikov Slovenije. (2018). Semafor - živila. Retrieved August 23, 2018, from <https://veskajjes.si/nasveti-in-novice/51-nasveti-za-zdravo-prehranjevanje/semafor-kaj-nam-pove>.



REFORMA DOKTORSKEGA ŠTUDIJA V ČRNI GORI IN ALBANIJ

IRENA LOVRENČIČ DRŽANIČ

Črna gora in Albanija se soočata s pomanjkanjem doktorskih študentov zaradi težav pri financiranju raziskovalnega dela ter slabe prepoznavnosti doktorskega študija. Konzorcij univerz in ministrstev se je zato odločil za reformo doktorskega študija v skladu s Salzburškimi načeli, študentom pa želi ponuditi tudi trajnostni model financiranja študija.

CILJI PROJEKTA

Projekt MARDS (Reforma doktorskega študija v Črni gori in Albaniji – paradigma dobre prakse) vključuje 15 partnerjev, ki imajo v regiji pomembno vlogo pri oblikovanju doktorskih študijskih programov. Cilj projekta je reforma doktorskega študija v skladu s priporočili nekaterih evropskih univerz. Doktorski študij v Črni gori in Albaniji se namreč sooča s številnimi težavami, med katerimi je najbolj očitno nezadostno število doktorskih študentov zaradi slabe prepoznavnosti študija. Študentom doktorski študij ni privlačen tudi zaradi težav s financiranjem raziskav.

Cilj projekta MARDS je preoblikovanje doktorskega študija v skladu s Salzburškimi načeli ter vzpostavitev skupne interdisciplinarne doktorske šole med sosednjima državama. Slednja bi poglobila obstoječe povezave med univerzami ter bila primer dobre prakse na Zahodnem Balkanu. V ta namen bodo partnerji pregledali obstoječe nacionalne ureditve v Črni gori in Albaniji, primerjali njihovo skladnost s primeri dobre prakse v EU (Avstriji, Sloveniji, Slovaški) ter predlagali nov model doktorskega študija ter metode za trajnostno financiranje doktorskega študija na nacionalni ravni.

- Salzburška načela opredeljujejo naslednja področja doktorskega študija:
- Ključen pomen raziskovalnega dela
- Odgovornost univerze za doktorski študij in raziskovanje
- Pomembnost raznolikosti programov in doktorskih kandidatov
- Razumevanje doktorskih kandidatov kot raziskovalcev na začetku kariere
- Vloga mentorstva in ocenjevanja (kriteriji za mentorje)
- Pomembnost kritične mase (kandidatov in mentorjev na programih)
- Trajanje študija (3–4 leta)
- Pospeševanje inovativnih struktur, razvoj prenosljivih veščin
- Povečanje mobilnosti študentov in učiteljev
- Zagotovitev trajnostnega financiranja



TEŽAVE PRI DOKTORSKEM ŠTUDIJU V ČRNI GORI IN ALBANIJ

Študenti v Črni gori in Albaniji se v primerjavi z državami EU redkeje odločajo za doktorski študij, saj je financiranje raziskav pogosto neustrezno urejeno, prav tako delovni pogoji (laboratoriji, knjižnice, raziskovalni centri) niso primerljivi z drugimi državami. Zaradi tega se raje odločajo za doktorski študij v tujini, kar vodi v beg možganov. Dodatno situacijo poslabšuje nezadostno število visoko kvalificiranih mentorjev (profesorjev) ter pomanjkljiva prepoznavnost doktorandov izven univerz in slaba povezanost z industrijo. Omejene so tudi priložnosti za vključenje strokovnjakov s tujih institucij.

PREDNOSTI PROJEKTA

Med najpomembnejšimi prednostmi projekta je zagotovo vključenost pristojnih ministrstev iz obeh držav ter univerz z dolgoletno tradicijo z doktorskimi programi. Projektni partnerji so na podobnih projektih sicer sodelovali že v preteklosti, na primer na projektu REDOS (Reforma doktorskega študija v Črni gori). Predhodne izkušnje s podobnimi projekti je nadgradilo tudi vključevanje novih evropskih univerz, ki že imajo izkušnje z razvojem doktorskih programov. Strokovnjaki z Univerze v Mariboru so tako novembra sodelujočim univerzam predstavili strukturo doktorskih programov in razvoj doktorske šole ter jim podali nekaj priporočil za izboljšave.

Projekt odlikuje tudi nekaj inovativnih idej. Univerze želijo namreč razviti nov model doktorskega študija, ki bo temeljil na preteklih izkušnjah, obenem pa predlagati trajnostno financiranje doktorskega študija in razvoj skupnega doktorskega programa med Črno goro in Albanijo.

Po izteku projekta želijo sodelujoče univerze sprva ustanoviti doktorsko šolo za trajnostni razvoj naravoslovnih ved in tehnologije, kasneje pa tudi za trajnostni

razvoj ekonomije in turizma. Prav tako nameravajo vzpostaviti program pripravništva za doktorske kandidate, s čimer bi lahko pridobivali znanje in raziskovalne veščine pri EU partnerjih z različnih področij.

POMEN DOKTORSKE ŠOLE PRI ZAPOSLOVANJU DOKTORANDOV

Sodelujoče univerze se zavedajo izrednega pomena doktorske šole za razvoj kariere. Prvotno so bile ustanovljene z namenom poenotenja pogojev za doktorski študij ter za povečanje interdisciplinarnosti in povezanosti

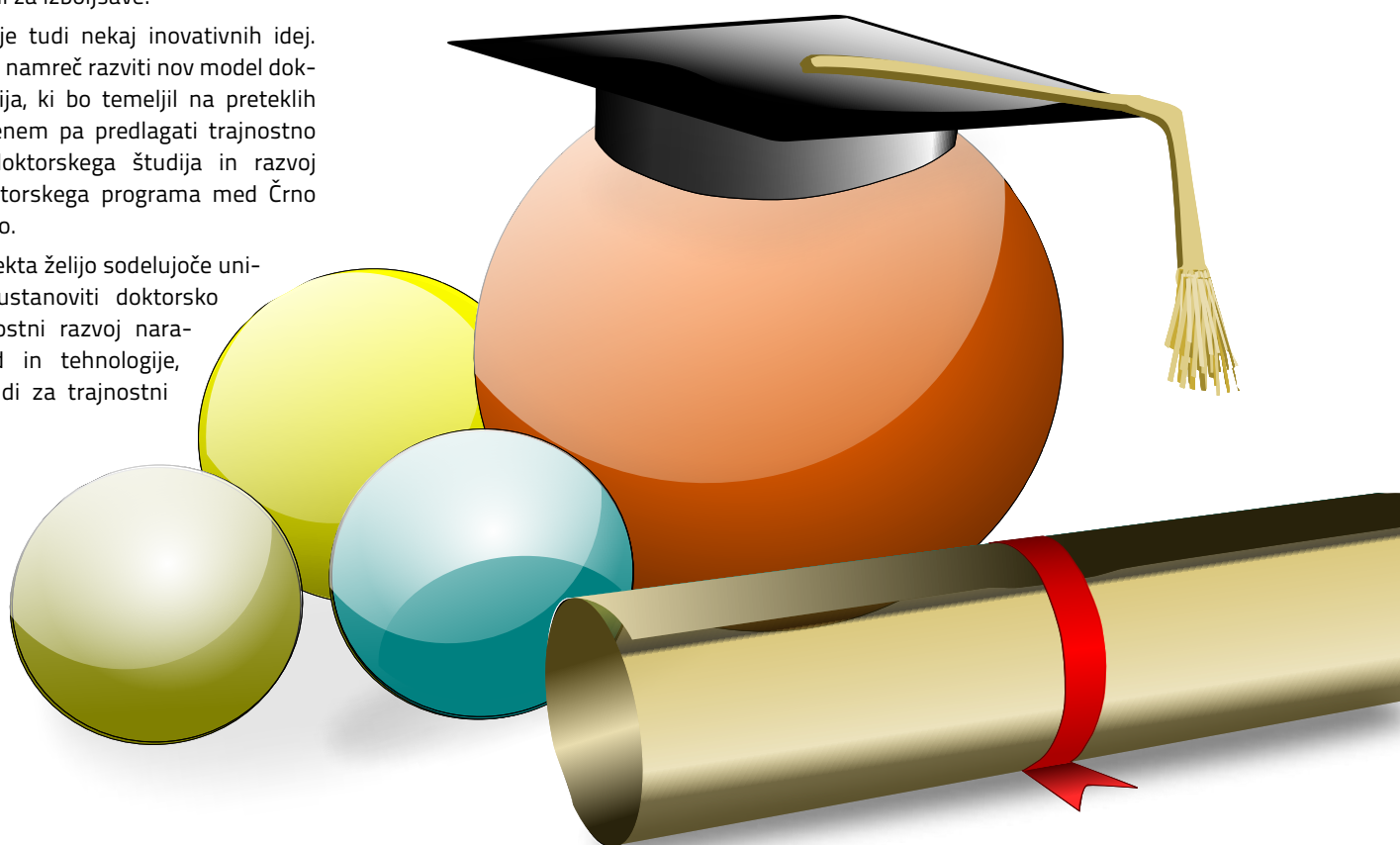
študijskih programov. Vsekakor študentom omogočajo tudi lažje povezovanje z drugimi univerzami in raziskovalnimi institucijami, kar poveča njihovo zaposljivost. Doktorske šole tako omogočajo pripravo na delovno okolje, naj bo to akademsko ali v industriji. Nekatere šole na primer ponujajo treninge komunikacijskih spretnosti in drugih mehkih veščin, ki koristijo vsem doktorandom.



Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

REFORMING DOCTORAL STUDIES IN MONTENEGRO AND ALBANIA – GOOD PRACTICE PARADIGM

Grant: 598465-EPP-1-2018-1-ME-EPPKA2-CBHE-SP



NA FILOZOFSKI FAKULTETI UM PREDSTAVILI ZANIMIVE IN UPORABNE REZULTATE ŠTUDENTSKIH PROJEKTOV PKP IN ŠIPK 2019

➤ RED. PROF. DR. IRENA STRAMLJIČ BREZNIK V SOAVTORSTVU S PEDAGOŠKIMI MENTORICAMI IN MENTORJI ŠTUDENTSKIH PROJEKTOV

V Amfiteatru Filozofske fakultete UM je v novembru potekala predstavitev študentskih projektov *Po kreativni poti do znanja (PKP)* in *Študentskih projektov za družbeno korist (ŠIPK)*, ki jih sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada v izvedbi Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživninskega sklada in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport. Na Filozofski fakulteti UM smo jih v letošnjem letu prijavi skupno devet (5 PKP-jev in 4 ŠIPK-e) in jih tudi uspešno zaključili ob dobrem delu sodelujočih študentov, njihovih pedagoških mentorjev in strokovnih sodelavcev iz okolja.

Na dogodku smo želeli predstaviti rezultate projektov, v katerih je bilo v sodelovanju z gospodarskimi (PKP) ali negospodarskimi partnerji (ŠIPK) razvitih veliko dobrih, koristnih, inovativnih in uporabnih idej s področja humanistike, družboslovja, izobraževanja in umetnosti.

Kot fakulteta, ki na vsakoletnih razpisih pre-sega omejeno število treh prijav in se poteguje še za dodatne projekte, dajemo študentom veliko možnosti za vključevanje v projektno delo. Z njim lahko študenti razvijajo dobre prakse in koristne rešitve za izzive iz okolja, širijo svoje kompetence, si pridobijo praktične izkušnje v interdisciplinarnih skupinah, dodatna znanja ter veščine, ki so vse bolj pomembne za vstop na trg dela in za ustvarjanje samostojne kariere poti.

Hkrati sta bila prav v tem času odprta tudi razpisa za obe vrsti projektov, zato je bila predstavitev priložnost, da smo k sodelovanju pritegnili študente in pedagoške mentorje, ki doslej še niso sodelovali.

Dogodek, ki ga je organizirala **red. prof. dr. Irena Stramljič Breznik**, prodekanica za kakovost, kadre in razvoj FF UM, s svojimi nagovori pa so ga pospremili dekan FF UM **red. prof. dr.**

Darko Friš, prorektor UM **izr. prof. dr. Urban Bren** in predstavnica Javnega štipendijskega sklada **ga. Nadja Prosen Verbič**, je bil medijsko zelo odmeven, saj so o njem poročali: NET, TV, TELE M, Radio Maribor in STA.

Hkrati pa se je ponudila še priložnost za nove predstavitve na spletnem portalu za mlade Dostop.si <https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=Dostop.si> in študentje so lahko v več rednih tedenskih oddajah Radia Maribor Mladi mladim predstavljali rezultate posameznih projektov.

KRATKE PREDSTAVITVE PROJEKTOV PKP

PROJEKT 1: RAČE-FRAM

1. Trajanje: 15. 2.–14. 7. 2019

2. Naslov: *Prevajanje spletnih vsebin za potrebe turistične in promocijske dejavnosti (Rače-Fram)*

3. Sodelujoči fakulteti: Filozofska fakulteta UM (prijaviteljica), Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede UM

4. Partnerja: Novotek International, d. o. o.; Občina Rače-Fram

5. Pedagoške mentorice: lekt. dr. Sara Ort-haber, lekt. dr. Melita Koletnik, lekt. mag. Barbara Majcenovič Kline, izr. prof. dr. Metka Šiško

6. Delovni mentorici: Kristina Alice Waller, Suzana Pungartnik, dipl. inž. zootehnike

7. Sodelujoči študentje (8): Jan Štumberger, Nina Erjavec Croswell, Suzana Mihurko, Barbika Jamnikar Cerar, Vanesa Volk, Klementina Selčan, Katarina Kumprej, Nika Šenveter

8. Rezultat projekta:

Z več kot 7000 prebivalci je občina Rače-Fram eden izmed najhitreje rastočih krajev v Sloveniji. Njene slikovite vasi skrivajo izjemno bogato kulturno in naravno dediščino. Obči-

na, ki ima spletno stran v slovenščini, v preteklosti še ni pripravila celovitega koncepta, kako se na spletu predstaviti v tujem jeziku, se pa zaveda svojega turističnega potenciala. V okviru interdisciplinarnega projekta si je zato projektna skupina zastavila cilj, da pripravi prevode, s turizmom povezanih spletnih vsebin, občine Rače-Fram v angleški jezik ob posebnem upoštevanju pričakovanih naslovnikov prevodov, tj. gostov iz tujine, ki jih želi občina pritegniti k obisku. V projekt so bili vključeni študenti prevajalstva, angleškega in slovenskega jezika, zaradi strokovne narave besedil, ki smo jih pričakovali na podlagi predhodne analize, pa še študentki kmetijstva in biosistemskih ved ter umetnostne zgodovine. Posebna dodana vrednost projekta je bila lektura prevedenih dokumentov delovne mentorice Kristine Alice Waller, naravne govorke angleškega jezika. Z lekturo je zagotovila, da so študentski prevodi resnično kakovostni in v skladu z najvišjimi prevajalskimi standardi. Rezultat projekta tvorijo prevedene vsebine v obsegu približno 27 000 besed oz. 105 avtorskih strani, slovensko-angleški glosar strokovnih terminov in fotografski material za vizualno opremo prevedenih vsebin.

PROJEKT 2: e-DIDAKLA

1. Trajanje: 1. 2.–31. 5. 2019

2. Naslov: *Virtualna didaktična škatla (e-DIDAKLA)*

Spletni dostop: <http://e-gradiva.com/dokumenti/E-DIDAKLA/index.php>

3. Sodelujoče fakultete: Filozofska fakulteta UM (prijaviteljica), Pedagoška fakulteta UM, Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko UM

4. Partner: ZALOŽBA OBZORJA, družba za založništvo, trgovino in storitve, d. d.

5. Pedagoški mentorici: izr. prof. dr. Saša Jazbec, doc. dr. Simona Pulko

6. Delovna mentorica: Nevenka Richter Peče

7. Sodelujoči študentje (8): Mitja Gorza, Klara Jakop, Petra Bergant, Ana Rotovnik, Tina Krivec, Sara Majcen, Anže Omerzu, Laura Mlakar Urbanija

8. Rezultat projekta:

V okviru projekta smo se ukvarjali z aktualnim problemom, ki smo ga zaznali visokošolski učitelji, študenti in založniki, to je primanjkljaj sodobnih, priročnih in v slovenskem pedagoškem prostoru uporabnih metodično-didaktičnih predlogov, idej za pouk, ki smo jih v projektu poimenovali »didaktični namigi«. Svoja zaznavanja smo potrdili v individualnih pogovorih z učitelji praktiki, ki so povedali, da se z leti pedagoškega udejstvovanja njihov metodično-didaktični repertoar zoži in da je sicer predlogov za delo veliko, a so razpršeni, viri so nepreverjeni, veliko jih je v tujih jezikih in iskanje dobrih idej je zelo zamudno. Na osnovi analize ilustrativnih primerov z vidika dejanske učinkovitosti v razredu, aktualnosti, motivacije za učence in uporabnosti v slovenskem šolskem prostoru smo pripravili enotno matriko oz. predlogo za delo. Dodajali smo kategorije, filtre, razpravljali in ustvarjali piktograme, pripravljali didaktične namige, jih vizualizirali in digitalizirali tako, da so čim bolj prijazni, zanimivi in atraktivni za uporabnika. Končni rezultat projekta je t. i. virtualna didaktična škatla, ki vsebuje kar 80 različnih konkretnih didaktičnih namigov za delo pri pouku (tujega) jezika in tudi pri pouku nejezikovnih predmetov. Učitelji (tujih) jezikov in predvidoma tudi drugih predmetov bodo tako lahko uporabljali virtualna didaktična gradiva, ki so nastala v okviru projekta, in posledično bo njihov pouk še bolj zanimiv in učinkovit.

PROJEKT 3: MODRAS

1. Trajanje: 1. 2.–30. 6. 2019

2. Naslov: *Uporabnost odprtokodnih geografskih informacijskih sistemov za upravljanje površinskih voda (MODRAS)*

3. Sodelujoči fakulteti: Filozofska fakulteta UM (prijaviteljica), Fakulteta za strojništvo UM

4. Partner: Vodnogospodarski biro Maribor, d. o. o.

5. Pedagoška mentorja: izr. prof. dr. Igor Žiberna, red. prof. Jure Ravnik

6. Delovni mentor: mag. Timotej Mišič

7. Sodelujoči študentje (8): Laura Kalšek, Karmin Potočnik, Rok Novak, Mišela Mom, Filip Bezovnik, Jana Jaušovec, Tanja Vajs, Mojca Rajh

8. Rezultat projekta:

V sodelovanju s podjetjem VGB so študenti pripravili geološko-geografsko-hidrološke in klimatološke podatke, ki so potrebni za izdelavo modela. Večino časa so študenti porabili za vzpostavitev modela v okoljih QGIS in HEC-RAS ter za analizo rezultatov in pripravo elaborata. Študenti so analizirali relevantne podnebne elemente in podnebne kazalnike, ki vplivajo na vodno bilanco obravnavanega območja. Podnebne podatke meteoroloških postaj so georeferencirali, interpolirali ter za relevantne podnebne elemente in kazalnike izdelali karte širšega območja potoka Trnava v okolju QGIS. Tako so ustvarili širšo sliko podnebnih pogojev, znotraj katerih se odvijajo poplave. Ta model je z izbranimi podnebnimi kazalniki mogoče uporabiti tudi na primerih drugih vodotokov.

Znanje in uporaba visokotehnoloških orodij, namesto dragih tujih licenčnih komercialnih, sta izredno družbeno koristna, saj omogočata večjo razširjenost, prihranjeni stroški pa se lahko vlagajo v dodatna delovna mesta za mlade in večjo inovativnost. Tovrstni pristop, zaradi lažje izmenjave podatkov in rezultatov, omogoča tudi drugim zainteresiranim deležnikom, vključno z državnimi in občinskimi organi, lažje vključevanje v procese upravljanja s površinskimi vodami. Konkretni rezultati testnega območja potoka Trnave pa lahko koristijo tudi njegovemu vzdrževalcu, Vodnogospodarskem podjetju DRAVA Ptuj, d. o. o., pri načrtovanju upravljanja in vzdrževanja. Zaključni rezultati projekta MODRAS so bili predstavljeni v obliki članka in posterja na tradicionalnih Mišičevih dnevih 2019, kjer se v začetku decembra enkrat letno srečajo vsi slovenski vodnogospodarski strokovnjaki, tako iz gospodarstva kot univerz in raziskovalnih ustanov.

PROJEKT 4: PRESLIK

1. Trajanje: 11. 2.–10. 6. 2019

2. Naslov: *Skozi prevod in ilustracijo do dvojezične slikanice (PRESLIK)*

Spletni dostop: <https://www.mohorjeva.org/preslik>

3. Sodelujoči fakulteti: Filozofska fakulteta UM (prijaviteljica), Pedagoška fakulteta UM

4. Partnerja: Celjska Mohorjeva družba, d. o. o., Društvo Mohorjeva družba

5. Pedagoški mentorici in pedagoški mentor: asist. dr. Tjaša Mohar, red. prof. dr. Michelle Gadpaille, red. prof. Samuel Grajfoner, spec.

6. Delovni mentor in delovna mentorica: Simon Ozvatič in dr. Cvetka Rezar

7. Sodelujoči študentje (8): Alen Golež, Alina Špan, Jasna Vidinič, Denis Režonja, Anja Veit, Jana Herzog, Monika Goričan, Tamara Šterlek

8. Rezultat projekta

Projekt PRESLIK je povezal študente prevajalstva, angleščine in likovne pedagogike, ki so pod vodstvom pedagoških mentorjev tri pravlјice avtorice Ane Koritnik (*Miška Frančiška mora v šolo, Ježka dobila sestrico in Razbojnik Francelj Tancelj v mestu Luninega krajca*) prevedli iz slovenščine v angleščino in jih opremili z ilustracijami. Pod vodstvom strokovnih mentorjev, ki sta sodelovala pri uredniškem delu in oblikovanju končnega izdelka, so nastale tri dvojezične slikanice, ki so objavljene na spletni strani Celjske Mohorjeve družbe <https://www.mohorjeva.org/preslik> in so tako prosto dostopne širši javnosti.

Nastale dvojezične slikanice kot umetnostna besedila pomenijo obogatitev ponudbe dvojezičnih knjig za otroke založbe Celjska Mohorjeva družba, hkrati pa pomagajo zapolniti vrzel v ponudbi dvojezičnih slikanic v Sloveniji nasploh. Dvojezične slikanice so lahko tudi pomemben pripomoček pri zgodnjem učenju angleščine pri slovenskih otrocih tako v šoli kot doma, prav tako tudi pomemben pripomoček pri učenju slovenščine pri otrocih zdomcev, dvojezičnih staršev in otrok priseljencev v Slovenijo. S tem ko so slikanice v e-obliki prosto dostopne, izkazujejo širšo družbeno korist, saj jih lahko uporablja kdor koli, bodisi samo kot ilustrirano umetnostno besedilo za otroke bodisi kot pripomoček za učenje jezika.

PROJEKT 5: VL

1. Trajanje: 1. 2.–30. 6. 2019

2. Naslov: *Virtualne legende (VL)*

3. Sodelujoči fakulteti: Filozofska fakulteta UM (prijaviteljica), Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko UM

4. Partnerja: Umetnostna galerija Maribor in podjetje Semantika, informacijske tehnologije, d. o. o.

5. Pedagoške mentorice: dr. Polonca Vidmar, dr. Katarina Mohar, dr. Melita Korošec

6. Delovna mentorica in delovni mentor: Simona Vidmar, Sašo Zagoranski

7. Sodelujoči študentje (7): Sara Dobrajc, Patricia Hrnčič, Martina Ivanuša, Lena Kline, Lejla Kruško, Barbara Lešnik, David Šbüll

8. Rezultat projekta:

Projektna skupina se je posvetila problemu posredovanja informacij o umetnostni de-

diščini širši javnosti s pomočjo rabe informacijskih tehnologij oziroma digitalne humanistike. Udeleženci so delo kustosov nadgradili z objavo virtualne razstave o opusu umetnika Ivana Kosa na spletni platformi museums.si. Ključni pomen nadgradnje je v skupinskem delu študentov in strokovnjakov ter v interdisciplinarnem pristopu, ki povezuje poznavanje umetnostne zgodovine, muzeologije, prevajalstva, medijskih komunikacij in informacijske tehnologije. Pri pripravi spletne razstave in virtualnih legend o umetniških delih so se udeleženci ukvarjali z vprašanjem možnosti in zakonitosti digitalne humanistike, problemom posredovanja informacij javnosti in izbrani ciljni skupini, s prevodi so omogočili tudi dostopnost do informacij tujejezični javnosti. Z interdisciplinarnim pristopom so razreševali probleme slabega poznavanja možnosti, ki jih ponuja digitalna humanistika v kurikulumih študijskih programov humanističnih smeri. S pomočjo timskega dela je bil študentom umetnostne zgodovine omogočen uvid v galerijsko delo in v možnosti rabe informacijskih tehnologij za posredovanje informacij javnosti, študentka prevajalstva se je seznanila s specifično terminologijo besedil o umetnosti in rabo informacijskih tehnologij, študent medijskih komunikacij pa je razširil svoje vedenje o rabi informacijskih tehnologij na področju kulturne dediščine.

PROJEKTI ŠIPK

PROJEKT 1: SPiPP

1. Trajanje: 15. 2.–14. 6. 2019

2. Naslov: *Svojilni pridevniki iz prevzetih priimkov – spletna aplikacija za pomoč uporabnikom (SPiPP)*

Spletni dostop: <http://spipp.ff.um.si/>

3. Sodelujoče fakultete: Filozofska fakulteta UM (prijaviteljica), Fakulteta za naravoslovje in matematiko UM, Pedagoška fakulteta UM

4. Partner: Društvo slovenskih filmskih in televizijskih prevajalcev (DSFTP)

5. Pedagoška mentorica: red. prof. dr. Irena Stramlijič Breznik

6. Strokovna sodelavka: Darinka Koderman Patačko, univ. dipl. slov. in angl.

7. Sodelujoči študentje (10): Kaja Beriša, Nika Blagne, Anja Brelih, Lenart Fajfar, Ana Helbl, Anja Janžekovič, Maša Jazbec, Nina Kopič, Klementina Selčan, Martina Slankovič

8. Rezultat projekta:

Tvorba svojilnih pridevnikov iz tujih lastnih imen spada v slovenščini med težja pravopisna in pravorečna vprašanja ter posega v spoznavne kompetence vseh uporabnikov jezika. Zahteva namreč hkratno poznavanje pravil slovenskega glasoslovja, oblikoslovja in besedotvorja. Za pravilno tvorbo svojilnega pridevnika iz tujega oziroma prevzetega priimka pa je treba poznati tudi njegov izgovor, ki se neredko zelo razlikuje od zapisa.

Ob številnih zadregah, s katerimi se zaradi tega srečujemo govorci, in napakah, ki jih delamo ob tem, se je porodila zamisel o pripravi spletnega pripomočka, s katerim bi si jezikovni uporabniki lahko pomagali pri iskanju in tvorbi ustrezne oblike. Osrednji rezultat projekta je uporabna prosto dostopna spletna aplikacija z izvirnim logotipom in likom Spippka. Vsebuje rodilniške in svojilne oblike, pospremljene s posnetki izgovora, ter podatki o tipu tvorbe za 800 tujih priimkov moških oseb na črko b iz *Velikega splošnega leksikona* (2006). Skupno obsega približno 2500 oblik in prav toliko zvočnih posnetkov. Sodelujoči študentje so dobili izkušnjo z delom v interdisciplinarni skupini, v kateri so združili znanja s področja slovenskega jezika, tujih jezikov in programiranja, ter поблиže spoznali delo in prostore nacionalne medijske hiše. Pomembno neformalno podporo je namreč projektu nudila tudi RTV Slovenija, saj je zvočne posnetke v radijskem studiu posnela napovedovalka gospa Ana Bohte.

PROJEKT 2: SOS SLO

1. Trajanje: 25. 2.–24. 6. 2019

2. Naslov: *SOS Slovenščina (SOS-SLO)*

Spletni dostop: www.sos-slovene.ff.um.si

3. Sodelujoči fakulteti: Filozofska fakulteta UM (prijaviteljica), Fakulteta za naravoslovje in matematiko UM

4. Partnerja: Slavistično društvo Maribor, Študentsko društvo ERASMUS študentska mreža pri Univerzi v Mariboru

5. Pedagoški mentorji: doc. dr. Gjoko Nikolovski, doc. dr. Andrej Taranenko, doc. dr. Simon Zupan

6. Strokovna sodelavka in strokovni sodelavec: izr. prof. dr. Branislava Vičar, Domen Bajde

7. Sodelujoči študentje (10): Ana Ambrož, Jaša Dimič, Jovan Draškovič, Aljaž Ferk, Robert Filipič, Anja Mihelič, Tjaša Miholič, Karmen Počman, Kaja Pšeničnik, Polina Saveleva

8. Rezultat projekta:

V okviru Študentskega inovativnega projekta za družbeno korist (ŠIPK) SOS Slovenščina je nastala spletna aplikacija SOS Slovene. Aplikacija je namenjena učenju slovenščine kot drugega in tujega jezika na preživetveni ravni (A1) in vsem neslovensko govorečim, ki se prvič srečujejo s slovenskim jezikom. Aplikacijo so oblikovali študentje in študentke slovenskega jezika in književnosti, pedagogike, prevajalstva in tolmačenja ter matematike in medijskih komunikacij pod vodstvom pedagoških mentorjev in mentorice s področja slovenskega jezika, matematike, prevajanja in tolmačenja ter v sodelovanju s Slavističnim društvom Maribor in Študentskim društvom ERASMUS študentska mreža pri Univerzi v Mariboru.

PROJEKT 3: PiT

1. Trajanje: 15. 2.–14. 6. 2019

2. Naslov: *Poslušam in tipam (PiT)*

3. Sodelujoče fakultete: Filozofska fakulteta UM (prijaviteljica), Pedagoška fakulteta UM, Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko UM

4. Partnerja: Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije in Založba PIVEC

5. Pedagoške mentorice: izr. prof. dr. Alenka Valh Lopert, prof. dr. Tatjana Welzer Družovec, doc. dr. Aksinja Kermauner in doc. dr. Jerneja Herzog

6. Strokovni sodelavki: Darinka Lozinšek, Zala Stanonik

7. Sodelujoči študentje (10): Sara Cetl, Valentina Janžekovič, Sarah Jerebic, Agnes Kojc, Urška Lešnjak, Leona Nikolaš, Andrejka Pek, Klemen Polanec, Saša Ul, Sara Zmrzлак

8. Rezultat projekta:

Nabor tipnih slikanic za slepe in slabovidne otroke je v slovenskem prostoru precej omanjen. Medtem ko se otroci prvega vzgojnoroizobraževalnega obdobja ta hip navdušujejo nad zgodbo *Lev Rogi najde srečo* avtorja Igorja Plohla (Založba Pivec, ilustracije Urška Stropnik Šonc), so njihovi slepi in slabovidni vrstniki omejeni na skop nabor tipnih slikanic. Prav navdušenje otrok nad to zgodbo nas je spodbudilo prilagoditi jo skupaj z avtorjem in Založbo Pivec slepim in slabovidnim otrokom, v mislih pa smo imeli tudi, da se v tem obdobju začne zgodnje učenje tujega jezika. Tako projekt *Poslušam in tipam* prinaša v na-

bor unikatnih del za slepe in slabovidne tudi dodano vrednost, saj smo pripravili tri tipne knjige, to pomeni zapis v povečanem tisku in brajsem zapisu, opremljene s tipnimi ilustracijami, v slovenski različici ter prevoda v angleščino in nemščino, ter tri zvočne knjige – v izvirniku ter prav tako v angleščini in nemščini, in sicer v krajši različici, kot je zapisana v knjigi, in v daljši, kot jo je zapisal avtor. To je tudi prvi tovrsten poskus v našem prostoru. Tako smo s celostnim pristopom uspeli pripraviti kakovosten didaktični pripomoček, ki bo v pomoč slepim in slabovidnim pri učenju branja v materinščini, tipanja taktilnih elementov v tipanki, brajice in učenju tujega jezika. Knjige so izšle s podporo Univerzitetne založbe Univerze v Mariboru in nekaterih podpornikov iz lokalnega okolja, ki so zaznali pomen projektnega dela študentov in so družbeno odgovorni do obravnavane problematike. Knjige so bile s podporo Založbe Pivec predstavljene tudi na Slovenskem knjižnem sejmu v okviru Debatne kavarne.

PROJEKT 4: MLADO ZREČE

1. Trajanje: 1. 3.– 30. 6. 2019

2. Naslov: *Participacija mladih za trajnostni razvoj občine Zreče (Mlado Zreče)*

3. Sodelujoče fakultete: Filozofska fakulteta UM (prijaviteljica), Fakulteta za turizem UM

4. Partnerja: Šolski center Slovenske Konjice–Zreče, Občina Zreče

5. Pedagoške mentorice: doc. dr. Danijela Lahe, red. prof. ddr. Ana Vovk Korže, doc. dr. Maja Turnšek

6. Strokovni sodelavec in strokovna sodelavka: Tomaž Černec, Aleksandra Vidmar Korošec

7. Sodelujoči študentje (7): Alja Balažič, Lara Cafuta, Iris Fras, Monika Kotnik, Vanesa Korže, Uroš Podgoršek, Doroteja Žlaus

8. Rezultat projekta:

Projekt Mlado Zreče je bil zasnovan na pobudo lokalnega okolja občine Zreče in medobčinskega urada, kjer so ugotovili, da so mladi premalo vključeni v družbeno, socialno, gospodarsko in okoljsko življenje občine. Namen projekta je bil neposredno od mladih pridobiti mnenja, sugestije, želje in pričakovanja za aktivno participacijo na vseh področjih

trajnostnega načina življenja v občini Zreče. V ta namen smo z anketnimi metodami ter polstrukturiranimi intervjuji od mladih, starih od 15 do 29 let, pridobili raznovrstne informacije o tem, kako se želijo vključiti v življenje v občini, kaj mladi v občini Zreče pogrešajo in kaj si želijo na posameznih področjih (zaposlovanje, izobraževanje, prosti čas, informiranje, participacija, mobilnost, okolje ...). Merila za zbiranje podatkov so bila zasnovana na osnovi pregleda obstoječih strategij za mlade, deloma pa kot rezultat raziskovalne aktivnosti študentov na terenu.

Osrednji rezultat projekta je Strategija za mlade za občino Zreče, kjer so opredeljene prioritete, ki jih mladi izpostavljajo kot pomembne za trajnostno življenje v svoji občini. Občina Zreče bo dodala še izvedbeni načrt z opredelitvijo virov financiranja in s pripravljeno Strategijo za mlade kandidirala na razpis za pridobitev nacionalnega certifikata Mladim prijazna občina. Pomemben rezultat projekta je tudi vzpostavitev sodelovanja med mladimi in občino Zreče.



Javni štipendijski, razvojni,
invalidski in preživninski
sklad Republike Slovenije



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT



EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST



NA UNIVERZI V MARIBORU JE GOSTOVALA SEDMA MEDNARODNA ZNANSTVENA ZDRUŽENA KONFERENCA SEMCCO 2019 & FANCCO 2019

➤ DOC. DR. ALEŠ ZAMUDA

📷 DOC. DR. ALEŠ ZAMUDA 📷 JAN POPIČ

Na Univerzi v Mariboru je potekala sedma združena mednarodna znanstvena konferenca *Swarm, Evolutionary and Memetic Computing Conference (SEMCCO 2019) & Fuzzy And Neural Computing Conference (FANCCO 2019)* v organizaciji Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko UM (FERI UM), Inštituta za računalništvo. Konferenca je bila podprta še s strani Inštituta inženirjev elektrotehnike in elektronike (IEEE), zastopanega preko slovenske sekcije IEEE.

SEMCCO 2019 & FANCCO 2019 je združena mednarodna znanstvena konferenca, z namenom združiti raziskovalce iz akademskih krogov in industrije, da bi poročali in pregledali najnovejše dosežke v najnovejših raziskavah računalniške optimizacije in umetne inteligence, natančneje rojnega, evolucijskega, memetskega in nevro računalništva in da bi raziskali nova področja uporabe in oblikovali nove biološko navdihnjene algoritme za reševanje specifičnih problemov pri optimizaciji in končno ustvarjanju zavesti o teh področjih za širšo javnost. Zato so raziskovalci vabljeni k predložitvi svojih prispevkov iz teoretičnih in praktičnih vidikov.

SEMCCO 2019 & FANCCO 2019 je sedma iz niza predhodnih mednarodnih konferenc, pri čemer je bila prvotno v Indiji SEMCCO 2010 uspešno organizirana na SRM University v Chennaiju, SEMCCO 2011 na inštitutu ANITS v Visakhapatnamu, SEMCCO 2012 na SOA University v Bhubaneswaru, SEMCCO 2013 po-

novno na SRM University v Chennaiju, SEMCCO 2014 ponovno še na SOA University v Bhubaneswaru in SEMCCO 2015 v Hyderabadu. FANCCO 2019 je peta mednarodna konferenca iz te serije, soorganizirana s SEMCCO kot združena konferenca »SEMCCO 2019 & FANCCO 2019«. Konferenca je od ustanovitve naprej letos v Mariboru potekala prvič. Tako kot v preteklih letih, so sprejeti članki objavljeni v konferenčnem zborniku po konferenci, izdanem pri založbi Springer Nature Switzerland AG. Letošnji zbornik je uvrščen v okvir zbirke CCIS (*Communications in Computer and Information Science*), ki zajema predvsem zbirke iz področja računalništva in izhaja od leta 2007, indeksirano z več kot tisoč izdajami v Scopus, DBLP, Mathematical Reviews, EI-Compendex in SCImago, tudi v ISI Proceedings.

Mednarodni programski odbor konference zaseda 30 znanstvenikov iz področja konference, med katerimi so predvsem uredniki iz revije *Swarm and Evolutionary Computation*,





ki jo izdaja založba Elsevier in ima faktor vpliva 6,330 (leto 2018) in je uvrščena v prvo četrtino revij v dveh SCIE (*Science Citation Index Expanded*) kategorijah računalništva: umetna inteligenca (11. mesto izmed 134 revij) in teorija in metode (4. mesto izmed 105 revij).

Na konferenci sta se poleg 20 predstavitev zvrstili še 2 vabljeni predavanji in 1 seminar. Skupno je bilo tako 43 avtorjev in vsega skupaj preko 63 sodelujočih. Sodelujoči so bili iz držav po vsem svetu: Avstrije, Češke, Indije, Italije, Jordana, Južne Koreje, Kitajske, Kuvajta, Poljske, Romunije, Malezije, Singapurja, Slovenije, Španije, Tajvana, Turčije in Združenih držav Amerike.

Ob otvoritvi konference sta udeležence pozdravila glavni predsednik organizacijskega odbora konference doc. dr. Aleš Zamuda iz Inštituta za računalništvo FERI UM in novo izvoljeni dekan FERI UM red. prof. dr. Gorazd Štumberger, ki je v spremnem govoru podal še nekaj povzetkov svojih izkušenj iz tematik konference.

Tehnični program konference se je začel z vabljenim predavanjem, zadnji dan pa je potekala panelna diskusija. Letošnja vabljeni predavatelja konference sta bila prof. dr. Ponnuthurai Nagarathnam Suganthan (Nanyang Technological University, Singapur; Thomson Reuters Highly Cited) z naslovom vabljenega predavanja *Differential Evolution for Numerical Optimization* in prof. dr. Benjamin Doerr (Max Planck Institute for Computer Science; École Polytechnique; Saarland University) z naslovom vabljenega predavanja *From Theory to Better Algorithms*. Vabljenim predavanjem so sledile redne sekcije konference, ki so obravnavale tematike rojnega, evolucijskega, memetskega in nevro računalništva. Ker so številni prispevki obravnavali tematike iz vrednotenja

računske inteligence oz. diferencialne evolucije, je tehnični program konference zajemal še seminar *Differential Evolution Applicability* in panelno diskusijo *Benchmarking panel discussion*, ki ju je pripravil doc. dr. Aleš Zamuda.

V sklopu konference so bile predstavljene tudi lokalne aktivnosti IEEE v Sloveniji, od raziskovalnih aktivnosti do aktivnosti za člane, kot je skupina mladih strokovnjakov IEEE (*IEEE Young Professionals Slovenia*) in prejšnje konference, kot sta IWSSIP 2018 in vsakoletna konferenca ERK v sklopu IEEE Slovenija. Posebej glede na področje računske inteligence pa je tekom diskusij v sklopu konference potekala tudi zaključna spodbuda za ustanovitev slovenske podružnice društva za računsko inteligenco (*Computational Intelligence Society Chapter*) v okviru IEEE Slovenija. Tej je po konferenci sledila uspešna pobuda za formacijo lokalne podružnice, ki je bila ustanovljena 29. septembra 2019 in jo vodi doc. dr. Aleš Zamuda.

Poleg tehničnega programa so se na tridnevni konferenci udeleženci v Mariboru udeležili še štirih družabnih dogodkov: prvi dan, voden sprehod z ogledom mesta Maribor, drugi dan, obisk univerzitetnega centra Meranovo in gala večerjo na terasi Hotela City ter tretji dan, obisk Logarske doline z ogledom slapa Rinka.



Več informacij o konferenci je na voljo na spletnih straneh konference (<http://semcco2019.org/>), poročilo IEEE za splet (<https://meetings.vtools.ieee.org/m/209373>) in v konferenčnem zborniku, izdanem pri založbi Springer v okviru zbirke CCIS (*Communications in Computer and Information Science*).

Prihodnje leto bo konferenca SEMCCO 2020 & FANCCO 2020 organizirana na Huazhong University of Science and Technology, od koder prihaja glavni organizator prof. dr. Liang Gao, v sodelovanju s prof. dr. Fatihom Taşgetirenom iz Qatar University.



SPOZNAVAJTE IN OBČUDUJTE RASTLINE V BOTANIČNEM VRTU UNIVERZE V MARIBORU

➤ DR. ANDREJ ŠUŠEK ➤ META ŠEPIC

V Botaničnem vrtu Univerze v Mariboru (BVUM) lahko spoznavamo in občudujemo rastline, zbrane iz vseh kontinentov sveta. Rastlinska zbirka zavarovanih, okrasnih in uporabnih rastlin šteje več kot 3200 različnih vrst in sort in se vsako leto dopolnjuje. V delu vrta je tudi genska banka sadnih rastlin (jablane, hruške, češnje, malice, bezgi). Zbirka rastlin, skupaj z gensko banko, se razprostira na nekaj več kot 18 hektarjih površin. Poleg naravne dediščine obisk vrta nudi tudi arheološko učno pot ter z njo vpogled v bogato arheološko dediščino severovzhodne Slovenije in Štajerske. Arheološka pot je zasnovana na območju ohranjenih gomilnih grobišč, kjer so nekdanji prebivalci pokopavali svoje že pred 3.000 leti.

BVUM, kot izobraževalno-raziskovalna ustanova, deluje pod okriljem Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede (FKBV) in je del univerzitetnega kmetijskega posestva Pohorski Dvor. Tako kot drugi botanični vrtovi po svetu, je to ustanova s širokim spektrom delovanja, s ciljem širši javnosti podati čim bolj celovit in jasen pogled na rastlinski svet z vidika vseh področij rastlinske biologije. Poleg osnovnih nalog, kot so ohranjanje rastlinske raznolikosti in pripadajočih rastišč, sodelovanje pri znanstvenih raziskavah in izobraževanje ima pomembno vlogo tudi pri naravovarstveni in okoljski vzgoji, ohranjanju naravne in kulturne dediščine ter pri razvoju sodobnega turizma. BVUM predstavlja pomemben vir intelektualnega in estet-

sko-kreativnega ponosa ter je pomemben člen socialnega, kulturnega in ekonomskega razvoja tega področja ter širše regije. Zbirka rastlin ni le znanstveno pomembna, ampak ima tudi zelo veliko kulturološko vrednost.

Rastline lahko v BVUM spoznavamo na individualnih ogledih, na vodenih ogledih, največ obiskovalcev pa za učenje izbere katero od organiziranih oblik podajanja znanja – predavanja, delavnice, tematske vodene ogleda ali praktične prikaze. Letno se jih v sklopu izobraževalnega programa zvrsti okoli trideset.

Spomladi se obiskovalci udeležujejo praktičnih prikazov rezi sadnega drevja, jagodičevja in okrasnih rastlin. Praktični prikazi potekajo pod vodstvom strokovnjakov, zaposlenih na

Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede. Praktične prikaze dopolnjujejo predavanja zunanjih strokovnjakov – specialistov za posamezne skupine rastlin, kot so na primer lupinarji, kisloljubne grmovnice in vrtnice. Učenje o rastlinah poteka za vse starostne skupine, tudi skozi otroško domišljijko igro. Otroci na delavnicah v Botaničnem vrtu spoznavajo rastline skozi praktične delavnice, kjer rastline sadijo, si z njimi pripravijo slasten obrok, jih uporabijo za barvila ali kot material za izdelovanje. Otroške delavnice so sestavni del posameznih individualnih in vseh večjih prireditev za širšo javnost, na katerih se načini učenja med sabo prepletajo.



Ko se spomladi, s koncem marca, Botanični vrt odpre za individualne ogleda, v vrtu zacvetijo prve večje skupine rastlin. V mesecu aprilu lahko na sprehodih skozi vrt občudujemo cvetoče magnolije, narcise, proti koncu aprila in v začetku maja pa čudovite in raznolike sleče ali rododendrone. Najbolj obiskana spomladanska prireditve v Botaničnem vrtu je »Majski sejem rastlin«. Na sejmu se prestavijo tudi nekateri zunanji specializirani ponudniki rastlin, sadik in semen ter vrtnega orodja. Nekateri izmed njih bodo letos z nami že desetič.

Ko v začetku junija zacvetijo vrtnice, je čas za občudovanje zbirke vrtnic – rozarija. Vrtnice in njihovo poletno nego spoznavamo pod vodstvom strokovnjakov za vrtnice iz Društva ljubiteljev vrtnic Slovenije. Rozarij je tudi prostor, kjer v juniju predstavimo ekološke in turistične kmetije ter lokalne vinarje na prireditvi 'Vrtnice in vino'. Čudovit ambient in čarobnost prijetnega poletnega večera popestri izbrana glasba in tako obiskovalci zaposlijo prav vse svoje čute. Poletno noč v Botaničnem vrtu lahko doživite tudi v sklopu prireditve »Poletna muzejska noč«, ki v vrtu poteka že od leta 2008. V sklopu te prireditve se predstavljajo aktualni projekti, ki se odvijajo v Botaničnem vrtu oziroma na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede.

V drugi polovici leta so na ogled poleti cvetoče zbirke rastlin, travniške cvetlice in pridelki v sadno zelenjavnem delu Botaničnega vrta.

Učenje poteka tudi v času šolskih počitnic, vendar v nekoliko bolj sproščenem vzdušju. Poletni vročini se lahko izognete v senci dreves, najbolj gosto senco boste našli v pinetumu. To je zbirka iglavcev oziroma golosemenk, v kateri so zbrani vsi najpomembnejši predstavniki te skupine iz severne poloble ter nekaj posebnosti iz južne poloble.

Gibanje in sprostitev sta pomembna dejavnika, ki vplivata na naše zdravje. Zdravje je osrednja tema prireditve »Festival dobrega počutja«, ki se je razvil iz projektnega sodelovanja že leta 2014. Jesen je čas obilja in meseca oktobra obiskovalcem poleg raziskovalnega dela predstavimo tudi pridelke. Prireditve »Življenje, običaji in kulinarika« je namenjena večgeneracijskemu druženju, vedoželjni pa lahko svoje znanje nadgradijo na strokovnih predavanjih, povezanih s pridelavo hrane pri nas in po svetu. V Botaničnem vrtu je na stalni razstavi prikazano življenje ljudi v preteklosti, od prazgodovine do novega veka. Rastlinske zanimivosti, katere sorte žit in drugih uporabnih rastlin so se v preteklosti gojile, so predstavljene v zbirki rastlin imenovane Paleovrt.

Botanični vrt obiskovalce vabi na sprehode vse tja do konca meseca novembra, ko pretežno zeleno zamenja pisana paleta jesenskih barv. V tem času je v vrtu posebna svetloba, ki jo radi izkoristijo ljubiteljski fotografi. Zimska izobraževalna predavanja, zaradi infrastrukturnih omejitev, trenutno



potekajo v prostorih Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede.

Grad Hompoš, sedež FKBPV, je kulturno zgodovinski spomenik, ki dopolnjuje turistično ponudbo BVUM. Poleg Botaničnega vrta si organizirane skupine lahko ogledajo tudi notranost gradu ter spoznajo njegovo bogato zgodovino. Obisk lahko zaključene skupine nadaljujejo na Meranovem, z ogledom muzeja vinogradništva in vinarstva ter z degustacijami vrhunskih vin. Prve vinograde je leta 1823 na sončnih strminah Vrhovega dola zasadil že nadvojvoda Janez, vnuk Marije Terezije Habsburške.



NA FILOZOFSKI FAKULTETI JE POTEKALA SLAVNOSTNA INAVGURACIJA DEKANA

Vodenje Filozofske fakultete Univerze v Mariboru je prevzel zgodovinar, redni profesor dr. Darko Friš. V torek, 8. 10. 2019, je na fakulteti potekala slavnostna inavguracija dekana.

Rektor Univerze v Mariboru, prof. dr. Zdravko Kačič, je v govoru izpostavil aktualno uvrstitev na Timesovi lestvici: "Kot rektorja univerze in tudi osebno me je zelo razveselila novica, da se je Univerza v Mariboru prvič uvrstila na Timesovo lestvico – World University Rankings by subject 2020 za področje Arts&Humanities. Tokrat je bilo v razvrščanju zajetih 536 najboljših univerz s področja umetnosti in družboslovja: umetnost, oblikovanje, jeziki, literatura, jezikoslovje, zgodovina, filozofija, teologija, arhitektura in

arheologija. Univerza v Mariboru je uvrščena v skupino 401+, enako kot Univerza v Ljubljani."

Poudaril je tudi, da ima velike zasluge za dosežek nedvomno tudi Filozofska fakulteta, kot ena največjih članic Univerze v Mariboru glede na število študentov in učiteljev, ki velja za pomembno središče humanističnega in družboslovnega razvoja na univerzi in v Vzhodnem delu Slovenije.

Prof. dr. Darko Friš je ob tej priložnosti izpostavil poglobitve naloge, ki ga čakajo: »Želimo se prijavljati na razpise za več domačih in tujih projektov, saj je raziskovalna dejavnost ključna. Dobra fakulteta lahko deluje samo z implementacijo raziskovalnega dela v pedagoško delo.«



INAVGURACIJA DEKANICE PRAVNE FAKULTETE

V petek, 25. oktobra 2019, je Pravna fakulteta Univerze v Mariboru obeležila Dan fakultete. Po nagovoru rektorja Univerze v Mariboru, prof. dr. Zdravka Kačiča, se je osrednja slovesnost nadaljevala z inavguracijo dosedanje dekanice, prof. dr. Vesne Rijavec, ki je prevzela nov štiriletni mandat za vodenje fakultete. Togo ter insignije ji je predal rektor univerze.

Slavnostni govornik je bil prof. dr. Rajko Knez, predsednik Ustavnega sodišča Republike Slovenije, profesor in nekdanji dekan Pravne fakultete Univerze v Mariboru. Na slovesnosti so prav tako podelili nagrade in priznanja, s katerimi so se zahvalili posameznikom za izjemne dosežke.

Pohvalo dekanice Pravne fakultete Univerze v Mariboru za opazne dosežke pri študiju sta prejela Andrej Bitrakov, diplomant Univerzitetnega študijskega programa 1. stopnje Pravo in Nina Dajčman, diplomantka Magistrskega študijskega programa 2. stopnje Pravo.

Pohvalo dekanice Pravne fakultete Univerze v Mariboru za opazne dosežke pri obštudijskih dejavnostih je prejela Hana Šrot, udeleženka mednarodnega tekmovanja Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot in prejemnica nagrade za najboljšo govornico na tekmovanju – »Honorable mention for individual oralist«.

Priznanje dobrotnik Pravne fakultete Univerze v Mariboru za viden doprinos k ugledu pravne fakultete je prejel Thomas Heller. Zlato plaketo Pravne fakultete Univerze v Mariboru za življenjsko delo pa je prejel prof. dr. Janez Kranjc, zaslužni profesor Pravne fakultete Univerze v Ljubljani in častni doktor Univerze v Poitiersu (Francija).

Slovesnost se je zaključila s predstavitvijo Zbornika: »Vanekovo stoletje«, izdanega ob 100. letnici rojstva zasl. prof. dr. Vaneka Šiftarja. Predstavil ga je Marjan Šiftar, podpredsednik Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije.



INAVGURACIJA DEKANA FAKULTETE ZA NARAVOSLOVJE IN MATEMATIKO IZR. PROF. DR. MITJE SLAVINCA



Na inavguralni slovesnosti je rektor Univerze v Mariboru prof. dr. Zdravko Kačič dekanu Fakultete za naravoslovje in matematiko izr. prof. dr. Mitji Slavincu slavnostno predal akademske insignije. Pred tem so zbrane pozdravili poslanec Goran Rajič, predsednik parlamentarnega odbora za izobraževanje, znanost, šport in mladino ter prof. dr. Klavdija Kutnar, rektorica Univerze na Primorskem. Slovesnosti so se udeležili dekani in prodekani trinajstih fakultet, dva prorektorja, štirje dosednji rektorji UM in prejšnji rektor Univerze na Primorskem, trije častni konzuli ter številni drugi gostje, kar nedvomno kaže na pomen in potrjuje ugled, ki si ga je FNM ustvarila v okolju. Svojevrsten dodatek običajnemu kulturnemu programu je bilo proženje verižnega eksperimenta.

Vir: FNM novice



MEDNARODNA KONFERENCA IN OKROGLA MIZA OB 10. OBLETNICI LISTINE EU O TEMELJNIH PRAVICAH

Na Pravni fakulteti je potekala celodnevna mednarodna konferenca ob 10. obletnici zavezujoče Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (Listina). Na celotnem dogodku je svoja razmišljanja o Listini delilo več kot 20 domačih in tujih eminentnih pravnih strokovnjakov.

Po uvodnem pozdravu organizatorjev, doc. dr. Petre Weingerl in prof. dr. Matjaža Tratnika, je zbrane nagovorila dekanica Pravne fakultete Univerze v Mariboru prof. dr. Vesna Rijavec. Temu sta sledili uvodni predavanji dr. Rajka Kneza, predsednika Ustavnega sodišča RS, in prof. dr. Verice Trstenjak, bivše generalne pravobranilke na Sodišču EU, ki sta

osvetlila pomen Listine v okviru večplastnega varstva temeljnih pravic.

V nadaljevanju sta sledili dve sekciji, v okviru katerih so svoja razmišljanja v zvezi s pomenom, razvojem in uporabo Listine delili domači in tuji strokovnjaki. V prvi sekciji, ki jo je moderirala doc. dr. Petra Weingerl, so svoje prispevke predstavili dr. Dimitry Kochenov, profesor za evropsko pravo na Univerzi v Groningenu, dr. Jure Vidmar, profesor za mednarodno pravo na Univerzi v Maastrichtu, dr. Sarah Ganty, raziskovalka na Univerzi Libre de Bruxelles, dr. Snježana Vasiljevič, profesorica za evropsko pravo na Pravni fakulteti Univerze v Zagrebu in doc. dr. Katarina Vatovec, svetovalka na Ustavnem sodišču RS.

V drugi sekciji, ki jo je moderiral dr. Dimitry Kochenov, so svoje prispevke predstavili dr. Ana Bobić, raziskovalka na Hertie

School of Governance v Berlinu, Dr. Marton Varju, raziskovalec na madžarskem Inštitutu za pravne študije, David de Groot iz EU CITIZEN Network (Bruselj) ter profesor dr. Matjaž Tratnik in docentka dr. Petra Weingerl s Pravne fakultete UM.

Dogodek se je zaključil z okroglo mizo na temo človekovih pravic v okviru pravnega študija. Moderator okrogle mize je bil dr. Tomaž Keresteš, profesor in prodekan za izobraževalno dejavnost na Pravni fakulteti UM. Gosti okrogle mize so bili dr. Silvo Devetak, zaslužni profesor Pravne fakultete UM in dolgoletni profesor mednarodnega prava, dr. Janja Hojnik, redna profesorica Pravne fakultete UM in prorektorica, dr. Janez Kranjc, zaslužni profesor UL in izredni član SAZU, dr. Saša Zagorc, redni profesor Pravne fakultete UL in strokovnjak za ustavno pravo in človekove pravice, dr. Jernej Letnar Čeranič, izredni profesor za

pravo človekovih pravic, ustavno pravo in upravno pravo na Fakulteti za državne in evropske študije, Evropski pravni fakulteti in Fakulteti za pravo in poslovne vede pri Katoliškem inštitutu ter dr. Dejan Valentinčič, docent na Evropski pravni fakulteti in Fakulteti za uporabne družbene študije. Ključne iztočnice pogovora so se nanašale na oceno stanja varovanja človekovih pravic v Sloveniji in na oceno glede odgovornosti pravnih fakultet za stanje varovanja človekovih pravic v družbi in pravosodju in na to, kako bi bilo mogoče tematiko človekovih pravic bolje integrirati v študij prava.

Na Pravni fakulteti so izjemno veseli, da so ta praznik temeljnih pravic obeležili v družbi številnih študentov, ki so s svojim prispevkom obogatili dogodek, katerega namen je bil večja ozaveščenost na tem področju.



DELEGACIJA PRAVNE FAKULTETE UNIVERZE V MARIBORU OBISKALA RUSIJO IN UZBEKISTAN

BERNARDA PEVEC

Delegacija Pravne fakultete Univerze v Mariboru je od 25. septembra do 2. oktobra 2019 na predlog profesorja dr. Aleša Kobala obiskala več univerz v Rusiji, da bi razširila sodelovanje in predstavila študijske programe naše fakultete. Delegacijo so sestavljali dekanica red. prof. dr. Vesna Rijavec, izr. prof. dr. Tjaša Ivanc, izr. prof. dr. Aleš Kobal in znanstveni sodelavec dr. Mensah Coucou Marius.

26. septembra 2019 je delegacija obiskala univerzo Ural State Law, Ekaterinburg, Rusija. Vodstvo fakultete in prorektor, pristojen za izobraževanje, so sprejeli prihod mariborskih



Ekaterinburg

profesorjev prava. S pomočjo prof. Belyhha Vladimirja Sergejeviča, zaslužnega pravnika Ruske federacije, vodje Euroazijskega znanstvenega in raziskovalnega centra za primerjalno in mednarodno podjetniško pravo, je bil podpisan sporazum o sodelovanju, ki vključuje promocijo znanstvenega sodelovanja, medsebojno izmenjavo pedagoškega osebja in študentov ter priprava in sodelovanje na skupnih raziskovalnih projektih. Delegacija s Pravne fakultete Univerze v Mariboru se je udeležila konference, »Pravo in ekonomija: ponovni zagon« na kateri je prof. dr. Vesna Rijavec predstavila stanje elektronskih postopkov v Sloveniji.

Delegacija je obiskala tudi državno univerzo South Ural State University v Čeljabinsku. Ta univerza je znana po holističnem pristopu k pravnemu študiju in sodelovanju z različnimi tehničnimi fakultetami. Podpisali so tudi sporazum o sodelovanju z namero o sodelovanju v skupnih raziskovalnih projektih, še posebej na interdisciplinarnem področju pravo in informatika. Dekanici pravne fakultete

South Ural State University iz Čeljabinska prof. dr. Elena Titova in Pravne fakultete Univerze v Mariboru sta se dogovorili, da bosta v svojih akademskih publikacijah spodbujali skupne objave in raziskovalne rezultate.





Dekanica prof. dr. Vesna Rijavec in izr. prof. dr. Tjaša Ivanc sta na povabilo Državne pravne univerze v Taškentu obiskali Uzbekistan v času med 27. in 28. septembrom 2019. Delegacijo je pozdravil namestnik ministra za pravosodje Republike Uzbekistan, srečanje pa je posnela nacionalna televizija. Sodelujoči strani sta se dogovorili za razširitev znanstvenega sodelovanja in partnerstva s pomočjo zavoda za organizacijo prireditvev in raziskovanja Regionalni dialog, ki spodbuja izmenjavo znanja, idej in izkušenj. Kot rezultat tega obiska je Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, v okviru sodelovanja s Pravno fakulteto v Taškentu, od 17. novembra do 22. decembra, sprejela tri gostujoče profesorje prav s te fakultete.

Po obisku Uzbekistana se je delegacija 1. in 2. oktobra 2019 ponovno vrnila v Rusijo, kjer se je v Moskvi sestala z veleposlanikom Slo-



venije v Rusiji, njegovo ekselencio Brankom Rakovcem, da bi se zavzela za podporo pri promociji med ruskimi študenti študijskih magistrskih programov, ki jih izvaja Pravna fakulteta Univerze v Mariboru.

Delegacija je obiskala tudi moskovsko državno univerzo in Univerzo Rudn, ki je med najboljšimi v Rusiji. Obiske je delegacija sklenila z dogovorom o sklenitvi sporazuma o sodelovanju v znanosti in izobraževanju, ki ga je predlagal



Čeljabinsk

Stolypinov mednarodni inštitut za informatizacijo in javno upravo, inštitut s posebnim položajem svetovalca Ekonomskega in socialnega sveta, ki deluje pod okriljem Generalne skupščine Združenih narodov.

Z obiskom Rusije in Uzbekistana smo na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru zelo zadovoljni, saj so profesorji predstavili tudi domače re-

itd.) ter študijske programe, ki jih izvajamo v angleškem jeziku, poudarek pa je bil na magistrskem študijskem programu 2. stopnje Evropske pravne študije oz. European Legal Studies. Delegacija je to priložnost izkoristila za vzpostavitev partnerstev za sodelovanje na področju raziskovanja, izmenjave visokošolskih učiteljev in strokovnega osebja ter izmenjave študentov.



Taškent

SLOVESNOST OB DNEVU FAKULTETE ZA VARNOSTNE VEDE UM



Fakulteta za varnostne vede v Ljubljani je praznovala 45. obletnico dela. Na slovesnosti so udeležence nagovorili **izr. prof. dr. Andrej Sotlar**, dekan Fakultete za varnostne vede, **prof. dr. Zdravko Kačič**, rektor Univerze v Mariboru in **g. Boštjan Poklukar**, minister za notranje zadeve Republike Slovenije.

Ob tej priložnosti so bile podeljene tudi zahvale, priznanja in nagrade posameznikom in institucijam, ki so pomembno prispevali k razvoju in ugledu Fakultete za varnostne vede in varstvoslovja, ali so se izkazali kot izjemni študenti:

- Senat Fakultete za varnostne vede se je odločil, da letos podeli zahvale štirim slovenskim fakultetam, ki so v preteklosti Fakulteti za varnostne vede najbolj pomagale in s katerimi fakulteta tudi danes sodeluje. Zahvale so tako prejele: **Fakulteta za upravo** Univerze v Ljubljani, **Pravna fakulteta** Univerze v Ljubljani, **Fakulteta za družbene vede** Univerze v Ljubljani in **Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko** Univerze v Mariboru;
- priznanje za pomemben prispevek k razvoju in ugledu fakultete za leto 2018 je prejel dr. Robert Šumi, vodja Centra za raziskovanje in socialne veščine na Policijski akademiji;
- priznanje za karierno uspešnega diplomanta za leto 2018 je prejel g. Boris Kankaraš;

- nagrado za gostujočega predavatelja na FVV za leto 2018 je prejel viš. pred. dr. Srečko F. Krobe;
- študentsko raziskovalno nagrado Fakultete za varnostne vede za leto 2018 je prejela Monika Klun;
- letno obštudijsko nagrado Fakultete za varnostne vede za leto 2018 je prejela študentska nogometna ekipa Fakultete za varnostne vede;
- priznanje za izjemne raziskovalne dosežke in uspešno umeščanje varstvoslovja v

mednarodni znanstveno-raziskovalni prostor je prejel prof. dr. Gorazd Meško.

Ob Dnevu fakultete sta se Fakulteti za varnostne vede in njenim posameznikom zahvalili tudi dve partnerski fakulteti iz tujine. Pravna fakulteta Univerze v Črni gori je podelila plakete v zahvalo za sodelovanje in prispevek k razvoju Fakultete za varnostne vede in prof. dr. Gorazdu Mešku. Fakulteta za varnostne vede Univerze v Beogradu pa je Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru podelila zlato plaketo za dolgoletno uspešno sodelovanje.



DAN PRAVNE FAKULTETE UNIVERZE V MARIBORU



V oktobru so na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru pripravili slovesnost od Dnevu Pravne fakultete, ob tej priložnosti je potekala tudi inavguracija dekanice red. prof. dr. Vesne Rijavec, ki je ponovno prevzela nov štiriletni mandat vodenja Pravne fakultete Univerze v Mariboru, in sicer v obdobju od 27. 6. 2019 do 26. 6. 2023, v katerem želi nadaljevati začeto v minulem mandatu. Togo ter insignije ji je predal rektor Univerze v Mariboru, red. prof. dr. Zdravko Kačič.

Slavnostni govornik slovesnosti je bil red. prof. dr. Rajko Knez, predsednik Ustavnega sodišča Republike Slovenije, tudi sam nekoč dekan Pravne fakultete Univerze v Mariboru. Prof. dr. Rajko Knez ocenjuje dosedanje delo dekanice prof. dr. Rijavec kot uspešno, čeprav je na lastnih izkušnjah spoznal, da ugledna akademska funkcija še zdaleč ni enostavna.

Študij Prava v Mariboru obsega 59 let izobraževanja mladine o veščini dobrega in pravičnega. Vsako leto predstavlja kamenček v mozaiku, danes sodobnega, evropsko primerljivega študija Prava na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru. Leto 2019 so zaznamovali že številni uspešno izpeljani projekti in dogodki fakultete ter nadpovprečen vpis nove generacije na

študij prava, še posebej pa konstituiranje novega vodstva fakultete oziroma volitve dekana Pravne fakultete Univerze v Mariboru.

Starogrški filozof Platon je zapisal: »Glasba daje dušo vesolju, krila umu, polet domišljiji in šarm ter veselje do življenja.« Za glasbene užitke dogodka sta poskrbela violinist, gospod Matjaž Antončič ter akordeonist gospod Matjaž s skladbama Jalousie skladatelja Jakoba Gadea in Presto iz 1. sonate za violino in čembalo Johana Sebastiana Bacha.

Praznovanje fakultete je priložnost, ko se lahko fakulteta posameznikom zahvali za izjemne in druge pomembne dosežke. Zato smo ob Dnevu PF UM podelili tudi nagrade in priznanja Pravne fakultete Univerze v Mariboru.

Pohvalo dekanice Pravne fakultete Univerze v Mariboru za opazne dosežke pri študiju je prejel Andrej Bitrakov, diplomant Univerzitetnega študijskega programa 1. stopnje Pravo.

Pohvalo dekanice Pravne fakultete Univerze v Mariboru za opazne dosežke pri študiju je prejela Nina Dajčman, diplomantka Magistrskega študijskega programa 2. stopnje Pravo.

Pohvalo dekanice Pravne fakultete Univerze v Mariboru za opazne dosežke pri obštudijskih dejavnostih je prejela Hana Šrot, udeleženka mednarodnega tekmovanja Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot in prejemnica nagrade za najboljšo govornico na tekmovanju – »Honorable men-

tion for individual oralist«.

Priznanje dobrotnik Pravne fakultete Univerze v Mariboru za viden doprinos k ugledu pravne fakultete je prejel Thomas Heller.

Zlato plaketo Pravne fakultete Univerze v Mariboru za življenjsko delo je prejel red. prof. dr. Janez Kranjc, zaslužni profesor Pravne fakultete Univerze v Ljubljani in častni doktor Univerze v Poitiersu (Francija). Slovesnost so obeležili še s predstavitev Zbornika: »Vanekovo stoletje«, ki ga je predstavil g. Marjan Šiftar, podpredsednik Ustanove dr. Šiftarjeva fundacija.



DAN FAKULTETE ZA KMETIJSTVO IN BIOSISTEMSKO VEDE

Prorektor Univerze v Mariboru, izr. prof. dr. Urban Bren in dekan Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede, red. prof. dr. Branko Kramberger, sta ob Dnevu Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru podelila posebna priznanja in zahvale visokošolskim učiteljem, visokošolskim sodelavcem in študentom fakultete ter določenim zunanjim inštitucijam, s katerimi že leta odlično sodelujejo.

Nagrajenci

PRIZNANJE ZA OBJAVO V NAJVIŠJE RANGIRANI REVII V BAZI WEB OF SCIENCE V LETU 2019

izr. prof. dr. Janja Kristl.

PRIZNANJE ZA NAJVEČJO CITIRANOST AVTORJA IN MEDNARODNO ODMEVNOST ZNANSTVENEGA IN RAZISKOVALNA DELA V LETU 2019

red. prof. dr. Aleš Gregorc

PRIZNANJE ZA SKUPNO NAJVEČ PRIDOBLENIH SREDSTEV NA DOMAČIH IN MEDNARODNIH PROJEKTIH NA KATEDRO V LETU 2019

Katedra za biosistemsko inženirstvo.

PRIZNANJE ZA NAJVEČ SKUPNO PRIDOBLENIH SREDSTEV NA DOMAČIH IN MEDNARODNIH PROJEKTIH GLEDE NA POSAMEZNEGA ČLANA KATEDRE V LETU 2019

Katedra za fitomedicino

PRIZNANJE NEPEDAGOŠKEGA DELAVCA ZA DOLGOLETNO VESTNO IN SKRBN DELO

Marijan Sirk, mag. kmet.

PRIZNANJE ZA IZJEMEN ŠTUDIJSKI USPEH NA DODIPLOMSKEM ŠTUDIJU V ŠOLSKEM LETU 2018/2019

Špela Celcar

PRIZNANJE ZA IZJEMEN ŠTUDIJSKI USPEH NA PODIPLOMSKEM ŠTUDIJU V ŠOLSKEM LETU 2018/2019

Andrej Perko

PRIZNANJE ZA IZJEMNE DOSEŽKE NA PODROČJU OBŠTUDIJSKIH DEJAVNOSTI V ŠOLSKEM LETU 2018/2019

Anja Pečoler

PRIZNANJE ZA NAJBOLJŠEGA PEDAGOŠKEGA DELAVCA – VISOKOŠOLSKEGA UČITELJA V ŠTUDIJSKEM LETU 2018/2019

doc. dr. Jernej Prišenk

PRIZNANJE ZA NAJBOLJŠEGA PEDAGOŠKEGA DELAVCA – VISOKOŠOLSKEGA SODELAVCA ASISTENTA V ŠTUDIJSKEM LETU 2018/2019

mag. Maša Primec

POSEBNO PRIZNANJE ZA DOSEŽKE ŠTUDENTOV

Kristjan Čeh

POSEBNO PRIZNANJE ZA DOSEŽKE ŠTUDENTOV NA MEDNARODNEM TEKMOVANJU POLJSKIH ROBOTOV 2019 študentje FKBV, FERI in FNM Univerza v Mariboru

Žan Mongus
Erik Rihter
Gašper Fridrih
Benjamin Založnik
Luka Šelih
Peter Bernad
Maric Rašl
Aljaž Zajc
Kristjan Polovič
Rok Friš
Luka Slapnik
Erik Voh



Valentin Podkrižnik
Dominik Hrastnik
Miha Kajbič
Urban Kenda
Rok Cafuta

ZAHVALO ZA DOLGOLETNO ODLIČNO SODELOVANJE

Mojstrska kmetija Alberta Kocbeka

POSEBNA ZAHVALA ZA IZJEMEN PRISPEVEK PRI RAZVOJU FAKULTETE

red. prof. dr. Tatjana Unuk
red. prof. dr. Črtomir Rozman

POSEBNA ZAHVALA ZA ODLIČNO SODELOVANJE

Veterinarska bolnica Slovenska Bistrica

POSEBNA ZAHVALA ZA ODLIČNO SODELOVANJE

podjetje AMPS Peter Lepej s.p.



DAN PEDAGOŠKE FAKULTETE

Podelitev priznanj študentom

Fakulteta želi s podeljevanjem nagrad za najboljša dela študentov fakultete in za najuspešnejše študente spodbuditi kakovost znanstveno-raziskovalne, umetniške, strokovne, študijske in obštudijske dejavnosti študentov ter prispevati k ugledu fakultete kot izobraževalne in raziskovalne institucije. Tako so študentom podelili pet priznanj za najboljše zaključno delo ter eno za najboljše znanstvenoraziskovalno delo, ter osem priznanj najuspešnejšim študentom.

PRIZNANJE ZA NAJBOLJŠE ZAKLJUČNO DELO SO PREJELI:

MARIJANA VAJNGERL za zaključno delo na študijskem programu 2. stopnje Glasbena pedagogika, z naslovom: Pomen Janka Ravnika v slovenski klavirski pedagogiki. Mentor: red. prof. dr. Jernej Weiss. Somentorica: izr. prof. Adriana Magdovski

METKA PURGAJ za zaključno delo na študijskem programu 1. stopnje Predšolska vzgoja, z naslovom: Uporaba metod za socialno-emocionalni razvoj otrok v prvem in drugem starostnem obdobju.

Mentorica: doc. dr. Marta Licardo

PETRA VEBER za zaključno delo na študijskem programu 1. stopnje Predšolska vzgoja, z naslovom: Raziskovanje osnovnih kognitivnih konceptov za predšolske otroke iz drugačnega kulturnega okolja.

Mentorica: doc. dr. Marta Licardo

SERGEJA HREN za zaključno delo na študijskem programu 1. stopnje Predšolska vzgoja, z naslovom: Modeli ulomkov v predšolskem obdobju.

Mentorica: doc. dr. Darja Antolin Drešar

KSENIJA BREG za zaključno delo na študijskem programu 1. stopnje Predšolska vzgoja, z naslovom: Analiza razvoja nekaterih gibalnih sposobnosti in telesnih razsežnosti različno gibalno dejavnih in prehranjenih otrok v starosti od četrtega do šestega leta.

Mentor: izr. prof. dr. Miha Marinšek

PRIZNANJE ZA NAJBOLJŠE ZNANSTVENORAZISKOVALNO DELO JE PREJELA

IZA JAVORNIK, na področju Didaktike matematike.

PRIZNANJE NAJUSPEŠNEJŠIM ŠTUDENTOM

SO PREJELI

David Vrbančič
Anja Ulaga
Julija Viličnjak
Mojca Petkovšek
Barbara Vanovšek
Petra Vraničar
Monika Golob
Rina Repnik

Podelitev priznanj zaposlenim in drugim sodelavcem

PRIZNANJE ZA NAJBOLJŠEGA PEDAGOŠKEGA DELAVCA JE PREJELA

doc. Tadeja Vulc.

Priznanje za najboljšega pedagoškega delavca se podeljuje tistemu pedagoškemu delavcu, ki je bil najbolj ocenjen s strani študentov.

Priznanje strokovnim sodelavcem

Mateji Dečman Vrenčur se je podelilo priznanje strokovnim sodelavcem Pedagoške fa-

kultete UM za prispevek k dvigu kakovosti na področju delovanja kadrovske pravne službe in na področju delovanja celotnih strokovnih služb UM PEF. Gospa Mateja Dečman Vrenčur s svojim delom izkazuje visoko strokovnost in nesebično sodeluje tako z vodstvom fakultete kot z vsemi ostalimi zaposlenimi na fakulteti in tudi širše.

PRIZNANJE ZA DOLGOLETNO USPEŠNO DELO IN ZVESTOBO TER PRIPADNOST PEDAGOŠKI FAKULTETI UM

je prejela **red. prof. dr. Janja Črčinovič Rozman**. Red. prof. dr. Janja Črčinovič Rozman je bila večino svoje delovne obveznosti zaposlena na Pedagoški fakulteti UM. Njeni začetki dela na naši ustanovi segajo v leto 1979, med letoma 1979 in 1982 je opravljala delo učiteljice vokalno instrumentalnega pouka na Pedagoški akademiji, kasneje Pedagoški fakulteti. Med letoma 1983 in 1986 je opravljala delo asistentke za metodiko glasbenega pouka. Od leta 1986 do leta 1995 je bila zaposlena kot višja predavateljica za didaktiko glasbene vzgoje, dalje od leta 1996 do leta 2001 kot docentka za dida-



ktiko glasbene vzgoje na UM PEF. Od oktobra 2001 je na UM PEF delovala kot izredna profesorica za didaktiko glasbene vzgoje oz. specialno didaktiko (podpodročje glasba), od januarja 2011 dalje pa kot redna profesorica za specialno didaktiko (podpodročje glasba) na UM PEF.

Red. prof. dr. Janja Črčinovič Rozman je s svojim delom in delovanjem pripomogla k razpoznavnosti ter ugledu fakultete, kar je razvidno iz njenega bogatega znanstvenoraziskovalnega, strokovnega in organizacijskega ter pedagoškega dela in študijske poti.

ZAHVALNA LISTINA POSAMEZNIKOM IN INŠTITUCIJAM ZA USPEŠNO SODELOVANJE Z UM PEF

Zahvalno listino za uspešno sodelovanje s Pedagoško fakulteto UM so podelili izr. prof. dr. Janezu Vogrincu, dekanu UL PEF. Izr. prof. dr. Janez Vogrinc PEF UM nesebično izvaja pedagoške obveznosti na 2. in 3. stopnji na področju metodologije pedagoškega raziskovanja.

PRIZNANJE ČASTNI PROFESOR UM PEF

Priznanje častni profesor UM PEF je prejel **red. prof. Jože Fürst**.

Utemeljitev:

Red. prof. Jože Fürst je eden najvidnejših slovenskih zborovskih dirigentov in pedagogov. Vseskozi je bil izjemno aktiven na umetniškem, strokovnem in pedagoškem področju in je s svojim delom ključno prispeval k razvoju dirigiranja in sorodnih področij na UM PEF (zbor, vokalna tehnika, dirigiranje, ansambelska igra). S svojimi dosežki je izrazito izstopal in prispeval k večji kakovosti in prepoznavnosti naše fakultete.

Jože Fürst je bil zahteven in strog, vendar izjemno pošten in pravičen profesor stare šole. Njegova avtoriteta je bila do konca neomajna, strokovnost pa na najvišjem možnem nivoju. Ni bilo sprenevedanja in ovinkarjenja. Kdor je naredil izpit, je bil pripravljen stopiti na oder in voditi katerikoli zbor brez zadržkov. Nič ni bilo podarjeno in ni bilo kompromisov. Študenti, ki so končali pri Jožetu Fürstu, so bili dejansko pripravljeni na zahtevno življenje glasbenika. Na Oddelku za glasbo UM PEF se še vedno živo spominjamo izjemnega spoštovanja študentov in kolegov, ki ga je bil deležen. Delavci UM PEF smo lahko ponosni, da smo v svojih vrstah imeli umetnika in pedagoga takšnega kova.

DAN FAKULTETE ZA STROJNIŠTVO – 60 LET

➤ PROF. DR. BOJAN DOLŠAK

NA FAKULTETI ZA STROJNIŠTVO UNIVERZE V MARIBORU SMO PRAZNOVALI DAN FAKULTETE ZA STROJNIŠTVO. DOGODEK SICER PRAZNUJEMO VSAKO LETO V NOVEMBRU OD LETA 2016, Vendar pa je bilo tokrat drugače. NA FAKULTETI SMO ŠE POSEBEJ PONOSNI NA TA DAN, SAJ SMO PRAZNOVALI TUDI 60. OBLETNICO SPREJETJA ZAKONA O USTANOVITVI VIŠJE TEHNIŠKE ŠOLE V MARIBORU. TAKO SE JE NJIHOVA POT PRAVZAPRAV ZAČELA.

Fakulteta je nastala iz potreb gospodarstva in svoje poslanstvo udejanja s povezovanjem kakovostnega znanstveno-raziskovalnega, strokovnega in izobraževalnega dela na področju inženirskih ved. Tudi danes še vedno prispeva k razvoju znanosti ter k tehnološkemu napredku gospodarstva in družbenega okolja.

V 60. letih obstoja smo izobrazili številne generacije mladih inženirjev. Skupaj jih je na vseh stopnjah študija v tem času zaključilo študij več kot 10.000! Številna podjetja širom po Sloveniji in tudi v tujini nestrno čakajo na nove inženirske kadre, ki bodo skladno z našim sloganom skupaj z njimi soustvarjali boljšo prihodnost.

Vse od prvih zametkov fakultete prvih do danes, se je na njej kalilo tudi kar nekaj generacij učiteljev in sodelavcev, ki so fakulteto pomagali graditi in ji dali neizbrisni pečat. Tudi danes imamo sodelavce, ki dosegajo izjemne rezultate na vseh področjih svojega dela – v interakciji s študenti, na znanstvenoraziskovalnih področjih v državnem in svetovnem merilu, pa tudi kot izjemne osebe na področju osebne rasti.

Prav tako smo izjemno ponosni na dosežke svojih diplomantov in doktorandov, kot tudi dosežke študentov, ki se udeležujejo raz-



ličnih študentskih projektov ter tekmovanj doma in v tujini. Naj omenimo samo nekatere: Formula Student, kjer so naši študenti dosegli v zadnjem letu izjemno odmevne dosežke v mednarodnem merilu: projekt Product Innovation Project na TU Graz, Aeronaftično društvo Univerze v Mariboru, projekti Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživninskega sklada Republike Slovenije Po kreativni poti do praktičnega znanja ter Študentski inovativni projekti za družbeno korist (ŠIPK), sodelovanje študentov na več razpisih oziroma tekmovanjih gospodarskih družb ...

Prispevek Fakultete za strojništvo na področju znanstvenih publikacij pomembno prispeva k znanstveni odličnosti Univerze v Mariboru kot celote, to je zlasti razvidno na različnih mednarodnih lestvicah, ki rangirajo univerze na svetu in Evropi. V zadnjem letu smo pridobili šest novih projektov kohezijskih skladov Raziskovalci na začetku kariere ter tri nove projekte ARRS, uspešni pa smo bili tudi pri prijavi bilateralnih projektov. Zelo aktivno sodelujemo v štirih projektih Obzorje



2020 ter šestih strateško razvojno inovacijskih partnerstvih (SRIP). Pridobili smo 5 novih mladih raziskovalcev.

Na Fakulteti za strojništvo se izobražujejo redni in izredni študenti na dodiplomskih in magistrskih študijskih programih Strojništvo, Gospodarsko inženirstvo, Mehatronika, Tehniško varstvo okolja, Tehnologije tekstilnega oblikovanja ter Inženirsko oblikovanje izdelkov. Pomembno dejstvo predstavlja tudi naraščanje zanimanja srednješolcev za študijske programe fakultete, saj so naši študijski programi izjemno aktualni. Fakulteta sodi na Univerzi v Mariboru med najuspešnejše članice tako po uspešnosti študentov, številu diplomantov na dodiplomskih in podiplomskih programih, po obsegu prihodka iz industrije in projektov, solidni opremljenosti laboratorijev ter mednarodno priznanih profesorjih in nenazadnje z izjemno dobro organizirano mednarodno izmenjavo in sodelovanjem.



Vedno bolj intenzivno se povezujemo z gospodarstvom. V dveh letih smo podpisali sporazum o strateškem sodelovanju z desetimi slovenskimi proizvodnimi podjetji. Z vsemi podjetji smo okrepili vezi na področju študijske in razvojno-raziskovalne dejavnosti. Zelo aktivno deluje Alumni klub, v okviru katerega je bilo izvedenih kar nekaj srečanj in tudi zelo odmevnih predavanj. Prav tako na FS deluje novo oblikovani strateški svet, kjer s strokovnjaki iz gospodarstva sodelujemo pri strateškem razvoju FS. V mesecu septembru 2018 smo s pomočjo podjetja BSH Hišni aparati d.o.o. Nazarje d.o.o. prenovili eno izmed predavalnic.

Pogoji, v katerih fakulteta že nekaj let deluje niti približno niso takšni, kot bi si jih želeli in bi do njih bili tudi upravičeni. Pri tem imamo v mislih predvsem neustrezno financiranje izvajanja študijske dejavnosti, ki nas v primerjavi z večino drugih članic univerze postavlja v izrazito neenakopraven položaj. Tudi vse preveč opreme in prostorov danes skupaj z nami praznuje visok jubilej, kar pomeni, da so korenita posodobitev opreme, temeljita obnova obstoječih prostorov in širitev v obliki novogradnje že več kot potrebni. Vse to se nam v enakem vrstnem redu v bližnji prihodnosti tudi obeta. Vodstvo fakultete si za to nedvomno zelo prizadeva in bo s temi prizadevanji nadaljevalo tudi v prihodnje.

Na fakulteti pa se, kljub tehniški usmerjenosti, nismo pripravljeni odreči temeljnim človeškim vrednotam. To smo pokazali tudi s tem, ko smo kot prva fakulteta na UM pred skoraj natanko tremi leti zmogli doseči konsenz in sprejeti kodeks etike raziskovanja in objavljanja, ki ga tudi udeležujemo. Na to smo lahko ponosni, morda celo bolj kot na nekatere sicer odmevne rezultate našega dela, ki pa se vedno znova ocenjujejo in interpretirajo na različne načine in so pogosto tudi brez vnaprejšnjega dogovora prevrednoteni, včasih žal celo tudi razvrednoteni.

Etična ravnanja, človeško dostojanstvo, poštenje, iskrenost, družbena odgovornost in pokončna drža so vrednote, ki nikdar ne izgubijo svoje prave vrednosti in predstavljajo temelj zdrave družbe. Samo na takšnih temeljih bo ta fakulteta obstala in praznovala še veliko takšnih jubilejev.

Praznovanje Dneva FS nam ponovno ponuja priložnost tudi za to, da izpostavimo določene posameznike in se jim s priznanji zahvalimo za njihov doprinos k naši skupni rasti.



Kljub nekaterim preprekam na naši fakulteti radi izpostavljamo uspešne zgodbe in naše dosežke. Zato smo ob dnevu fakultete podelili priznanja svojim zaposlenim, študentom ter poslovnim partnerjem, ki so in bodo tudi v prihodnje ponesli ime Fakultete za strojništvo in Univerze v Mariboru doma in po svetu.

Med študenti so priznanje prejeli Marko Zdravec kot študent leta ter skupina študentov, ki se je izkazala v okviru projekta razvoja radijsko vodenega letalskega modela Aeronavtičnega društva Univerze v Mariboru (ADUM).

Naša fakulteta sodeluje z veliko gospodarskimi družbami, ki izdatno podpirajo študijsko dejavnost na fakulteti. Zato smo podelili svečano listino Fakultete za strojništvo dolgoletnemu partnerju podjetju BSH Hišni aparati d.o.o. Nazarje., s katerim sodelujemo na različnih področjih, omogočili pa so tudi prenovitve ene izmed naših predavalnic. Direktor podjetja g. Matija Petrin je zbrane tudi nagovoril.

Priznanja smo podelili več sodelavcem, in sicer mag. Frančišku Tašnerju za strokovno delo, doc. dr. Tomažu Vuhererju za sodelovanje z gospodarstvom, prof. dr. Zoranu Renu za raziskovalno delo, doc. dr. Gregorju Harihu kot raziskovalcu na začetku kariere, prof. dr. Mateju Vesenjaku in doc. dr. Luciji Črepinšek Lipuš za pedagoško delo. V novi kategoriji Priznanje FS za inovacijo poslovnih procesov je prejemnik Robi Kuserbanj. Letos pa smo ponovno podelili priznanje za življenjsko delo, ki ga je prejel zasl. prof. dr. Alojz Križman.

Skupaj z našimi predhodniki smo prehodili pomembno pot, pred nami in našimi nasledniki pa so novi izzivi, ki jim bomo skupaj, v to smo prepričani, zagotovo kos.

DAN FILOZOFSKE FAKULTETE

in šesta podelitev Miklošičevih priznanj in Miklošičeve nagrade ter fakultetnih priznanj za prispevek k ugledu in prepoznavnosti

➤ RED. PROF. DR. IRENA STRAMLJIČ BREZNIK

Vsakoletna svečanost ob fakultetnem dnevu Filozofske fakultete je povezana z 20. novembrom, rojstnim datumom največjega slovenskega slavista vseh časov Francem Miklošičem, zato na ta dan podeljujemo Miklošičevo nagrado visokošolskemu učitelju in Miklošičeva priznanja študentom.

Letošnja prejemnica Miklošičeve nagrade za izjemno uspešno pedagoško in strokovno delo je bila **red. prof. dr. Michelle Gadpaille** z Oddelka za anglistiko in amerikanistiko. Tradicionalno smo podelili še šest Miklošičevih priznanj študentom za izjemna in nadpovprečna magistrska dela. Hkrati pa podelili tudi pet priznanj sodelavcem za njihov izjemen prispevek k ugledu in prepoznavnosti fakultete v letu 2019.

Nagrado in priznanja sta izročila dekan Filozofske fakultete **red. prof. dr. Darko Friš** in prorektor za znanstvenoraziskovalno dejavnost Univerze v Mariboru **red. prof. dr. Zoran Ren**, ki so se mu na svečanosti pridružili še dekanica PEF **red. prof. dr. Milena Ivanuš Grmek** in dekani **izr. prof. dr. Mitja Slavinec** (FNM), **red. prof. dr. Bojan Dolšak** (FS) in **red. prof. dr. Branko Kramberger** (FKBV) in direktorica mariborskih študentskih domov **Maja**

Krajnc Ružič. Za odličen glasbeni program je poskrbela glasbena skupina Piazzolleky.

KRATKE PREDSTAVITVE NAGRAJENCEV

MIKLOŠIČEVA NAGRADA

Miklošičevo nagrado Filozofske fakultete Univerze v Mariboru v letu **2019** za izjemno uspešno pedagoško in strokovno delo prejme **red. prof. dr. Michelle Gadpaille**.

Ime prof. dr. Michelle Gadpaille je po obsegu in raznovrstnosti kot tudi po poglobljenosti in vrhunskosti posameznih dosežkov močno prepoznavno na področju kanadskih študij. Bogato znanstveno in strokovno delo že prek 20 let njenega pedagoškega delovanja pomembno prispeva k pozitivni promociji poučevanja angleške književnosti in jezika na Univerzi v Mariboru, v Sloveniji in širši regiji. S svojim ustvarjalnim in predanim delom z izkušnjami, ki jih nesebično deli tako s študenti kot s kolegi, neprecenljivo bogati pedagoško in strokovno delo fakultete.

MIKLOŠIČEVO PRIZNANJE

za leto 2019 je prejelo 6 študentov z naslednjih študijskih področij.

Na študijskem področju SOCIOLOGIJA je prejela **Urška Javornik** za magistrsko delo z naslovom *Analiza antideložacijskega programa društva Kralji ulice v Mariboru*, ki ga je izdelala pod mentorstvom doc. dr. Andreja Natererja.

Magistrsko delo predstavlja prvo poglobljeno študijo primera enega od antideložacijskih programov, ki so v slovenskem prostoru sicer prisotni, vendar so neraziskani in posledično omejeni v učinkovitosti. Avtorica je skozi obsežno teoretično in poglobljeno empirično obravnavo fenomena prišla do rezultatov, ki so zaradi svoje relevantnosti in strokovne utemeljenosti neposredno vplivali na nadgradnjo antideložacijskega programa društva Kralji ulice, kar ob akademski odličnosti predstavlja tudi dober primer povezovanja stroke s prakso.

Na študijskem področju GERMANISTIKA je prejela **Sara Majcen** za magistrsko delo z naslovom *Deutsche und slowenische phraseologische Terminologie im Kontrast – Ein Ansatz zur Normierung und Vereinheitlichung/Nemška in slovenska frazeološka terminologija v kontrastu – zasnova za normiranje in poenotenje*, ki ga je izdelala pod mentorstvom red. prof. dr. Vide Jesenšek.

Magistrsko delo obravnava slovensko in nemško frazeološko terminologijo ter temelji na obsežnem empiričnem gradivu, ki ga je avtorica zbrala, pomensko opisala in sistematično uredila. Delo je v celoti izvirno in bo v prihodnje nepogrešljivo pri oblikovanju, sistematizaciji in standardizaciji primerjalne slovensko-tujejezične frazeološke terminologije. Nagrajenka suvereno obvlada teoretske in metodološke pristope na izbranem področju, strokovno pisanje v nemškem jeziku pa obvlada na najvišji stopnji.

Na študijskem področju PSIHOLOGIJA je prejela **Nika Robnik** za magistrsko delo z naslovom *Razkorak med javno in znanstveno*





podoba izgorelosti, ki ga je izdelala pod mentorstvom izr. prof. dr. Sare Tement.

Magistrsko delo raziskuje razkorak med javnim poročanjem in dejanskimi znanstvenimi izsledki o izgorelosti. Z analizo zapisov v spletnih medijih delo razkriva številna področja neujemanja glede simptomov izgorelosti in učinkovite terapevtske obravnave. Nalogo odlikuje izvirni raziskovalni pristop, po družbeni relevantnosti pa je edinstvena v slovenski psihološki literaturi. Strokovnjake, novinarje in širšo javnost ozavešča o izgorelosti, ponuja smernice za ustrezno medijsko poročanje ter opozarja na negativne posledice zavajajočih in neustreznih sporočil.

Na študijskem področju ANGLISTIKA/AMERIKANISTIKA je prejela **Nina Balažek** za magistrsko delo z naslovom *Secret Botanical Language in Slovene Translations of Chosen Works by William Shakespeare: Analysis of the Original and Translations/Botanično izrazje v slovenskih prevodih izbranih del Williama Shakespeara: analiza izvirnika in prevodov*, ki ga je izdelala pod mentorstvom red. prof. dr. Michelle Gadpaille.

Opravljen analiza slovenskih prevodov Shakespearejevih del z vidika pravilnosti botanične terminologije, njene estetske ter dramske ustreznosti je odkrila številna neskladja med prevodi in tudi veliko napak v njih. Interdisciplinarna in medkulturna tema povezuje slovenske in angleške literarne študije, stilistiko, prevodoslovje in botaniko. Argumentacija v magistrskem delu upošteva subtilne razlike med posameznimi prevodi in uspešno izbira najustrežnejše med njimi. Zato predstavlja izvirni prispevek k slovenski znanosti na področju dramatike in kontrastivnega prevodoslovja.

Na študijskem področju PEDAGOGIKA je prejela **Doris Sorgar** za magistrsko delo z naslovom *Značilnosti japonskega izobraževalnega sistema v luči primerjave s slovenskim*, ki ga je izdelala pod mentorstvom red. prof. dr. Edvarda Protnerja.

Magistrsko delo je odličen primer raziskave s področja primerjalne pedagogike, ki japonsko šolstvo proučuje v širšem pedagoškem, pa tudi relevantnem družbenem, zgodovinskem, sociološkem in kulturnem kontekstu, z jasno zavestjo, da posameznih tujih izobraževalno-sistemskih in pedagoško-didaktičnih rešitev ni mogoče mehanično prenašati v domače šolsko okolje. Delo odlikuje logična strukturiranost, korektna uporaba znanstvenega aparata, jezikovna urejenost ter bogata bibliografija. Gre za najbolj vsestranski opis japonskega šolskega sistema v domači strokovni in znanstveni literaturi.

Na študijskem področju SLOVENISTIKA je prejela **Nejc Fekonja** za magistrsko delo z naslovom *Besedilne vrste na področju zavarovalništva*, ki ga je izdelal pod mentorstvom izr. prof. dr. Mire Krajnc Ivič.

Področje besedilnih skupin je v slovenistiki slabo raziskano. Magistrsko delo zato skuša zapolniti to vrzel, saj prinaša predlog skupinjenja besedil zavarovalništva in podrobno vsebinsko ter strukturno analizo prvin dveh za zavarovalništvo temeljnih besedilnih vrst, to sta zavarovalna polica in oglas. Zavarovalna polica kot zavarovalniškoposlovalno besedilo predstavlja besedila jedrnega območja, oglas pa mejno področje. Magistrsko delo predstavlja eno prvih tovrstnih besediloslovnih analiz pri nas, kar je od avtorja zahtevalo veliko mero samostojnosti.

PRIZNANJE FILOZOFSKE FAKULTETE ZA IZJEMEN PRISPEVEK K UGLEDU IN PREPOZNAVNOSTI FAKULTETE

v letu 2019 so prejeli:

Red. prof. dr. Andrej Rahten za mednarodno prepoznaven raziskovalni opus. Red. prof. dr. Andrej Rahten je eden najpronicljivejših in najprodnornejših raziskovalcev politične zgodovine ustavne dobe Habsburške monarhije. V zadnjem desetletju je bilo težišče njegovih raziskav na zadnjih desetletjih obstoja podnavske državne tvorbe. Vrh njegovih raziskav pa so bile znanstvene monografije o odmevih balkanskih vojn v slovenski politiki tik pred prvo svetovno vojno, o ozadjih atentata na prestolonaslednika Franca Ferdinanda v Sarajevu leta 1914 in predvsem o slovenski politiki v obdobju zadnjega habsburškega cesarja Karla I., v kateri je predstavil pestro paleto načrtov za preustroj monarhije in kompleksno slovensko slovo od nje. S svojimi izsledki je kot zgodovinar pomembno obogatil tudi srednjeevropsko zgodovinopisje, kar je z izvolitvijo za dopisnega člana potrdila tudi Avstrijska akademija znanosti.

Uredniki in avtorji vsebinsko ter oblikovno dovršene monografije *Mariborski župani (1850–1941): snovalci sodobnega mesta ob Dravi*. Monografija predstavlja v slovenskem prostoru redke poskus celovite predstavitve vodilnih predstavnikov mestne oblasti, njihovega življenja in delovanja. Izjemna vrednost tega kolektivnega dela je razkošen in obudovanje vreden nabor slikovnega gradiva. Z vsebinskega vidika pa ne gre le za delo, ki je pomembno za Maribor, marveč predstavlja veliko obogatitev in prispevek k slovenskemu zgodovinopisju. Ob uredniškem delu Darka Friša, Mateje Matjašič Friš in Aleša Mavra so monografijo sooblikovali Stane Granda, Martin Bele, Tone Ravnikar, Roman Mirnik, Andrej Hozjan, Žiga Oman, Aleš Maver, Boštjan Zajšek, Vinko Skitek, Mateja Matjašič Friš, Gregor Jenuš, Gregor Antoličič, Darko Friš, Dragan Potočnik, David Hazemali, Ana Šela, Majda Schmidt Krajnc in Nina Gostenčnik.

Izr. prof. dr. Miran Lavrič in **doc. dr. Andrej Naterer** za odmevno monografijo *Mesto neizpolnjenih pričakovanj: družbeni profil Maribora v začetku 21. stoletja*. Monografija vsebuje sistematično izpeljano sociološko, ekonomsko in sociodemografsko analizo mesta med leti 2000 in 2018. Odlikuje jo natančen in dokumentarno podkrepjen opis sedanjega mestnega trenutka, pogosta neposredna

vklučitev pogovornih izsekov prebivalcev in zmožnost avtorjev, da mesto in njegove razmere primerjata s primerljivimi mesti v slovenskem ali celo ameriškem okolju. Delo praktično meri mestni utrip in njegovo vitalnost v danem trenutku, zato je priporočeno branje za slehernega Mariborčana, ki ga zanima holističen pogled na svoje mesto ob Dravi.

Zasl. prof. dr. Sergej Flere in **izr. prof. dr. Rudi Klanjšek** za sociološko izvirni pristop v monografiji *Analiza razpada Jugoslavije v luči nacionalizma*. Monografija odpira svež in sociološko izvirni pristop, ker razkroj Jugoslavije obravnava s perspektive nacionalizma na ravni elit in političnih institucij. Razpad in oblikovanje novih držav sta po mnenju avtorjev povezana z delujočimi etničnimi bistvi, ki so jih aktivirale krizne razmere. Delo s svojim pristopom pomembno prispeva k znanstvenemu razumevanju vzpona in padca Jugoslavije ter hkrati sproža tudi temeljno vprašanje, kakšne so možnosti preživetja multinacionalnih in multietničnih skupnosti.

Izr. prof. dr. Vlasta Kučič za večletno uspešno vodenje mednarodne mreže TRANS. Izr. prof. dr. Vlasta Kučič je od študijskega leta 2012/2013 koordinatorica mednarodne mreže Trans v okviru mreže Ceepus, v kateri danes poleg Oddelka za prevodoslovje Filozofske fakultete sodeluje več kot 19 univerz iz srednje in jugovzhodne Evrope. V ospredje mreže postavlja razpravo o pomenu prevajanja in tolmačenja v sodobni družbi ter medkulturnem dialogu, spodbuja mobilnost profesorjev in študentov, hkrati pa vsako leto prireja odmevno mednarodno prevodoslovno akademijo Trans, na kateri sodelujejo študenti iz različnih držav in številni mednarodno uveljavljeni predavatelji, na prevajalskih delavnicah pa sodelujejo prevajalci iz Evropskega parlamenta. Zaradi njenega predanega organizacijskega in strokovnega dela sta Oddelka za prevodoslovje in Filozofska fakulteta postala prepoznavno središče na področju medkulturne komunikacije, prevajanja in tolmačenja.

Posebne čestitke pa smo izrekli kolegicam z Oddelka za geografijo:

red. prof. dr. Karmen Kolnik za prejeto priznanje Blaža Kocena za življenjsko delo in

izr. prof. dr. Lučki Lorber za prejeto visoko priznanje Univerze Palacky v Olomoucu v znak odličnega sodelovanja v mreži Georegnet v okviru programa mobilnosti CEEPUS.

10 LET FAKULTETE ZA TURIZEM

Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru je s prireditvijo v slovesnem ambientu Viteške dvorane brežiškega gradu, v petek, 6. 12. 2019, obeležila prvo desetletje svojega obstoja. Podeljena so bila priznanja in nagrade fakultete in izrečene zahvale vsem, ki so kakorkoli prispevali k nastanku in razvoju Fakultete za turizem Univerze v Mariboru.

Fakulteta za turizem Univerze v Mariboru je praznovala 10. obletnico svojega obstoja s slavnostnim praznovanjem v Viteški dvorani Posavskega muzeja Brežice. Navzoče je v imenu Univerze v Mariboru nagovoril rektor univerze, prof. dr. Zdravko Kačič, ki je predstavil vlogo Fakultete za turizem v okviru univerze in širše. Gostitelj, dekan Fakultete za turizem, izr. prof. dr. Boštjan Brumen, se je zahvalil vsem, ki so (so)prispevali k ustanovitvi fakultete, poudaril številne dosežke te mlade, vendar entuziastične članice univerze ter predstavil vizijo in cilje za prihodnost. Župan občine Brežice, gospod Ivan Molan, je poudaril pomen fakultete za občino in lokalno okolje ter ob tej priložnosti dekanu fakultete izročil plaketo Občine Brežice.

Fakulteta se je ob tej svečani priložnosti zahvalila tistim, ki so s svojim delom in trudom vidno prispevali k ustanovitvi fakultete. Tako sta prejemnika častnega zelenega kompasa prvi dekan Fakultete za turizem dr. Božidar

Veljkovič in prvi tajnik mag. Bojan Kurež. Prejemniki priznanj za zasluge ob prvih korakih in delovanju fakultete so prof. dr. Ivan Rozman in doc. dr. Marjetka Rangus ter Občina Brežice in Terme Čatež, kot predstavnika institucij iz lokalne skupnosti. Prejemnica priznanja s strani strokovnih služb je Jožica Cirnski Zofič.

Kot vsak december ob Dnevu fakultete, so bila tudi letos podeljena priznanja najboljšim študentom minulega študijskega leta. Prejemniki letošnjih priznanj so Timo Roškar, Patricija Kelhar, Nika Kramžar, Anđela Babič, Matevž Drenovec in Katja Kokot. Prejemnica zelenega kompasa, nagrade za najboljšega diplomanta za leto 2018, je Vita Petek. Najboljši pedagog po oceni študentov in Študentskega sveta, v študijskem letu 2018/19, je asistent Tomi Špindler.

Za pestrost programa so poskrbeli tudi prvi diplomanti fakultete, mešani pevski zbor prve triade Osnovne šole Brežice, Žan Krošelj iz Glasbene šole Brežice, Žana Colarič iz Plesnega kluba Lukec. Študentka Ina Olup je na koncu zapela pesem »Kakor ptica, kakor pesem« posavske pevke Nuše Derende, ki je v teh letih postala že kar himna fakultete.

Na Fakulteti za turizem Univerze v Mariboru polni načrtov in zagona optimistično zrejo v naslednje desetletje.



DAN FAKULTETE ZA ELEKTROTEHNIKO, RAČUNALNIŠTVO IN INFORMATIKO 2019

PIA PREBEVŠEK



Že devetnajsti Dan Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru smo obeležili v četrtek, 28. novembra, s slovesnostjo v predavalnici Alfa. Na začetku prireditve sta zbrane nagovorila rektor UM, prof. dr. Zdravko Kačič in dekan UM FERl, prof. dr. Gorazd Štumberger. Le-ta je zbrane na dnevu fakultete kot dekan nagovoril prvič, po tem, ko je poleti začel s svojim štiri letnim mandatom in prevzel delo od prof. dr. Boruta Žalika, ki smo ga ob tej priložnosti presenetili tudi z zahvalo in manjšo pozornostjo.

Sledil je osrednji del slovesnosti – podelitev plaketa FERl za leto 2019. Prejeli so jih:

Plaketa za pedagoško delo

- izr. prof. dr. Andrej Žgank
- asist. Dragana Božović
- Plaketa za raziskovalno delo
- izr. prof. dr. Domen Mongus
- doc. dr. Aida Kamišalić Latifić
- Plaketa za strokovno delo
- Annemarie Smej
- Viktor Goričan
- mag. Marjan Horvat, doc. dr. Damjan Vlaj, asist. Uroš Berglez, Aleksandra Zoling Markuš, asist. dr. Gregor Donaj in asist. Lucija Brezočnik

Plaketa za izjemni prispevek študentov

- Dragana Ostojić
- Staša Gejo

- Tjaša Heričko
- Žan Prša
- Pia Žnidaršič, Urban Košale in Kristjan Stopar
- Tajda Bogovič, Nina Murks, Tadeja Keršič in Maruša Mataj
- Vid Keršič, Niko Uremović in Mitja Žalik
- Ana Kerbler, Rok Rečnik in Gašper Habjan
- Jernej Frangež
- Nika Cornelia Metličar
- Moška odbojkaška ekipa FERl
- Nina Katarina Bračko
- Matej Nogič
- Žiga Podhostnik, Jernej Zupančič, Lars Kolar in Gašper Zupanič

Zahvalili smo se tudi sodelavcema, ki sta se v iztekajočem se letu upokojila in se spomnili maja preminulega **zasl. prof. dr. Dalija Đonlagića**, ki je v zgodovini naše fakultete in univerze pustil velik pečat.

Ob praznovanju dneva fakultete postavimo že tradicionalno razstavo v avli. Letos smo pripravili razstavo knjig zasl. prof. dr. Tineta Zorića, ki je predaval praktično od ustanovitve študija elektrotehnike v Mariboru, vse do upokojitve leta 1995. Bil je eden od nosilcev izoblikovanja programov študija elektrotehnike in je v skrbi za uspešno pedagoško delo napisal (sam ali s soavtorji) preko 30 učbenikov. Njegovo raziskovalno in pedagoško delo se je nadaljevalo in traja še danes, tudi 24 let po upokojitvi. Aktivno sodeluje v Laboratoriju za energetiko, kjer v zadnjem času za potrebe pedagoškega in raziskovalnega dela prevaja knjige.

Dogodek sta kulturno popestrila Akademski pevski zbor Maribor in flautistka Katja Zupan. Po uradnem delu je sledilo neformalno druženje ob prigrizku v avli fakultete.



PODELILI SO PRIZNANJA FAKULTETE ZA LOGISTIKO

NA FAKULTETI ZA LOGISTIKO SO DECEMBRA 2019 PODELILI PRIZNANJA FAKULTETE ZA LOGISTIKO ZA ŠTUDIJSKE DOSEŽKE, ZNANSTVENORAZISKOVALNO DELO IN IZJEMNE DOSEŽKE, PEDAGOŠKO DELO TER STROKOVNO DELO.



Prav tako so podelili potrdila tutorjem za njihovo odlično delo v preteklem letu.

Zahvalili pa so se tudi **Luki Hermanu**, prodekanu za študentske zadeve, ki je zaključil dvoletni mandat.

Priznanje Fakultete za logistiko za najboljšega študenta ali študentko letnika za študijsko leto 2018/2019 v posameznem študijskem programu 1. in 2. stopnje so prejeli:

Martin Dolinšek za 1. letnik visokošolskega strokovnega študijskega programa Gospodarska in tehniška logistika;

Jernej Jereb za 1. letnik univerzitetnega študijskega programa Logistika sistemov;

Vasja Omahne za 1. letnik magistrskega študijskega programa Logistika sistemov;

Luka Leben za 2. letnik visokošolskega strokovnega študijskega programa Gospodarska in tehniška logistika;

Mateja Čuček za 2. letnik magistrskega študijskega programa Logistika sistemov;

Edi Ibrahimkadić za 3. letnik visokošolskega strokovnega študijskega programa Gospodarska in tehniška logistika;

Iris Čeh za 3. letnik univerzitetnega študijskega programa Logistika sistemov.

Priznanja za najboljša zaključna dela so prejeli:

Špela Kovše na visokošolskem strokovnem študijskem programu, ki je pod mentorstvom prof. dr. Boruta Jereba izdelala diplomsko delo z naslovom pregled področja in statistična obdelava podatkov iz dosedanjih raziskav o črnem ogljiku,

Iris Čeh na univerzitetnem študiju, ki je pod mentorstvom prof. dr. Boruta Jereba izdelala delo z naslovom Problematika proizvodnje emisij CO2 kontejnerskih ladij v primerjavi s cestnim kontejnerskim transportom,

Teodor Hliš na magistrskem študiju, ki je pod mentorstvom prof. dr. Toneta Lerherja izdelal magistrsko delo z naslovom Pregled področja in statistična obdelava podatkov iz dosedanjih raziskav o črnem ogljiku,

Mateja Čuček na magistrskem študiju, ki je pod mentorstvom doc. dr. Sonje Mlaker Kač izdelala magistrsko delo z naslovom Organizacijska kultura v slovenskih logističnih podjetjih in njen vpliv na zadovoljstvo zaposlenih,

Dejan Martinc na magistrskem študiju, ki je pod mentorstvom doc. dr. Brigitte Gajšek izdelal magistrsko delo z naslovom prenova oskrbovanja montažnih linij.

Priznanje za pedagoško delo sta prejeli asist. dr. Tea Vizinger in asist. Tina Cvahte Ojsteršek za prispevek na področju izvajanja in razvoja izobraževalne dejavnosti ter dela in sodelovanja s študenti.

Priznanje za znanstvenoraziskovalno delo in izredne dosežke sta prejela doc. dr. Matevž Obrecht in izr. prof. dr. Matjaž Knez za objavo članka v reviji z izjemno visokim količnikom vpliva, kar nakazuje na pomembnost in odmevnost dela.

Priznanje za strokovno delo sta prejeli sodelavki iz referata. **Marjana Potočnik** za predano delo v Referatu za študentske zadeve, njeno pripadnost fakulteti in pozitivno energijo, ki se kaže v odnosu do študentov in zaposlenih kot tudi v predanosti pri pridobivanju novih kandidatov za študij ter **Ksenija Končan** kot vodja Referata za študentske zadeve, ki delo opravlja zelo profesionalno. Odlikuje jo natančnost, vestnost, zanesljivost, odgovornost, predanost in skrbnost in si vseskozi prizadeva za odlično vzdušje pri delu.

Tutorji, ki so prejeli priznanje za študijsko leto 2018/2019:

Špela Kovše,
Luka Herman,
Tadej Gračner,
Kristinka Balažinec,
Miha Vogel,
Marcel Labaš,
Vanja Pirš,
Iris Čeh,
Maja Slapar.

Nagrajencem iskreno čestitamo!



15 LET MEDICINSKE FAKULTETE UM

Na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru je potekala svečana akademija ob 15. obletnici fakultete. Zbrane so nagovorili dekan fakultete prof. dr. Ivan Krajnc, rektor Univerze v Mariboru prof. dr. Zdravko Kačič, minister za zdravje Aleš Šabeder in kot slavnostni govornik predsednik Državnega zbora RS mag. Dejan Židan. Podelili so tudi priznanja in nagrade Medicinske fakultete Univerze v Mariboru.

PRIZNANJA ZA POSEBNE ZASLUGE V LETU 2019

Mag. Mojca Tancer Verboten, univ. dipl. prav., glavna tajnica UM

Petra Ujčič, univ. dipl. ekon. spec., tajnik na FF UM

Mag. Andrejka Golob, mag. kem. tehnol., pomočnik glavnega tajnika UM

Ga. Leonida Lemut, upokojena sodelavka UKC Maribor

POHVALA ZA DOBRO IN PRIZADEVNO STROKOVNO DELO V LETU 2019

Ga. Marijana Knez, prof. kem. in biol., samostojna strokovna delavka

Ga. Albina Šamperl, dipl. ekon., samostojna strokovna delavka

Pohvala Marcusa Gerbeziusa za najboljšega študenta 1. letnika za preteklo študijsko leto
Žiga Mrak

Pohvala Marcusa Gerbeziusa za najboljšega študenta 2. letnika za preteklo študijsko leto
Miha Lajhar

Pohvala Marcusa Gerbeziusa za najboljšega študenta 3. letnika za preteklo študijsko leto
Klara Šibila

Pohvala Marcusa Gerbeziusa za najboljšega študenta 4. letnika za preteklo študijsko leto
Doroteja Meško

Pohvala Marcusa Gerbeziusa za najboljšega študenta 5. letnika za preteklo študijsko leto
Maruša Esih

Pohvala Marcusa Gerbeziusa za najboljšega študenta 6. letnika za preteklo študijsko leto
Kornelija Fras
Sanja Karakatič

PRIZNANJE DR. ZORE JANŽEKOVIČ S STRANI VISOKOŠOLSKIH UČITELJEV

Red. prof. dr. Marko Marhl

PRIZNANJE DR. ZORE JANŽEKOVIČ S STRANI VISOKOŠOLSKIH SODELAVCEV

Asist. Lea Gril Jevšek

DEKANOVE NAGRADE ZA LETO 2019

Zlata Dekanova nagrada za raziskovalno nalogo

Prejemnica **Barbara Lovrenčič**

Mentor: doc. dr. Vojko Berce, dr. med.

Naslov naloge: Opredelitev ultrazvočnih značilnosti doma pridobljene pljučnice pri otrocih

DEKANOVE NAGRADE ZA LETO 2019

Srebrna Dekanova nagrada za raziskovalno nalogo

Prejemnici: **Anja Grm** in **Gaja Hladnik**



Mentor: prof. dr. Anton Crnjac, dr. med., somentor Kristijan Skok, dr. med.

Naslov naloge: Količina in ph vrednost malignega plevralnega izliva kot potencialna napovedana dejavnika preživetja bolnic s karcinomom dojke

DEKANOVE NAGRADE ZA LETO 2019

Bronasta Dekanova nagrada za raziskovalno nalogo

Prejemnica: **Maja Turk**

Mentor: red. prof. dr. Iztok Tekáč, dr. med.

Naslov naloge: Primerjava klinično patoloških značilnosti bolnic s trojno negativnim rakom dojke z in brez zasevkov v bezgavkah

DEKANOVE NAGRADE ZA LETO 2019

Dekanova priznanja za raziskovalne naloge

Prejemnici: **Maruša Martinčič** in **Kamila Marta Novak**

Mentor: red. prof. Dr. Andreja Sinkovič, dr. med.

Naslov naloge: Dejavniki možganske okvare bolnikov po uspešnem predhodnem oživiljanju

Prejemniki: **Katja Čeh**, **Ludvik Drobne** in **Ana Špehonja**

Mentor: izred. prof. dr. Zalika Klemenc Ketiš, dr. med.

Naslov naloge: Znanje in veščine prve pomoči študentov MF UM

Prejemnica: **Sanja Karakatič**

Mentor: izr. prof. Dr. Tanja Hojs Fabjan, dr. med., somentor Jožef Magdič, dr. med.

Naslov naloge: Primerjava senzitivnosti lahkih verig z oligoklonalnimi trakovi pri bolnikih z multiplo sklerozo

Prejemnik: **Matija Primec**

Mentor: red. prof. dr. Maja Rupnik, univ. dipl., biol., somentor asist. Vesna Breznik, dr. med.

Naslov naloge: Molekularna in fenotipska karakterizacija stafilokokov izoliranih iz kroničnih ran

Prejemnica: **Klara Masnik**

Mentor: izr. prof. dr. Tomaž Gračner, dr. med.

Naslov naloge: Učenje operacije katarakte na vrmagic eyesi ophthalmic simulatorju pri študentih medicine

Prejemnica: **Janina Ulbl**

Mentor: red. prof. dr. Radovan Hojs, dr. med., somentor: izr. prof. dr. Sebastjan Bevc, dr. med.

Naslov naloge: Spremljanje napredka znanja študentov medicine na dodiplomskem študiju

Prejemnici: **Nina Kokalj** in **Metka Kovač**

Mentor: red. prof. dr. Dušanka Mičetič Turk, dr. med., somentorja izr. prof. dr. Nataša Merčun Varda, dr. med. in izr. prof. dr. Uroš Maver, mag. farm.

Naslov naloge: Preliminarne študije v smeri razvoja novega pristopa k zdravljenju pleničnega izpuščaja – podnaslov: Uporaba probiotikov za zdravljenje in preventivo atopijskega dermatitisa pri otrocih – sistematski pregled – ni članek in meta-analiza

Prejemnica: **Nika Žakelj**

Mentor: doc. dr. Martin Rakuša, dr. med., somentor: asist. dr. Marija Menih, dr. med.

Naslov naloge: Kognitivni upad pri bolnikih s Parkinsonovo boleznijo

Prejemnice: **Irena Cossutta**, **Katarina Čas** in **Maruša Esih**

Mentor: izr. prof. dr. Nataša Marčun Varda, dr. med.

Naslov naloge: Meritve podajnosti arterij pri slovenskih otrocih mladostnikov

Prejemnik: **Matej Žnidarič**

Mentor: doc. dr. Nina Gorišek Miksič, dr. med., somentor red. prof. dr. Matjaž Vogrin, dr. med.

Naslov naloge: Antibiotična zaščita v kirurgiji – kako jo predpisujemo



OB REKTORJEVEM DNEVU PODELILI PRIZNANJA IN NAGRADE UNIVERZE V MARIBORU

7 ALENKA RIBIČ



Na Univerzi v Mariboru so na slovesnosti ob Rektorjevem dnevu podelili nagrade in priznanja tistim, ki so s svojim delom, izrednimi uspehi, dosežki in zaslugami pomembno prispevali k uveljavitvi in razvoju Univerze v Mariboru. Na slovesnosti so podelili 59 nagrad in priznanj Univerze v Mariboru, med njimi tudi naziv častni doktor, za izjemne in vrhunske dosežke, zasluge za razvoj in delovanje Univerze v Mariboru ter večanje njenega ugleda, ki ga je prejel assoc. prof. Ponnuthurai N. Suganthan, PhD, iz School of Electrical and Electronic Engineering (Nanyang Technological University), Singapur. Na slovesnosti so ob nazivu častni doktor Univerze v Mariboru, podelili tudi nagrade in priznanja Univerze v Mariboru za znanstvenoraziskovalno, umetniško in izobraževalno delo, nagradi Univerze v Mariboru za sodelovanje z gospodarstvom in prenos znanja, nagrade Univerze v Mariboru za strokovno delo ter svečane listine Univerze v Mariboru, ki se v znak zahvale za sodelovanje,

podeljujejo organizacijam, skupnostim in društvom. Študentom pa so bile, kot spodbuda za doseganje čim višje kakovosti študija, ustvarjalnega vključevanja v znanstvenoraziskovalno in umetniško delo, podeljene Rektorjeve nagrade ter Perlachove nagrade in priznanja.

Rektor Univerze v Mariboru, prof. dr. Zdravko Kačič, je v svojem nagovoru izpostavil: »Univerza v Mariboru je pred pomembno nalogo načrtovati svojo pot v naslednje desetletje, pot ki

jo bomo opredelili v Strategiji razvoja UM 2020–2030. Prepričan sem, da bomo zavedajoč se naših velikih potencialov, ambicij ter zmožnosti, zastavili zelo smeje cilje, z doseganjem katerih

bomo pomembno nadgradili pogoje, potrebne za ustvarjanje prihodnosti, kot si jo želimo.

Da smo že na dobri poti uspešnega izvajanja našega poslanstva, z izkazanim odličnim

delom pričajo današnje nagradjenke in nagradjenci. Vsem se zahvaljujem ter iskreno čestitam. Veselim se vaših nadaljnjih uspehov ter skupnega sodelovanja.«

Predlog podelitve naslova častni doktor as-



soc. prof. Ponnuthurai N. Suganthan, PhD, je podala Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko. Prof. Suganthan že več kot 15 let intenzivno sodeluje z raziskovalci fakultete na področju evolucijskega računanja, optimizacijskih algoritmov in diferencialne evolucije. To sodelovanje se izkazuje tudi s skupnimi znanstvenimi objavami in s soorganizacijami simpozijev, kot npr. mednarodni konferenci Joint International Conferences on Swarm, Evolutionary and Memetic Computing Conference (SEMCCO 2019) in Fuzzy And Neural Computing Conference (FANCCO 2019), ki sta se julija 2019 odvijali v Mariboru.

Prof. Suganthan je prejemnik več mednarodnih nagrad in priznanj. Sodi v vrh svetovnih raziskovalcev na področju evolucijskega računanja in algoritmov z rojem delcev. S svojimi znanstvenoraziskovalnimi dosežki je bistveno doprinesel k razvoju znanosti v mednarodnem merilu, s svojim dolgoletnim raziskovalnim sodelovanjem s Fakulteto za elektrotehniko, računalništvo in informatiko pa je pomembno prispeval k razvoju in ugledu Univerze v Mariboru.

Slavnostni govornik je bil nekdanji slovenski veleposlanik na Dunaju, dr. Andrej Rahten, redni profesor za sodobno zgodovino na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru, dopisni član Avstrijske akademije znanosti in znanstveni svetnik na Znanstvenoraziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Nedavno nazaj ga je doletela tudi velika čast, saj je prejel veliki zlati častni znak na traku za zasluge za Republiko Avstrijo zaradi krepiteve dvostranskih odnosov med sosednjima državama. Je avtor več znanstvenih monografij, ki obravnavajo sodobno zgodovino s poudarkom na času od habsburške monarhije naprej in v povezavi s slovenskimi deželami.



Assoc. prof. Ponnuthurai N. Suganthan, PhD, je na Univerzi v Cambridgu magistriral 1994 s področja elektrotehnike in informacijskih tehnologij (Electrical and Information Engineering). Od 1995 do 1996 je kot raziskovalec deloval na Oddelku za elektrotehniko (Department of Electrical Engineering) Univerze v Sydneyu (University of Sydney), Avstralija. Od 1996 do 1999 je bil predavatelj na Oddelku za računalništvo in elektrotehniko (Department of Computer Science and Electrical Engineering) Univerze v Queenslandu (University of Queensland). Leta 1996 je doktoriral na Univerzi Nanyang Technological University (NTU) v Singapuru, kjer se je 1999 tudi zaposlil. Trenutno deluje na Šoli za elektrotehniko in elektroniko (School of Electrical and Electronic Engineering) te iste univerze.

Bibliografija prof. Suganthana obsega več kot 400 enot s področij evolucijskih algoritmov, algoritmov z roji delcev, razpoznavanja vzorcev, napovedovanja, nevronskih mrež, globokega učenja in aplikacij evolucijskih algoritmov in algoritmov strojnega učenja. Njegova objavljena dela so zelo citirana. V Google Scholar ima približno 40.000 citatov, njegov h-indeks pa ima vrednost 84. Tudi pri Thomson Reuters je v letih od 2015 do 2019 uvrščen med visoko citirane raziskovalce.

Prof. Suganthan je 'IEEE CIS distinguished lecturer' za obdobje 2018–2020 in vabljen predavatelj na številnih mednarodnih konferencah. Od leta 2010 opravlja delo glavnega urednika revije Swarm and Evolutionary Computation in je urednik pri revijah Applied Soft Computing, Neurocomputing, IEEE Transactions on Evolutionary Computation, Information Sciences, Pattern Recognition in International Journal of Swarm Intelligence Research.



NOVI DOKTORJI ZNANOSTI UNIVERZE V MARIBORU

Jožef Vinčec, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede: Aplikacija metod matematičnega programiranja kot orodja za podporo odločanju pri povečevanju samooskrbe z zelenjavo. Mentorica: red. prof. dr. Karmen Pažek

Tea Vizinger, Fakulteta za logistiko: Koordinacija blagovnega toka v maloprodajni oskrbovalni verigi. Mentor: red. prof. ddr. Janez Žerovnik

Boštjan Vimpolšek, Fakulteta za logistiko: Logistika v krožnem gospodarstvu: Model za ravnanje z odsluženim lesom. Mentor: red. prof. dr. Borut Jereb

Gregor Sagadin, Fakulteta za strojništvo: Večfazni numerični model razpršilnega sušenja suspenzije zeolit-voda. Mentor: red. prof. dr. Matjaž Hriberšek

Martin Kodrič, Fakulteta za strojništvo: Razvoj hibridnega stroja za delo na strmih terenu. Mentor: zasl. prof. dr. Jože Flašker, Fakulteta za logistiko

Rolando Koren, Fakulteta za strojništvo: Model vrednotenja dejavnikov za povečanje inovacijske učinkovitosti proizvodnih podjetij. Mentor: izr. prof. dr. Iztok Palčič

Nejc Novak, Fakulteta za strojništvo: Računališko modeliranje avksetičnih struktur. Mentor: red. prof. dr. Matej Vesenjak

Jasna Tompa, Fakulteta za strojništvo: Funkcionalizacija celuloze s kopolimeroma hitozan/eugenol in hitozan/oleuropein. Mentor: red. prof. dr. Olivera Šaupel

Barbara Petovar, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo: Razvoj modificiranih elektrod iz steklastega ogljika za določevanje težkih kovin v sledovih in analizo vodikovega peroksida. Mentor: izr. prof. dr. Matjaž Finšgar



Promocija doktorjev znanosti 10. 12. 2019

mag. Dušica Mirković, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo: Oblikovanje, priprava in karakterizacija nanoemulzij za parenteralno prehrano. Mentor: red. prof. dr. Željko Knez

Tinkara Mastnak, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo: Optični senzorski receptorji na osnovi azo barvil. Mentorica: red. prof. dr. Aleksandra Lobnik

mag. Dejan Bratuš, Medicinska fakulteta: Vpliv osnovnega obolenja na pripravljenost bolnika na zdravljenje pridružene erektilne disfunkcije. Mentor: red. prof. dr. Andrej Kmetec

Mihajlo Đokić, Medicinska fakulteta: Zdravljenje primarnih jetrnih tumorjev z elektrokemoterapijo (ECT). Mentor: red. prof. dr. Stojan Potrč

mag. Andrej Golle, Medicinska fakulteta: Molekularna karakterizacija proti karbapenemom odpornih sevov bakterije *Pseudomonas aeruginosa* iz kužnin in okolja. Mentorica: red. prof. dr. Maja Rupnik

mag. Evgenija Homšak, Medicinska fakulteta: Topni receptor ST2 kot prognostični označevalec pri bolnikih s kronično ledvično boleznijo. Mentor: izr. prof. dr. Robert Ekart

Gorazd Košir, Medicinska fakulteta: Stopnja endotelijske disfunkcije kot kriterij izbora najprimernejših kandidatov za dokončno obliko zdravljenja z mehansko podporo levega prekata med bolniki s kroničnim srčnim popuščanjem. Mentor: doc. dr. Juš Kšela

Jernej Lučev, Medicinska fakulteta: Perkutana transluminalna angioplastika nativnih hemodializnih arteriovenskih fistul z balonom, prekritim s paklitakselom. Mentor: doc. dr. Mitja Rupreht

Marko Intihar, Fakulteta za logistiko: Bayesovi pristopi ocenjevanja dinamičnih sistemov za potrebe napovedovanja dinamike pretovora pristanišč. Mentor: izr. prof. dr. Dejan Dragan



Promocija doktorjev znanosti 11. 12. 2019

mag. Boštjan Kušar, Fakulteta za organizacijske vede: Večnivojski model kadrovske reorganizacije javnih zdravstvenih zavodov z uvedbo javno-zasebnega partnerstva. Mentorica: doc. dr. Mojca Bernik

Robert Marijan, Fakulteta za organizacijske vede: Relevantnost informacijskega priklica pri strojnem učenju za binarno besedilno klasifikacijo. Mentor: red. prof. dr. Robert Leskovar

Eva Klemenčič, Fakulteta za naravoslovje in matematiko: Zlom simetrije: aplikacija v optimizaciji energijskih procesov in detekciji nanodelcev. Mentor: izr. prof. dr. Mitja Slavinec

Tim Kos, Fakulteta za naravoslovje in matematiko: Prispevki k preučevanju sodobnih dominacijskih invariant grafov. Mentor: red. prof. dr. Boštjan Brešar

mag. Gašper Šmid, Filozofska fakulteta: Dravska banovina v drugi polovici tridesetih let in vpliv Slovencev v Kraljevini Jugoslaviji (1935–1941). Mentor: red. prof. dr. Darko Friš

Rajmund Lamprecht, Filozofska fakulteta: Ustavoverni veleposestniki na Kranjskem. Mentor: red. prof. dr. Andrej Rahten

mag. Mihaela Cvek, Filozofska fakulteta: Mobilni telefoni med varno uporabo in sredstvom nasilja med osnovnošolci. Mentorica: red. prof. dr. Mateja Pšunder

mag. Renata Debeljak, Filozofska fakulteta: Potrčevo pripovedništvo v kontekstu ideoloških, družbenih in političnih sprememb. Mentorica: red. prof. dr. Jožica Čeh Steger

dr. Lazar Pavič, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede: Analiza učinkov ukrepa Politike razvoja podeželja za pomoč mladim prevzemnikom kmetijskih gospodarstev. Mentor: doc. dr. Jernej Prišenk



Promocija doktorjev znanosti 9. 1. 2020

PREDSTAVITEV NOVIH PUBLIKACIJ MEDICINSKE FAKULTETE UM

Iztok Takač In Ksenija Geršak: GINEKOLOGIJA IN PERINATOLOGIJA

Urednika univerzitetnega učbenika Ginekologija in perinatologija sta prof. dr. Izток Takač, dr. med., svetnik, predstojnik Katedre za ginekologijo in porodništvo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, in prof. dr. Ksenija Geršak, dr. med., svetnica, v času nastajanja učbenika predstojnica Katedre za ginekologijo in porodništvo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani. Opravila sta pionirsko delo, saj je bilo treba vseh 88 prispevkov 86 avtorjev spraviti na skupni imenovalc in zadostiti zahtevam stroke za pripravo univerzitetnih učbenikov. Gre za najboljše delo s področja ginekologije in perinatologije v slovenskem jeziku in je plod sodelovanja strokovnjakov Univerze v Mariboru in Univerze v Ljubljani. Delo obsega kar 714 strani s trdimi platnicami in barvnim tiskom. Za razvednejše študente je tudi nabor razpoložljive literature izjemen – avtorji so nanizali blizu 2000 virov, med njimi okrog 350 virov slovenskih avtorjev.

Recenzenta sta bila prim. zasl. prof. dr. Elko Borko, dr. med., višji svetnik, in prof. dr. Stelio Rakar, dr. med., višji svetnik. Učbenik sta lektorirali prof. dr. Nada Šabec, prof. ang. in franc. in izr. prof. dr. Alenka Valh Lopert, prof. slov. in angl. s Filozofske fakultete Univerze v Mariboru. Delo se ponaša tudi z bogatim slikovnim delom oziroma z več kot 600 ilustracijami: risbe sta prispevali ilustratorki Geja Kobal in Vesna Rems, fotografije so originalne, nastale na obeh klinikah. Zahtevno oblikovanje, prelom in priprava za tisk so delo Dušana Pogačarja (Tribar), v trde platnice zvezan učbenik so natisnili v tiskarni Rolgraf d. o. o., kjer je za njegovo tehnično dovršenost poskrbel Kristjan Šiftar. Univerzitetni učbenik Ginekologija in perinatologija je plod zgodovinskega izjemnega sodelovanja obeh slovenskih medicinskih fakultet in je kot prvenec izšel v založbi Medicinske fakultete Univerze v Mariboru v nakladi 2000 izvodov. Za 44,70 evrov ga je mogoče kupiti v knjižnici fakultete, v poslovalnicah Mladinske knjige po Sloveniji, pa tudi v Mestni knjigarni, Svetu knjige in v Konzorciju.

Ivan Krajnc: PORTRETI UČITELJEV, ZASLUŽNIH ZA NASTANEK MEDICINSKE FAKULTETE V MARIBORU, KI SO BILI ZAPOSLENI V SPLOŠNI BOLNIŠNICI MARIBOR IN HABILITIRANI DO LETA 2002

Ne smemo pozabiti na tiste, ki so in smo kot visokošolski učitelji orali ledino in tlakovali pot Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru. Prav tako ne smemo pozabiti na tiste, ki sicer niso bili habilitirani v nazive, a so v okviru Splošne bolnišnice Maribor zagovarjali doktorske disertacije: dr. Anton Breznik, dr. Marija Berčič, dr. Aleksander Kruščič, dr. Maks Pen, dr. Rado Žic. Ko smo razmišljali, koga vse podrobneje predstaviti, smo naleteli na prvo oviro. Veliko jih je bilo, ki so vizionarsko in davno pred našim časom sanjali o medicinskem študiju v Mariboru. V trenutku se je nabralo več kot sto (!) tistih, ki bi si vsekakor zaslužili, da jih navedemo v knjigi. Ugotovili smo, da bi bilo delo preobširno, ne glede na to, da bi bilo še kako smotno, da bi iztrgali pozabi imena in zasluge naših predhodnikov, ki so bili izvrstni kliniki, naš zgled in pomembni učitelji, a se niso odločili, ali pa preprosto niso imeli priložnosti za akademsko kariero. Ob številnih, o katerih smo pisali v že omenjeni monografiji, je ostal spregledan nosilec podiplomskega študija s področja javnega zdravstva, ki ga je kot podružnico Medicinske fakultete Zagreb ustanovil in vodil doc. dr. Valter Keršič. Deloval je na nekdanjem Zavodu za zdravstveno varstvo v Mariboru (sedanjem Nacionalnem laboratoriju za zdravje, okolje in hrano) in več generacij zdravnikov v okviru dvosemestralnega podiplomskega študija vpeljal v svet medicinske statistike. Napisal je več učbenikov s področja statistike v zdravstvu, se kot mentor podpisal pod številne specialistične naloge in sodeloval v pomembnih raziskovalnih projektih.

Tako je uredniški odbor sklenil, da se posvetimo visokošolskim učiteljem in učiteljicam iz nekdanje Splošne bolnišnice Maribor, sedanjega Univerzitetnega kliničnega centra

Maribor, ki so bili habilitirani do leta 2002. Tedaj so se začele intenzivne priprave, ki so se zaključile s sprejemom Odloka o preoblikovanju Univerze v Mariboru, ki ga je Državni zbor Republike Slovenije soglasno sprejel 2. oktobra 2003. Svet za visoko šolstvo Republike Slovenije je 3. decembra 2003 potrdil univerzitetni študijski program Splošna medicina in objavil razpis za vpis. Prva generacija študentov medicine se je vpisala v študijskem letu 2004/2005. Pri tem smo zaradi celovitosti v predstavitev vključili tudi visokošolske učitelje, ki so živeli in delovali pred ustanovitvijo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, saj je bil njihov prispevek k razvoju zdravstva v Mariboru izjemnega pomena. Zanamcem ostaja pomembna naloga, da nadaljujejo naše delo in ustrezno predstavijo visokošolske učitelje, ki so nazive dobili po letu 2002, in seveda vse nosilce. Žal čas neusmiljeno beži in nekatere ni več med nami.

Matjaž Zwitter: POGOVARJAJMO SE O EVTANAZIJI

Knjiga Pogovarjamo se o evtanaziji je nedavno izšla pri založbi Slovenska matica. Avtor knjige prof. dr. Matjaž Zwitter je predstojnik Katedre za medicinsko etiko in pravo na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru, ki je izdajo podprla. Knjiga prihaja med slovenske bralce v času, ko so se ponovno močno razvnele razprave o pravici do samomora z zdravniško pomočjo in do evtanazije. Avtor nam svoja stališča do občutljive tematike ob koncu življenja predstavlja s kar najmanj ideološkimi argumenti, zato pa s toliko več slikovitimi praktičnimi izkušnjami pri zdravniški obravnavi hudo bolnih. Zdravniški pogled nam razkriva prenekatero zmoto, ko nekateri pod evtanazijo razumejo tudi opustitev nesmiselnega intenzivnega zdravljenja ali pa bolnikovo nesporno pravico, da odkloni zdravljenje, ki bi mu predstavljalo le dodatno breme. Prav tako nam avtor jasno pokaže, kako negotovi in pravno neoprijemljivi so pojmi neznosnega trpljenja, neozdravljive bolezni, kratkega pričakovanega preživetja ali bolnikove svobodne

volje, kaj vse naj bi bil pogoj za zakonsko zagotovljeno pravico do evtanazije. Prepričani smo, da bo knjiga v dragoceno pomoč vsem, ki bodo želeli utemeljeno razpravljati o »pravici do dobre smrti«.

Silva Burja, Milena Treiber, Andreja Tekauc Golob: UČINKOVITA UPORABA ULTRAZVOČNE PREISKAVE MOŽGANOV V OBDOBJU NOVOROJENČKA

Avtorice in urednice univerzitetnega učbenika Učinkovita uporaba ultrazvočne preiskave možganov v obdobju novorojenčka so prim. doc. dr. Silva Burja, dr. med., specialistka pediatrije, neonatologinja, v času nastajanja učbenika članica Katedre za pediatrijo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, in doc. dr. Milena Treiber, dr. med., specialistka pediatrije, neonatologinja, predstojnica Enot za neonatologijo Klinike za ginekologijo in perinatologijo, UKC Maribor, članica Katedre za pediatrijo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru ter prim. Andreja Tekauc Golob, dr. med., specialistka pediatrije, neonatologinja, IBCLC, Klinika za ginekologijo in perinatologijo, UKC Maribor. Pripravile so zahtevno in kompleksno učno gradivo z obsežnim naborem razpoložljive literature, po katerem bodo z veseljem segale številne generacije študentov in zdravnikov. Gre za prvo obsežnejše delo s področja ultrazvočnih preiskav možganov v zelo zahtevni pediatrični subspecialnoti, neonatologiji, v slovenskem jeziku in je plod sodelovanja strokovnjakov Univerze v Mariboru, Ljubljani in Zagrebu. Delo obsega 196 strani in 235 grafičnih prilog avtoric in Urbana Vernika.

K bogati vsebini učbenika so s svojimi izkušnjami in znanjem s področja UZ diagnostike prispevali še prim. Igor Japelj, dr. med., specialist ginekologije in porodništva, začetnik ultrazvočne diagnostike v Sloveniji, asist. mag. Zdravko Roškar, dr. med., specialist pediater, predstojnik Oddelka za pediatrijo, Splošna bolnišnica v Murski Soboti in asist. Dušanka Meglič, dr. med., specialistka pediatrije, članica Katedre za pediatrijo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, in prim. asist. mag. Mirjana Todorovič Guid, dr. med., specialistka pediatrije, Klinika za pediatrijo, UKC Maribor ter prof. dr. Darja Paro Panjan, dr. med., specialistka pediatrije, predstojnica Kliničnega oddelka za neonatologijo, Pediatrična klinika, UKC Ljubljana, članica Katedre za pediatrijo Medicinske fakultete univerze v Ljubljani.

Ultrazvočna diagnostika možganov novorojenčka in dojenčka je del dragocene vsebine obsežnega dela, ki smo ga mariborski neonatologi, perinatologi in pediatri ter intenzivisti opravili v zadnjih štirih desetletjih za otroke.

Recenzenta sta bila red. prof. dr. Iztok Takač, dr. med., svetnik, predstojnik Katedre za ginekologijo in porodništvo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru in prof. dr. Vlatka Mejaki Bošnjak, dr. med., specialistka pediatrične nevrologije, članica Katedre za otroško nevrologijo, Univerze v Zagrebu, predstojnica Akademije za razvojno rehabilitacijo Klinike za bolezni otrok v Klaičevi, Zagreb. Učbenik je lektoriral mag. Darja Gabrovšek Homšak. Zahtevno oblikovanje, prelom in priprava za tisk so delo Dušana Pogačarja, v mehke platnice zvezan učbenik so natisnili in poskrbeli za tehnično dovršenost v tiskarni Tisk Žnidarič tiskarstvo in trgovina d.o.o. Univerzitetni učbenik Učinkovita uporaba ultrazvočne preiskave možganov v obdobju novorojenčka je plod dobrega sodelovanja obeh slovenskih medicinskih fakultet in Medicinske fakultete Univerze v Zagrebu in je kot prvenec izšel v založbi Univerzitetne založbe Univerze v Mariboru v nakladi 300 izvodov. Izdajatelj je Medicinska fakulteta Univerze v Mariboru. Za 29,62 evrov ga je mogoče kupiti v knjižnici fakultete in v poslovalnicah Mladinske knjige po Sloveniji.

Marjan Skalicky: SIMULATORJI – OPIS UČNIH VSEBIN, GRADIVO ZA ŠTUDENTE

Klinična uporaba ultrazvoka (UZ) se je v mariborski bolnišnici začela leta 1968. Letos obeležujemo 50 let stalnega izpopolnjevanja v diagnostičnem in interventnem ultrazvoku. Na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru poteka izobraževanje študentov na ultrazvoku od leta 2004. Študentje so ga z velikim zadovoljstvom sprejeli, saj se zavedajo, da je postal prenosni ultrazvok nova osebna oprema vsakega zdravnika. Učenje poteka v rednem in izbirnem predmetniku na simulatorjih, medsebojno in tudi na samem sebi. V 6. letniku poteka propedevtično–klinično delo na bolniku ob nadzoru mentorja. Aparati, ki so sicer last Medicinske fakultete, so na voljo na klinikah Univerzitetnega kliničnega centra v Mariboru. Nadalje so v gradivu predstavljene simulatorji za učenje človeških fizioloških, patofizioloških procesov, urgentnih stanj, postopkov oživljanja, invazivne endoskopije zgornjih in spodnjih prebavil, vaginalnega in

operativnega poroda ter simulator za osnovne in naprednejše laparoskopske veščine. Simulatorji so programsko nadgrajeni in predvideni tudi za podiplomsko izobraževanje zdravnikov in medicinskih sodelavcev.

Različni avtorji (Gregor Prosen): UČBENIK ZA URGENTNO MEDICINO

Prof. Arif Alper Cevik je redni profesor urgentne medicine v Združenih arabskih emiratih, University of Al Ain., ki je soustanovitelj projekta »iEM«, t. j. e-Učbenika in e-Virov za dodiplomsko poučevanje urgentne medicine (EM) po celem svetu.

Celotna vsebina e-Učbenika, pri katerem smo sodelovali študenti in učitelji na MF UM, je osnovana na silabusu za dodiplomsko učenje urgentne medicine, kakor jo priporoča Svetovno združenje za urgentno medicino (IFEM).

e-Učbenik iEM je bil založen leta 2018 in je prosto dostopen na <https://iem-student.org>. Nastal je v sodelovanju 133 avtorjev iz 19 držav.

Iz MF UM je sodelovalo 12 študentov in asist. Gregor Prosen.





KNJIŽNE NOVOSTI

NOVE IZDAJE UNIVERZITETNE ZALOŽBE

Univerzitetna založba je v letu 2019 založila 4 periodične znanstvene revije. In sicer:



PRAVNA FAKULTETA
MEDICINE, LAW & SOCIETY
2 ŠTEVILKI 11 ČLANKOV



FAKULTETA ZA GRADBENIŠTVO, PROMETNO
INŽENIRSTVO IN ARHITEKTURO
ACTA GEOTEHNICA SLOVENICA
2 ŠTEVILKI 14 ČLANKOV



PRAVNA FAKULTETA
MEDICINE, LAW & SOCIETY
2 ŠTEVILKI 10 ČLANKOV



PEDAGOŠKA FAKULTETA
**REVUIA ZA ELEMENTARNO
IZOBRAŽEVANJE**
4 ŠTEVILKE 23 ČLANKOV

Univerzitetna založba je v letu 2019 založila 76 različnih knjig. Izpostavljamo 1 na mesec:

JANUAR



FAKULTETA ZA ORGANIZACIJSKE VEDE
**REINŽENIRING NACIONALNO
VARNOSTNEGA SISTEMA**

DR. IZTOK PODBREGAR

Preobrazba katerega koli področja našega življenja in družbe je smer, v katero nas vodijo čas, prostor, spremembe v tehnologiji, demografiji,

okolju, pravu in še marsičem drugim. Nacionalno varnostni sistem je področje, ki v obsegu posamezne države zaseda izjemno pomembno mesto delovanja. Zaradi silnic okolja (širšega in ožjega) je sistem že v preteklosti bil pod drobnim očesom možnih in verjetnih sprememb, ki pa v današnjem času še vedno zbuja mesto potreb po celovitejši in korenitejši preobrazbi. Monografija, ki je pred vami bo tako manj kot bolj zahtevnejšemu bralcu predstavila pomembne okvire nacionalnega in mednarodnega varnostnega okolja ter upamo, zbudila željo za spremembe tam, kjer so in bodo potrebne. Celovitost besedila, neizogibnost pomena področja in jasnost usmeritev, ki jih pokrivajo strukturirana poglavja, dajejo smernice tistim, ki so in bodo odgovarjali za nacionalno varnost in nacionalno varnostni sistem. Naj bodo v izhodišče in resen razmislek s smeri preobrazbe.

Knjiga je izšla v tiskani in e-izdaji.

FEBRUAR



PEDAGOŠKA FAKULTETA
**MATEMATIKA V PREDŠOLSKEM
OBDOBJU**

DR. ALENKA LIPOVEC IN
DR. DARJA ANTOLIN DREŠAR

Zgodnja pozornost pomembnim veščinam 21. stoletja je zaveza vsake sodobne družbe. Matematična kompetenca je ena izmed ključnih kompetenc, katere nivo doseganja je tesno povezan z razvojem družbe, zato je potrebno ustvariti pogoje za razvoj matematičnega mišljenja že zelo zgodaj. Učbenik Matematika v predšolskem obdobju je namenjen bodočim

vzgojiteljicam in vzgojiteljem. Upava, da jim bo pomagal pri strukturiranju in poglobljanju znanja, ki ga razvijamo pri matematičnih predmetih na programu Predšolska vzgoja na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru. Določeni deli besedila, posebej aktivnosti, bodo v pomoč tudi staršem, ki želijo z otroki početi matematično osmišljene, a kljub temu zabavne reči. Seveda branje toplo priporoča tudi vsem, ki jih zanima poučevanje zgodnje matematike. Učbenik je razdeljen na poglavja in podpoglavja. Vsak vsebinski sklop se prične s teoretično obarvanim delom, v katerem se seznanimo tudi z nekaterimi novimi pojmi. Sledijo predlogi za različne metodične poti pri razvijanju matematičnega znanja predšolskega otroka. Aktivnosti so označene na poseben način, ki nam omogoča, da jih poiščemo v kazalu aktivnosti. Ob koncu poglavij najdemo ključne besede. Njihova opredelitev je podana pred seznamom literature v podpoglavju Slovarček. Sledijo vprašanja, ki bralcu služijo v pomoč pri strukturiranju znanja.

Knjiga je izšla v tiskani in e-izdaji.

MAREC



FAKULTETA ZA VARNOSTNE VEDE INFORMACIJSKA VARNOST IN ORGANIZACIJE

DR. KAJA PRISLAN IN DR. IGOR BERNIK

Informacijske in kibernetske grožnje so veliko tveganje za organizacije. Razvijajo se z eksponentno hitrostjo in so vedno bolj izpopolnjene in nepredvidljive. Ob upoštevanju posledic in škode, ki jih lahko z uresničitvijo groženj povzročijo informacijskovarnostni incidenti, je poslovni uspeh organizacij odvisen od učinkovitega upravljanja informacijskih sistemov in informacijske varnosti. Za zmanjšanje varnostnih tveganj morajo organizacije tehnološki razvoj upravljalati odgovorno in premišljeno. V monografiji so predstavljeni položaj informacijske varnosti v poslovnem okolju in pristopi k učinkovitemu upravljanju. Skozi pregled organizacijskih praks opozarjamo na aktualne upravljalvske izzive, na podlagi sinteze dob-

rih praks in standardov pa so opisani najpomembnejši informacijskovarnostni ukrepi, ki pripomorejo h kakovostni zaščiti informacijskih sistemov, visoki stopnji varnostne kulture in neprekinjenemu poslovanju v organizacijah.

Knjiga je izšla v tiskani izdaji.

APRIL



FAKULTETA ZA TURIZEM NOZIONI DI BASE DELLA LINGUA ITALIANA PER IL SETTORE DEL TURISMO

DR. MOJCA KOMPARA LUKANČIČ

Strokovna monografija Osnove italijanskega jezika za turistične delavce I je odličen temelj za vse, ki se pri svojem delu srečujejo s področjem italijanskega jezika v turizmu. Delo celovito zajema 23 enot, v okviru katerih avtor bralca napoti od teoretičnih izhodišč, ki zajemajo poznavanje glasov, črk, samostalnika, spola, določnega in nedoločnega člena, pridevnika, zaimkov in treh glagolskih časov, in sicer sedanjega, preteklega in prihodnjega, do praktičnih izhodišč, ki se osredinjajo na praktično rabo italijanskega jezika v turizmu, in sicer z vsebinami, ki ožje in širše zajemajo turistično stroko. Terminološko in tematsko se delo osredinja na osnovne komunikacijske teme, ki so v delu postopoma in skladno s težavnostno stopnjo nadgrajene z vsebinami, ki se celovito umestijo v turistični kontekst. Z obravnavanimi specifičnimi tematikami delo bralcu nudi vpogled v terminologijo s področij hotelirstva, gostinstva, Italije in Italijanov, italijanske kulture in zgodovine, turističnih destinacij, gastronomije in vinarstva. Delo je obogateno z avtentičnimi besedili s področja turizma, ki so prilagojena posameznim tematskim sklopom in težavnostni stopnji učečih. Vse omenjeno lahko povežemo z vsakodnevno prakso turističnih delavcev pri komunikaciji in interakciji z italijanskimi gosti in z vsemi, ki se pri svojem delu srečujejo s področjem turizma v italijanskem in slovenskem prostoru. Delo kakovostno zaokrožuje

slovnične in terminološke vidike s področja turizma in dodaja aktualne vsebine ter realna besedila s področja turizma. Obravnavane teme niso omejene zgolj na področje turizma, temveč vključujejo tudi kulturološke raznolikosti in multidisciplinarni ter multikulturni pogled. Bralec skozi delo dobi celovit vpogled v osnove komunikacije z italijanskimi gosti v turističnem okviru.

Knjiga je izšla v tiskani izdaji.

MAJ



MEDICINSKA FAKULTETA UČINKOVITA UPORABA ULTRAZVOČNE PREISKAVE MOŽGANOV V OBDOBJU NOVOROJENČKA

DR. SILVA BURJA, DR. MILENA TREIBER IN
PRIM. ANDREJA TEKAUC GOLOB (UR.)

Učbenik je praktičen vodič v ultrazvočno (UZ) diagnostiko prirojenih in pridobljenih patoloških sprememb možganov novorojenčka. Opis osnovnih dejstev o ultrazvoku in izvedbi kvalitetne UZ preiskave možganov sledi prikaz normalne UZ anatomije možganov novorojenčka in UZ značilnosti posameznih možganskih struktur v pomembnih preiskovalnih ravlinah skozi štiri akustična okna – sprednjo in zadnjo mečavo, mastoidni mečavi in temporalni okni. V drugem delu učbenika so prikazane UZ slike različnih patoloških sprememb v možganih nastalih v perinatalnem obdobju – možganske krvavitve, razširitve likvorskih prostorov, ishemična encefalopatija, malformacije osrednjega živčnega sistema. Pomemben je poudarek na časovnici izvedbe UZ preiskav. Večina UZ posnetkov avtoric in sodelavcev je narejenih v neonatalnih enotah Klinike za ginekologijo in perinatologijo in Klinike za pediatrijo UKC Maribor. V zadnjem delu učbenika so opisane naše izkušnje s 3D UZ diagnostiko možganskih sprememb in z Dopplersko preiskavo možganskega žilja novorojenčka.

Knjiga je izšla v tiskani izdaji.

JUNIJ



FAKULTETA ZA STROJNIŠTVO

KONSTRUKCIJA TEKSTILIJ: PREJE, TKANINE, PLETIVA

DR. POLONA DOBNIK DUBROVSKI

Zapiski predavanj v zgoščeni in pregledni obliki podajajo temeljno znanje s področja konstruiranja linijskih in ploskih tekstilij (prej, tkanin in pletiv). Uvodno poglavje z naslovom Terminologija pojasnjuje osnovne strokovne izraze v okviru razvoja in proizvodnje tekstilij, klasifikacijo in področja uporabe tekstilij. Nadaljnja poglavja Konstrukcija prej, Konstrukcija tkanin in Konstrukcija pletiv obravnavajo strukturo posamezne vrste tekstilije s poudarkom na geometrijskih značilnostih, konstrukcijskih parametrih in delitvi tekstilij glede na vezavo (v primeru tkanin in pletiv) in tehniko izdelave. Za lažje razumevanje vsebine snovi so dodane shematske slike in realni posnetki posameznih vrst tekstilij.

Knjiga je izšla v tiskani izdaji.

JULIJ



FAKULTETA ZA KEMIJSKO IN BIOSISTEMSKO VEDE

VPLIV PLEVELOV NA RAST, RAZVOJ IN KAKOVOST HMEJLA

DR. ANDREJ SIMONČIČ

V petletni raziskavi na Inštitutu za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije v Žalcu je bil

preučevan vpliv zastopanosti različnih plevelnih vrst na rast hmelja ter količino in kakovost pridelka. V poljskih poskusih je bila opravljena raziskava vpliva vrste in števila plevelov ter časa trajanja zapleveljenosti na količino in kakovost pridelka ter razvoj hmelja. Iz rezultatov je razvidno, da enoletni pleveli v prvih dveh letih izvajanja poskusov ne glede na število in čas trajanja zapleveljenosti niso statistično značilno vplivali na količino in kakovost pridelka, medtem ko se je pozneje, z leti, negativen vpliv pri beli metliki in srhkodlakavem ščiru večal. Pri zapleveljenosti z večletnimi pleveli, kot so navadni gabez, topolistna kislica in njivski slak, so bili slabša rast ter manjši in manj kakovosten pridelek hmelja ugotovljeni že od drugega leta raziskave dalje. Pri triletnem preučevanju vpliva različnih načinov namakanja na razvoj plevela ter hmelja in posledično vpliva na pridelek hmelja je bilo ugotovljeno, da lahko različni načini namakanja vplivajo na razvoj plevela. Vendar pa kljub razlikam v masi plevela vpliv različnih sistemov namakanja na pridelek hmelja ni bil statistično značilen.

Knjiga je izšla v e-izdaji.

AVGUST



FAKULTETA ZA NARAVOSLOVJE IN MATEMATIKO

**PREGLED GOZDNIH ZDRUŽB SLOVENIJE
UČBENIK ZA IZBIRNI
PREDMET ZA 2. IN 3. LETNIK
NA DODIPLOMSKEM ŠTUDIJU
EKOLOGIJA Z NARAVOVARSTVOM
NA FAKULTETI ZA
NARAVOSLOVJE IN MATEMATIKO
UNIVERZE V MARIBORU**

DR. ANDRAŽ ČARNI

Učbenik Pregled gozdnih Slovenije je namenjen študentom Ekologije z naravovarstvom, ki bodo izbrali ta predmet na dodiplomskem

študiju. V prvem delu se delo ukvarja s teoretičnimi osnovami obdelave in opisovanja vegetacije v skladu s srednjeevropsko metodo, ki študentom omogoča razumevanje drugega dela, ki podaja pregled gozdne vegetacije Slovenije. Pregled gozdnih združb je zasnovan na obširni podatkovni bazi, ki omogoča opredelitev diagnostičnih rastlinskih vrst na osnovi izračuna njihove navezanosti na posamezen vegetacijski tip. Učbenik je namenjen prvenstveno študentom navedene smeri, uporaben pa je tudi za druge smeri, ki se ukvarjajo z raziskavami vegetacije in poznavanjem gozdov.

Knjiga je izšla v e-izdaji.

SEPTEMBER



PRAVNA FAKULTETA

**VANEKOVO STOLETJE
OB STOLETNICI ROJSTVA DR.
VANEKA ŠIFTARJA**

DR. DARJA SENČUR PEČEK (UR).

Monografija, ki jo sestavlja petintrideset znanstvenih in strokovnih prispevkov, je bila izdana ob stoletnici rojstva dr. Vaneka Šiftarja in je v bistvu tretji tako imenovani Vanekov zbornik. V prvem delu so spominski prispevki, ki osvetlujejo življenje in različna področja delovanja treh pomembnih, med seboj povezanih Prekmurcev: Vaneka Šiftarja, njegovega sopotnika Antona Vratuše in lani umrlega Franca Kuzmiča. V drugi del so uvrščeni strokovni in znanstveni prispevki, tematsko v širšem smislu povezani s Prekmurjem in/ali z delom Vaneka Šiftarja in Antona Vratuše. V tretjem delu so zbrani znanstveni prispevki, ki posegajo na različna raziskovalna področja Vaneka Šiftarja, pa tudi Vratuše in Kuzmiča, vse od prava (tako ustavnega kot delovnega), zgodovine, jezikoslovja do človekovih pravic, domoljubja, družbene odgovornosti in humanistike v najširšem smislu.

Knjiga je izšla v tiskani in e-izdaji.

OKTOBER



FILOZOFSKA FAKULTETA

**SPRACHE UND STIL IM WERK
VON
ALMA M. KARLIN**

 DR. VIDA JESENŠEK IN
DR. HORST EHRHARDT (UR.)

Pred 130 leti se je v Celju rodila Alma Maksimiliana Karlin (1889–1950), pomembna svetovna popotnica in zelo brana ter priljubljena slovenska pisateljica, pesnica in publicistka, ki je svoja dela objavljala v nemškem jeziku. Prispevki v monografiji analizirajo in prikazujejo jezikovne in slogovne značilnosti ter posebnosti literarnega ustvarjanja Alme M. Karlin. Razprave so razvrščene v tri vsebinske razdelke glede na teoretska, metodološka in empirična izhodišča. Monografija obravnava doslej neraziskana področja, ki so povezana z jezikov-no-slogovno podobo literarnih del Alme M. Karlin. Odpira nova pomembna raziskovalna vprašanja o jeziku in slogu Alme M. Karlin in spodbuja nadaljnji znanstveni razmislek.

Knjiga je izšla v tiskani izdaji.

NOVEMBER

FAKULTETA ZA GRADBENIŠTVO, PROMETNO
INŽENIRSTVO IN ARHITEKTURO
**VILA TOMŠIČEVA
PROSTORSKO-ARHITEKTURNE
REŠITVE**

DR. METKA SITAR IN NATAŠA ŠPRAH (UR.)

Opuščena vila na Tomšičevi ulici 13 s svojo pojavnostjo v prostoru degradira enega najlepših mestnih predelov individualnih, pretežno stanovanjskih stavb z značilno urbanistično zazidavo, ki poteka vzporedno s spomeniško zaščitenim kostanjevim drevoredom. Problematika rekonstrukcije obstoječe stavbe in preverba možnosti novogradnje na pripadajočem zemljišču je bila na pobudo lastnika nepremičnine – podjetja Invenio, d. o. o., Maribor –, obravnavana v sklopu razvojnega študentskega projekta na Fakulteti za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru. V uvodnem besedilu je predstavljena zgodovina stavbe in njene okolice, ki je pogojevala raznolike pristope k funkcionalni in arhitekturno-oblikovni rekonstrukciji vile, kakor tudi k urbanistično-arhitekturni umestitvi novih objektov s komplementarnimi vsebinami na prostih površinah zemljišča. Sledita opis postopka študentskega dela in predstavitev devetih variantnih študentskih rešitev, ki so bile usklajene tudi v sodelovanju s predstavniki lastnika. Rezultati študentskega dela so strnjeni v opisu in predstavitvah različnih idejnih zasnov, ki obravnavajo prenovo vile, kakor tudi vključitev dodanih objektov na zemljišču te atraktivne lokacije.

Knjiga je izšla v e-izdaji.

DECEMBER



EKONOMSKO-POSLOVNA FAKULTETA

POVEJ MI, KAKO SI?

DR. ANDREJA PRIMEC (UR.)

Depresija je ena izmed najpogostejših bolezni duševnega zdravja ter postaja vedno pomembnejša v vsakdanjem življenju, saj se njena prevalenca povečuje. Monografija Povej mi, kako si predstavlja delo projektne skupine študentov Univerze v Mariboru, ki je depresijo proučevala s partnerjema projekta iz lokalne skupnosti Hoče-Slivnica. Cilj projekta je bil ozavestiti javnost o problematiki depresije in zmanjšati stigmatizacijo duševnih bolezni. V delu so zajeti medicinski, psihološki, sociološki, ekonomski in pravni vidiki depresije, ki so pomembni za zgodnje odkrivanje te bolezni in za spremembe v prihodnosti, ki lahko pripomorejo k manjši stigmatizaciji. Zajeti so primeri dobrih praks in predlogi za izboljšanje posameznikovega počutja. Najpomembnejši dejavnik v boju proti depresiji so medosebni odnosi in socialna podpora, zato je najmanj, kar lahko naredimo, da nekoga nagovorimo: Povej mi, kako si.

Knjiga je izšla v tiskani in e-izdaji.

DR. KARMEN KOĽNIK – PREJEMNICA PRIZNANJA BLAŹA KOCENA ZA ŹIVLJENJSKO DELO

➤ DR. EVA KONEČNIK KOTNIK

Oktober 2019 je Društvo učiteljev geografije Slovenije podelilo najvišje priznanje za življenjsko delo oz. izjemne dosežke na področju šolske geografije redni profesorici dr. Karmen Kolnik, članici Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru.

Red. prof. dr. Karmen Kolnik je študirala geografijo in umetnostno zgodovino na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Študij je zaključila leta 1982 in pridobila naziv profesorica geografije in umetnostne zgodovine. Svojo profesionalno pot je začela leta 1981 kot učiteljica v podaljšanem bivanju na Osnovni šoli Hudinja v Celju, leta 1982 pa se je zaposlila kot učiteljica geografije, geologije in umetnostne zgodovine na Srednji tehnični šoli Maršala Tita v Celju, kjer je ostala do leta 1990. Svoje bogate in neposredne pedagoške izkušnje je tako pridobivala na primarnem in sekundarnem nivoju izobraževa-

nja, s čimer si je ustvarila globoke in življenjsko realne temelje za pedagoško in raziskovalno delo na področju didaktike geografije na Univerzi v Mariboru. Z delom na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, kjer je zaposlena še danes, je pričela leta 1990.

Leta 1992 je magistrirala na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani z delom Geografski pojmi in imena pri pouku geografije v srednji šoli, zastopnost in diferenciacija osvajanja: na primeru občje geografije. Doktorirala je na isti fakulteti leta 1997 z disertacijo Mednarodno razumevanje in sodelovanje v luči geografske vzgoje in izobrazbe: na primeru slovensko-italijanskega in slovensko-madžarskega obmejnege prostora.

Prof. dr. Karmen Kolnik je nosilka in izvajalka dodiplomskih ter podiplomskih študijskih predmetov na Oddelku za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru ter Oddelku za razredni pouk Pedagoške fakultete Univerze v Mariboru. Je raziskovalka ter mentorica na dodiplomskem, magistrskem in doktorskem študiju. Bila je prodekanica za študijske zadeve in izobraževalno dejavnost Filozofske fakultete Univerze v Mariboru (2006–2011) ter članica Senata Filozofske fakultete Univerze v Mariboru (2014–2018). Od leta 2015 je koordinatorica Alumni kluba Oddelka za geografijo FF UM.

Kot prodekanica je vodila vzpostavljanje novih pedagoških študijskih programov na Filozofski fakulteti v Mariboru, ki so med drugim prinesli povečanje pedagoške prakse, kar je bila (in še vedno ostaja) dolgoletna potreba in želja pedagoških študentov ter izobraževalcev bodočih učiteljev, obenem pa je bila tudi tvorna soavtorica vseh geografskih študijskih programov na FF UM.

Kot gostujoča profesorica je predavala na Inštitutu za didaktiko geografije na Univerzi J. W. Goethe v Frankfurtu ter na Pedagoški fakulteti v Olomouci. Aktivno je sodelovala na številnih domačih in mednarodnih konferencah. Je avtorica in soavtorica 26 izvirnih znanstvenih člankov ter 19 preglednih znanstvenih člankov, številnih znanstvenih prispevkov na konferencah, ene znanstvene monografije, izdane pri tuji mednarodni založbi ter avtorica in soavto-

rica 16 samostojnih znanstvenih sestavkov ali poglavij v monografskih publikacijah. Je avtorica in soavtorica številnih učbenikov, delovnih zvezkov, gradiv in priročnikov, recenzentka več kot 50 del ter članica domačih in tujih uredniških odborov. Bila je članica Predmetne maturitetne komisije za geografijo, predsednica Predmetne komisije za geografijo v devetletni osnovni šoli, izvedenka za pedagoško področje – geografija pri Inšpektoratu RS za šolstvo in šport ter članica izvršnega odbora Društva učiteljev geografije Slovenije. Danes je članica Zveze geografov Slovenije, članica predmetne razvojne skupine za geografijo na osnovnih šolah in gimnazijah pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo ter članica komisij za izdelavo strokovnih poročil za izvolitve v habilitacijske nazive s področja didaktike geografije in didaktike družboslovja za Univerzo v Mariboru in Univerzo v Ljubljani. Vodila in sodelovala je pri domačih in mednarodnih projektih.

V utemeljitvi podelitve priznanja BLAŹA KOCE-NA je bilo ob zgoraj navedenem pregledu obsežnih profesionalnih aktivnosti ugotovljeno, »da red. prof. dr. Karmen Kolnik odlikuje izjemen geografsko-didaktični opus, neprestana težnja po iskanju novih poti in izboljšanju obstoječega znanja na področju geografskega izobraževanja, predano prenašanje geografskih in didaktičnih znanj na mlajše generacije, strokovno in znanstveno delovanje v dobrobit šolski geografiji ter izredna srčnost in kolegiálnost.«

Delovanje predmetnega didaktika je, četudi jedrno na univerzitetnem nivoju, tesno povezano in vpeto v širši družbeni prostor – v vse njegove dimenzije, še posebej pa v šolski sistem, vključujoč vse nivoje izobraževanja in vse deležnike, ki v njih profesionalno delujejo, v njih sodelujejo ali nanje vplivajo. Zaradi navedenega je priznanje aktivne društvene skupnosti, ki združuje vse učitelje geografije Slovenije, za didaktika posebno visokega pomena. Dejstvo, da je bila članica Oddelka za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru prepoznana kot predana, srčna in kolegiálna iskalka novih poti in gonilna sila izboljševanja obstoječega znanja na področju geografskega izobraževanja, je v veliko veselje in ponos.



ČESTITKE

Naši sodelavci so v minulih mesecih dobili veliko nagrad. Vsem dobitnikom iskreno čestitamo za nagrade in dosežke!

prof. ddr. Boris Aberšek,

FF, je prejel nagrado za življenjsko delo na področju visokega šolstva

Kristjan Stopar,

študent FERl, je osvojil prvo mesto na tekmovanju študentskih prispevkov, ERK 2019

prof. dr. Karmen Kolnik,

FF, je prejela priznanje Blaža Kocena

Študenti FS

so prejeli slovensko nagrado za perspektivne na področju oblikovanja

Prof. dr. Marjan Mernik,

je prejemnik nagrade »Donald Michie – Alan Turing« za življenjsko delo na področju informacijske družbe

prof. dr. Darko Goričanec,

FKKT, je prejel zlato medaljo za inovacijo

prof. dr. Matjaž Perc,

je prejel Blinčevo nagrado

prof. dr. Irena Stramljič Breznik,

FF, je prejela zahvalo Zveze društev gluhih in naglušnih

prof. dr. Boštjan Brešar,

je prejemnik Zoisovega priznanja za pomembne dosežke na področju teorije grafov

doc. Nande Korpnik,

FGPA, je prejel nagrado platinasti svinčnik ZAPS 2019

doc. dr. Petra Weingerl,

je postala Večerova osebnost leta 2019 v kategoriji znanstvenikov in raziskovalcev

dr. Jerneja Ferlež,

je prejemnica Čopove diplome za leto 2019

prof. dr. Tatjana Welzer Družovec,

FERl, je kongresna ambasadorica Slovenije za leto 2019

prof. dr. Sandi Klavžar,

FNM, je kongresni ambasador Slovenije za leto 2019

prof. dr. Iztok Podbregar,

FOV, je kongresni ambasador Slovenije za leto 2019

dr. Aida Kamišalić Latifić,

FERl, je inženirka leta 2019



NOVICE

12. POSVET »PRAVO IN EKONOMIJA« NA PRAVNI FAKULTETI UM: IZZIVI DIGITALIZACIJE

Pravna fakulteta Univerze v Mariboru je organizirala že 12. posvet »Pravo in ekonomija«, katerega letošnja rdeča nit so bili izzivi digitalizacije, ki jih ta prinaša na področju prava in gospodarstva. Namen posveta je bila razprava o pravnih in drugih problemih digitalizacije danes in v prihodnosti. Na posvetu so sodelovali strokovnjaki iz akademske sfere in prakse.

V prvem delu posveta je Samo Červek, predsednik Državne revizijske komisije za revizijo postopkov oddaje javnih naročil, spregovoril o spremembah predpisov na področju revizije postopkov oddaje javnih naročil in možnostih vodenja e-revizij. Dr. Drago Mežnar s Fakultete za organizacijske vede v Kranju je govoril o vlogi digitalizacije pri prestrukturiranju podjetij. Dr. Tomaž Keresteš s Pravne fakultete v Mariboru je govoril o nekaterih pasteh digitalizacije za Republiko Slovenijo. Poudaril je, da raziskave Evropske banke za obnovo in razvoj ter OECD opozarjajo, da je prav slovensko gospodarstvo eno najbolj digitalizaciji izpostavljenih v EU. Dr. Andreja Primec z Ekonomsko-poslovne fakultete v Mariboru je govorila o potrebi, da se zaradi razvoja umetne inteligence sistematično pristopi k izgradnji pravne ureditve, ki bo temeljila na etičnih načelih in spoštovanju temeljnih pravic, saj bodo današnji stroji morda že jutri postali naši sodelavci. O pristojnosti in uporabi prava pri inšpekcijskem nadzoru nad varstvom potrošnikov v čezmejni spletni trgovini je govoril dr. Matija Damjan s Pravne fakultete v Ljubljani. Pri tem je poudaril, da inšpekcijsko varstvo prav v čezmejni spletni trgovini predstavlja velik problem, saj zakonodaja ne ureja vprašanja, katere predpise naj inšpekcija pri nadzoru sploh uporablja.

V drugem delu posveta je dr. Mojca Ramšak s Filozofske fakultete v Ljubljani opozorila na pasti oglaševanja zobozdravstvenih storitev v digitalnem svetu, kot so tveganje nekvalitetnih izvedb, nerealnih obljub, dvoumnih informacij o ponudbah ter zlorabi zasebnosti in zaupnosti. Dr. Maja Ovčak Kos iz Odvetniške pisarne Zakonjšek, d.o.o., Ljubljana, je govorila o pravnih problemih, ki jih odpira pravilo obveznega prenosa za uveljavljanje pravice kableske retransmisije. Dr. Maja Bogataj Jančič z Inšti-

tuta za intelektualno lastnino iz Ljubljane je predstavila nove izjeme za besedilno in podatkovno rudarjenje, ki jo uvaja nova avtorska direktiva. Te izjeme bodo Evropski uniji in Sloveniji omogočile, da bo na področju razvoja umetne inteligence lahko dohitela ZDA in Japonsko. Kristjan Zahraštnik in Denis Baghrizabehi s Pravne fakultete v Mariboru sta razpravljala o možnosti, da se mikrotransakcije v videoigrah obravnavajo kot igre na srečo oziroma se posebej zakonsko regulirajo. Mikrotransakcije so vedno bolj razširjen vir financiranja industrije videoiger in zamegljujejo mejo med igrami ter igrami na srečo. Mag. Dejan Romih z Ekonomsko-poslovne fakultete v Mariboru je predstavil model za spremljanje učinkov gospodarskopolične negotovosti in sistemskega stresa v ZDA na delnice družbe Amazon, ki je pokazal, da oba pojava vplivata na ceno teh delnic. O uporabi znakov v okviru storitev referenciranja (Adwords) pri oglaševanju na spletu in o tem, da lahko taka uporaba znakov v določenih okoliščinah predstavlja tudi kršitev registrirane znamke, pa je spregovorila dr. Martina Repas s Pravne fakultete v Mariboru.



OSEBNOSTI SLOVENSKE MEDICINE

Na tradicionalnem srečanju ZRC SAZU in UKM ter tokrat tudi Medicinske fakultete UM so spregovorili o osebnostih slovenske medicine. V imenu organizatorjev sta vsebino raziskovanja predstavili dr. Mateja Ratej, vodja Raziskovalne postaje ZRC SAZU Maribor in dr. Jerneja Ferlež iz UKM.

Raziskovalci so predstavili celo vrsto uglednih slovenskih zdravnikov od Janeza Benedikta Gründela, ki je delal na Štajerskem in Oroslava Kristana, ki je delal na območju Prlekije ter Angelo Boškin, ki je bila medicinska sestra in je delala predvsem na Gorenjskem.

Sledile so predstavitve imen zdravnikov in medicinskih sester, ki so še bolj poznane: Gašper Gorišek, Benjamin Ipavec, Franc Jankovič, Hugo Baumgartner, Mirko Čerinič, Robert Kukovec, Franja Bojc Bidovec, Božena Grosman, Mara Hus, Adolf Drolc, Virgil Krasnik, Zora Janžekovič, Majda Mazovec, Elko Borko, Velko Vlasisavljevič in Jožica Paddle Ledinek.

Biografije uglednih osebnosti bodo spomladi izšle tudi v knjižni obliki.

4. PREDNOVOLETNO SREČANJE RAZISKOVALCEV UNIVERZE MARIBORU

Na četrtem prednovoletnem srečanju raziskovalcev Univerze Mariboru smo govorili o najodmevnejših dosežkih raziskovalcev univerze v preteklem letu ter priložnostih, ki jih prinaša digitalizacija raziskovalcem, gospodarstvenikom, oblikovalcem politik in podpornim institucijam.

Dosežkov je veliko, vsekakor med njimi izstopa zagon prvega superračunalnika na univerzi, kar je pravzaprav predhodnica superračunalnika, ki ga bodo predstavili na mariborskem Inštitutu informacijskih znanosti v prihodnjem letu: »To vsaj za univerzo pomeni začetek nekega novega obdobja, kjer bo našemu okolju in prvenstveno tudi industriji dana možnost, da lahko to izkoristi za napredek konkurenčnosti, za univerzo pa seveda tudi razvoju pomembnih znanj in ustreznih tehnoloških prebojev na množici različnih področij« je povedal rektor Univerze Mariboru prof. dr. Zdravko Kačič.

Dostop do takšnih računalniških zmogljivosti je pravzaprav vstopnica v visokotehnološki razvoj, saj se danes veliko stvari dela na osnovi simulacij, od klasičnih, strojništva, do farmacije in naravoslovja. Bistven poudarek srečanja, ki se je letos odvil v dominikanskem samostanu na Ptuj, pa je bil tudi na druženju in nadgrajevanju odnosov. Prav preko tovrstnih srečanj poskuša znanje, ki ga imamo na eni strani predstaviti deležnikom in sodelujočim, na drugi strani pa se z njimi začeti povezovati, zato, da se to znanje čim bolj uveljavi. Srečanja so se tako udeležili številni gospodarstveniki.

Osrednji del srečanja je bila okrogla miza z naslovom *Zavezani razvoju – v partnerstvu z Univerzo v Mariboru*, kjer smo predstavili tudi odmevnejše primere dobrih praks prenosa znanj in tehnologij iz akademskega v poslovno okolje.

NADARJENI DIJAKI SPOZNAVALI RAZVOJ INTELIGENTNIH MOBILNIH APLIKACIJ S PODORO VERIŽENJA BLOKOV



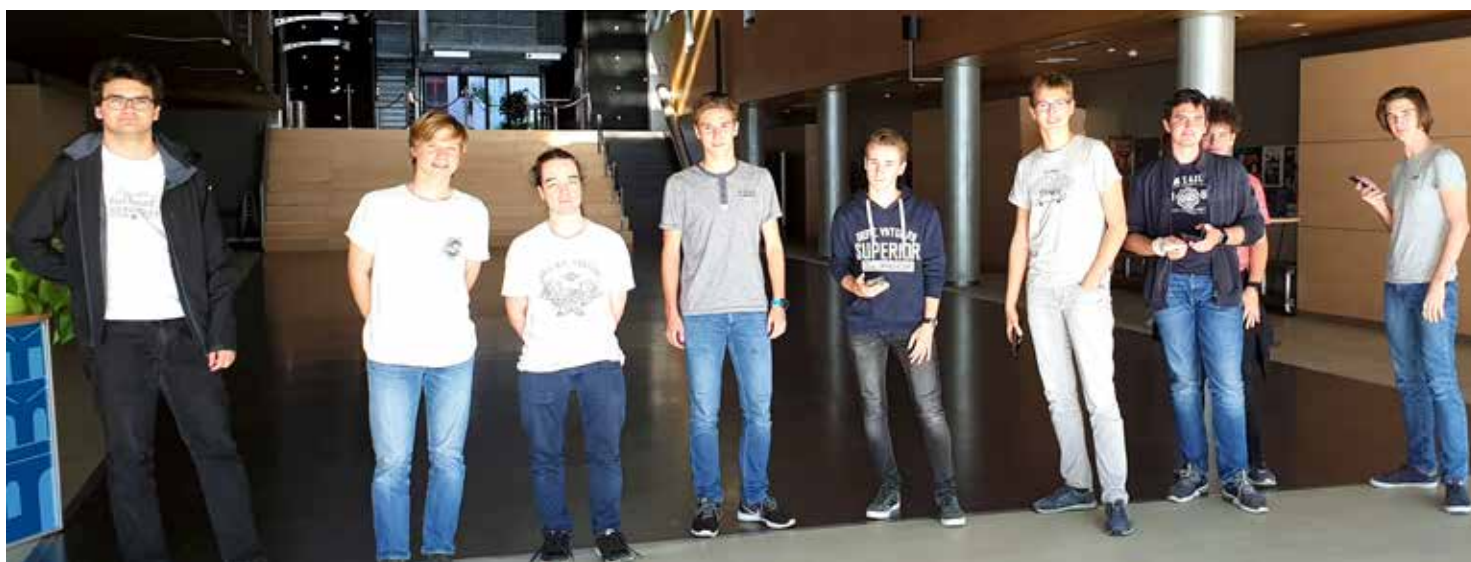
V času zimskih počitnic so nadarjeni dijaki na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko spoznavali napredne koncepte razvoja mobilnih aplikacij, strojnega učenja in tehnologije veriženja blokov. Tri-dnevna delavnica Razvoj inteligentnih mobilnih aplikacij s podporo veriženja blokov je bila izvedena v okviru projekta RaST (Razvojno središče talentov), ki ga sofinancirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada in Republika Slovenija. RaST je projekt, ki ga je Ministrstvo za iz-

obraževanje, znanost in šport novembra 2017 izbralo kot središče kohezijske regije Vzhodna Slovenija na razpisu »Spodbujanje prožnih oblik učenja in podpora kakovostni karierni orientaciji za nadarjene«.

Tako kot prva organizirana delavnica »Internet stvari v domačem okolju, pametnih mestih in vesolju« v okviru projekta RaST, je tudi ta požela veliko zanimanja. Cilj delavnice je bil namreč približati njeno vsebino ne samo dijakom srednjih tehniških in poklicnih šol, temveč tudi srednješolcem splošnih gimnazij. Veseli nas, da so se delavnice udeležili izbrani nadarjeni dijaki iz kohezijske regije Vzhodna Slovenija, natančneje z II. gimnazije Maribor, s Srednje šole Slovenska Bistrica, s Srednje elektro-računalniške šole Maribor, z Gimnazije Celje – Center in s Šolskega centra Celje – Srednja šola za strojništvo, mehatroniko in medije.

Pri izvajanju delavnice so pod vodstvom odgovorne mentorice asist. Lucije Brezočnik sodelovali člani Inštituta za informatiko (doc. dr. Luka Pavlič, doc. dr. Muhamed Turkanović, doc. dr. Sašo Karakatič, Tilen Hliš, Patrik Rek in Saša Brdnik). Udeleženci so pod vodstvom mentorjev razvili mobilno aplikacijo za sistem Android ob uporabi programskega jezika Kotlin in zalednega sistema Firebase. Spoznali in uporabili so napredne koncepte strojnega učenja za prepoznavo objektov na fotografijah in tehnologijo veriženja blokov za zaupanja vredno trajno hranjenje podatkov ter generiranje unikatnih navideznih kripto-žetonov.

Avtor: asist. Lucija Brezočnik



STATISTIKA ZA ZIMSKI SEMESTER PROGRAMA ERASMUS+

ŠTUDENTI PROGRAMA ERASMUS+

Spain	135 (0.29 %)
Turkey	49 (0.10 %)
Portugal	46 (0.10 %)
France	43 (0.09 %)
Czech Republic	37 (0.08%)
Poland	30 (0.06 %)
Germany	30 (0.06 %)
Slovakia	23
Italy	12
Greece	6
Romania	5
North Macedonia	5
Belgium	4
Lithuania	4
Croatia	4
Hungary	4
Finland	3
Bolgaria	2
Moldova	2
Sweden	2
Austria	2
England	1
Ireland	1
Ukraine	1
Skupaj:	451

Skupno 451 študentov (iz EU) iz 24 držav.

ŠTUDENTI ERASMUS CREDIT

PR China	10
Ukraine	4
Russia	3
Belarus	2
Egypt	1
SKUPAJ	20

Skupno 20 študentov iz 5 držav sveta.

STATISTIKA ŠTUDENTOV PO FAKULTETAH (ERASMUS EU)

EPF	128
FERI	93
FS	48
PEF	41
FF	32
FGPA	24
FVV	17
PF	14
FL	13
FKBV	12
MF	9
FKKT	6
FNM	5
FT	4
FZV	4
FOV	1

Skupaj 451 študentov.

ŠTUDENTI PO FAKULTETAH ERASMUS CREDIT

FF	10
EPF	3
FERI	3
FGPA	2
FL	1
PEF	1
	20

ZADNJI REZULTATI UVRSTITEV TIMES-OVE LESTVICE ZA PODROČJA NARAVOSLOVNIH, MEDICINSKIH IN ZDRAVSTVENIH VED

Times Higher Education svetovna lestvica presoja univerze s 13 skrbno izbranimi kazalniki uspešnosti na področjih poučevanja, raziskavanja, prenosa znanja in mednarodne vpetosti. Lestvica omogoča študentom, akademikom, vodstvom univerz, industriji in vladam, da čim bolj celovito in objektivno primerjajo univerze.

Ob že objavljenih rezultatih Timesove lestvice (World University Rankings by subject 2020) se je Univerza v Mariboru uvrstila med najboljše tudi na področju:

- Naravoslovnih ved
- Medicine in zdravstvenih ved

Med naravoslovne vede so na Timesovo lestvico vključena znanstvena področja: matematika in statistika, fizika in astronomija, kemija, geologi-

ja, okoljske, zemeljske in morske znanosti. Na lestvico za leto 2020 se je uvrstilo 1.054 visokošolskih institucij, ki so v petletnem obdobju objavile najmanj 500 naravoslovnih raziskovalnih prispevkov ter imele vsaj 50 sodelavcev oziroma 5 % učnega osebja zaposlenega na področju naravoslovja.

Za medicino in zdravstvene vede se je na Timesovo lestvico za leto 2020 uvrstilo 775 visokošolskih institucij, ki so v petletnem obdobju objavile vsaj 500 raziskovalnih prispevkov ter imele vsaj 5 % svojega učnega osebja zaposlenega na tem področju.

Rezultati Timesove lestvice potrjujejo, da je Univerza v Mariboru uspešna visokošolska institucija, ki se uvršča med 4 % najboljših univerz na svetu. Podrobnejši podatki o uvrstitvah univerz in metodologija razvrščanja sta opisana na spletnih straneh Timesa.

NAGRADNA KRIŽANKA



3K	NASPROTNO OD REDKOST	PRIVOTNA PREBIVALKA ITALIJE	DEL TENIŠKE IGRE	IRENA KOHONT	Povsod z vami	DIRIGENT ŠURBEK	OVIRANJE, PREPREČEVANJE	GLAVNO MESTO BOLIVIE					
	AMERIŠKI MUZIKAL				OTOŽEN TONOVSKI NAČIN PROSOJNA PREVLEKA	12							
	IZBOKLINA ZARADI UDARCA			3									
	ANGLEŠKI PEVEC SMITH			MESTO V SIRUI									
	TALIJ		HITRA SMUČARSKA DISCIPLINA	HLADEN LETNI ČAS									
	OLIMPIJSKI KOMITE SLOVENIJE			IMPORT LETOVIŠČE POD UČKO		7							
KRIŽANKE & UGANKE	PROSTOR ZA OPAZOVANJE	DOKUMENTARNI FILM (PUBL.)	NETO-REGISTRSKA TONA	OLIVE THOMAS	HRVAŠKI PEVEC (KIČO)	NEPREKRITOST, OČITNOST	OSEBNI ZAIEMK	BAJESLOVNA ŽIVAL SLUŽBA DRŽAVNE VARNOSTI	NAJEMNA LISTINA ZA LETALO				
DEJSTVO, DA JE KAJ V DOL. ODNOSU S ČIM								TAK, KI UPA	11				
MESTO V AVSTRALIJI				4				ANDREJ KAROLI	KARLI ARHAR		VELIK SNOPIZ OMLATENE SLAME	4. IN 1. ČRKA STARI DEL MARIBORA	
DEJANJE				TROPSKA RASTLINA Z BODIČASTIMI LISTI			9		BODEČ PLEVEL	NEKD. SL. DENAR NAČIN OBLAČENJA V DOL. ČASU			
ZORAN UBAVIČ			JEZERO V SEVERNI AMERIKI	AMERIŠKA IGRALKA DEREK NORVEŠKA KRONA			3. IN 5. SAMO-GLASNIK	POSLOVNI PARTNER				2	
NA KRATKO POVEDATI								UČITELJEVA MIZA	SODNI POSTOPEK			6	
VEROUK (STAR.)			1						PRILAGODITVENI ČLEN OTOČJE V TIRENSKEM MORJU				
PEVKA HORVAT						SREDIŠČE PORURJA	IT. SMUČAR. SREDIŠČE: ... BADIA RODODENDRON						
VRSTA MOBILNE TELEFONIJE				ITALIJANSKI SKLADATELJ (ANTONIO)					AMERIŠKI IGRALEC BALDWIN	... AND ROLL			
POP DESIGN: ... BOŽIČNO NOČ	10			ANGLEŠKO SVETLO PIVO	ANGLEŠKA NIKALNICA	KDOR GOLJUFA (EKSPR.)							
MEJI NA IRAK						DEL STOLA, NAMENJEN SEDENJU VINKO OŠLAK		8					
CELO-VEČERNI FILM (ŽARG.)													
TOPILO ZA LAK					5		ANGLEŠKI PEVEC ASTLEY						



www.trik.si

NOVO

1	2	3	4	5	1	6	2	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Pravilno geslo minule križanke je bilo Fakulteta za strojništvo in ponovno smo prejeli veliko pravih odgovorov. Nagrado tokrat prejme Nika German, študentka FZV. Iskrene čestitke. Nagrado prejmete po pošti v dekanat FZV.

Vabljeni k reševanju nove križanke. Pravilne odgovore pošljite kar na e-mail vanja.borovac@um.si do 1. 4. 2020.



Univerza v Mariboru
Ekonomsko-poslovna fakulteta

Ustvari si prihodnost!